

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

28 жовтня 2016 р.

Київ

№ 480-р

Про порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції
та накладання штрафу

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи № 128-26.13/112-16 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції товариством з обмеженою відповідальністю «Золотий екватор», товариством з обмеженою відповідальністю «ВОГ Рітейл», приватним підприємством «Окко нафтопродукт», товариством з обмеженою відповідальністю «Альянс Холдинг», товариством з обмеженою відповідальністю «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», товариством з обмеженою відповідальністю «Параллель-М ЛТД», підприємством з іноземними інвестиціями ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – підприємство з іноземними інвестиціями «АМІК Україна»), та подання про попередні висновки Департаменту досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства від 03.08.2016 № 128-26.13/112-16/306-спр/кі,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

(1) Розгляд справи № 128-26.13/112-16 (далі – справа) здійснюється у зв'язку з наявністю в діях товариства з обмеженою відповідальністю «Золотий екватор», товариства з обмеженою відповідальністю «ВОГ Рітейл», приватного підприємства «Окко нафтопродукт», товариства з обмеженою відповідальністю «Альянс Холдинг», товариства з обмеженою відповідальністю «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», товариства з обмеженою відповідальністю «Параллель-М ЛТД», підприємства з іноземними інвестиціями ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – підприємства з іноземними інвестиціями «АМІК Україна») протягом січня 2013 – січня 2016 року при встановленні роздрібних цін на світлі нафтопродукти ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій.

2. СТОРОНИ

(2) Відповідачами у справі (далі – **Відповідачі**) є такі суб'єкти господарювання:

- (i) **товариство з обмеженою відповідальністю «Золотий екватор»** (далі – **ТОВ «Золотий екватор»**) (код ЄДРПОУ 37425075, м. Луцьк) до 25 грудня 2013 року здійснювало діяльність щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій (код класифікації видів економічної діяльності – 47.30);
- (ii) **товариство з обмеженою відповідальністю «ВОГ Рітейл»** (далі – **ТОВ «ВОГ Рітейл»**) (код ЄДРПОУ 37821544, м. Луцьк) з 26 грудня 2013 року по теперішній час здійснює діяльність щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій (код класифікації видів економічної діяльності – 47.30);
- (iii) **приватне підприємство «Окко нафтопродукт»** (далі – **ПП «Окко нафтопродукт»**) (код ЄДРПОУ 36670361, м. Львів) здійснює діяльність щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій (код класифікації видів економічної діяльності – 47.30);
- (iv) **товариство з обмеженою відповідальністю «Альянс Холдинг»** (далі – **ТОВ «Альянс Холдинг»**) (код ЄДРПОУ 34430873, м. Київ) здійснює діяльність щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій (код класифікації видів економічної діяльності – 47.30);
- (v) **товариство з обмеженою відповідальністю «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ»** (далі – **ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ»**) (код ЄДРПОУ 38305367, м. Черкаси) здійснює діяльність щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій (код класифікації видів економічної діяльності – 47.30);
- (vi) **товариство з обмеженою відповідальністю «Параллель-М ЛТД»** (далі – **ТОВ «Параллель-М ЛТД»**) (код ЄДРПОУ 24316073, м. Запоріжжя) здійснює діяльність щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій (код класифікації видів економічної діяльності – 47.30);
- (vii) **підприємство з іноземними інвестиціями «ЛУКОЙЛ-Україна»** (з 08.05.2015 **підприємство з іноземними інвестиціями «АМІК Україна»**) (далі - **ПП «АМІК Україна»**) (код ЄДРПОУ 30603572, м. Київ) здійснює діяльність щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій (код класифікації видів економічної діяльності – 47.30).

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (3) Розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 22.01.2016 № 06/11-р розпочато розгляд справи № 128-26.13/10-16 про порушення товариством з обмеженою відповідальністю «ВОГ Рітейл», приватним підприємством «Окко нафтопродукт», товариством з обмеженою відповідальністю «Альянс Холдинг», публічним акціонерним товариством «SOCAR Energy Ukraine», товариством з обмеженою відповідальністю «Параллель-М ЛТД» протягом жовтня 2015 року – січня 2016 року законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій.
- (4) Під час розгляду зазначеної справи було з'ясовано, що в розпорядженні державного уповноваженого Комітету від 22.01.2016 № 06/11-р зроблено описку в найменуванні співвідповідача, а саме: замість ТОВ «СОКАР ЕНЕРДЖІ УКРАЇНА» вказано ПАТ «SOCAR Energy Ukraine».

- (5) За інформацією ТОВ «СОКАР ЕНЕРДЖІ УКРАЇНА», наданою Комітету листом від 03.02.2016 № 5, ТОВ «СОКАР ЕНЕРДЖІ УКРАЇНА» здійснює, зокрема, загальне керівництво групою компаній у рамках інвестиційної політики щодо розвитку та функціонування мережі автозаправних комплексів під брендом SOCAR, а роздрібну торгівлю нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій під брендом SOCAR здійснює ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ».
- (6) Враховуючи зазначене, розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 10.02.2016 № 06/26-р було замінено відповідача у справі № 128-26.13/10-16 ПАТ «SOCAR Energy Ukraine» на ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ». Копію розпорядження державного уповноваженого Комітету від 10.02.2016 № 06/26-р надіслано до ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» листом Комітету від 10.02.2016 № 128-29/06-1268.
- (7) На розгляді в Антимонопольному комітеті України знаходилися справи:
- (i) № 128-26.13/53-15 за ознаками вчинення порушення ПП «Окко нафтопродукт» законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;
  - (ii) № 128-26.13/54-15 за ознаками вчинення порушення ТОВ «Альянс Холдинг» законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;
  - (iii) № 128-26.13/55-15 за ознаками вчинення порушення ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;
  - (iv) № 128-26.13/56-15 за ознаками вчинення порушення ТОВ «Золотий екватор» і ТОВ «ВОГ Рітейл» законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (8) Під час розгляду справ № 128-26.13/53-15, № 128-26.13/54-15, № 128-26.13/55-15 та № 128-26.13/56-15 було встановлено, що цінова політика відповідно ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг», ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна»), ТОВ «Золотий екватор» і ТОВ «ВОГ Рітейл» була однаковою як на тих АЗС, що входили до ринків, у межах яких органами Комітету становище вказаних суб'єктів господарювання було визнано монопольним (домінуючим), так і на інших АЗС на території України.
- (9) Тобто, вказані суб'єкти господарювання при встановленні роздрібних цін реалізації світлих нафтопродуктів як орієнтир сприймали рівень роздрібних цін на світлі нафтопродукти, встановлений іншими операторами ринку на інформаційних табло.
- (10) Розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 08.07.2016 № 06/176-р справи № 128-26.13/53-15, № 128-26.13/54-15, № 128-26.13/55-15, № 128-26.13/56-15 та № 128-26.13/10-16 об'єднано в одну справу № 128-26.13/112-16.

- (11) Копії розпорядження державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 08.07.2016 № 06/176-р надіслано до ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг», ПП «АМІК Україна» (до 08.05.2015 ПП «ЛУКОЙЛ-Україна»), ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «ВОГ Рітейл», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», ТОВ «Параллель-М ЛТД» листами Комітету від 08.07.2016 № 128-29/06-7194, № 128-29/06-7200, № 128-29/06-7195, № 128-29/06-7197, № 128-29/06-7196, № 128-29/06-7199, № 128-29/06-7198 відповідно.

4. ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКІВ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ

ТОВ «Золотий екватор»

- (12) ТОВ «Золотий екватор» є юридичною особою, яка здійснює свою діяльність відповідно до Статуту, затвердженого загальними зборами учасників ТОВ «Золотий екватор» (протокол від 15.09.2011 № 49/11).
- (13) Відповідно до Статуту, ТОВ «Золотий екватор» створене з метою задоволення потреб в його послугах (роботах, товарах) та реалізації на основі отриманого прибутку інтересів учасників товариства, а також економічних та соціальних інтересів трудового колективу, має самостійний баланс, поточний та інші рахунки в банківських установах у національній та іноземній валютах, печатку (зі своєю назвою), кутовий штамп, товарний знак та інші притаманні юридичній особі реквізити.
- (14) Під час здійснення роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів ТОВ «Золотий екватор» використовує знак для товарів і послуг (бренд) «WOG».
- (15) ТОВ «Золотий екватор» здійснює господарську діяльність на території України щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій.

ТОВ «ВОГ Рітейл»

- (16) ТОВ «ВОГ Рітейл» є юридичною особою, яка здійснює свою діяльність відповідно до Статуту, затвердженого загальними зборами учасників ТОВ «ВОГ Рітейл» (протокол від 11.06.2014 № 16/14).
- (17) Відповідно до Статуту, ТОВ «ВОГ Рітейл» створене з метою задоволення потреб в його послугах (роботах, товарах) та реалізації на основі отриманого прибутку інтересів учасників товариства, а також економічних та соціальних інтересів трудового колективу, має самостійний баланс, поточний та інші рахунки в банківських установах у національній та іноземній валютах, печатку (зі своєю назвою), кутовий штамп.
- (18) Під час здійснення роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів ТОВ «ВОГ Рітейл» використовує знак для товарів і послуг (бренд) «WOG» на підставі ліцензійного договору від 26.12.2013 № 133/2, укладеного зі спільним українсько-англійським підприємством «Західна нафтова група» у формі товариства з обмеженою відповідальністю (далі – СУАП «Західна нафтова група»).
- (19) ТОВ «ВОГ Рітейл» здійснює господарську діяльність на території України щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій.

ПП «Окко нафтопродукт»

- (20) ПП «Окко нафтопродукт» є юридичною особою, яка здійснює свою діяльність відповідно до Статуту (у новій редакції), затвердженого наглядовою радою публічного акціонерного товариства «Концерн Галнафтогаз» (протокол № 25/13 від 16.12.2013).
- (21) Відповідно до Статуту, ПП «Окко нафтопродукт» створене з метою здійснення підприємницької діяльності, спрямованої на отримання прибутку, має самостійний баланс,

круглу печатку та кутовий штамп зі своїм найменуванням, знак для товарів та послуг, поточний та інші рахунки в банківських установах.

- (22) Під час здійснення роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів ПП «Окко нафтопродукт» використовує знак для товарів і послуг (бренд) «ОККО» на підставі Ліцензійного договору на використання знаків для товарів і послуг та промислових зразків від 26.10.2009 № 1/1-6-09/1091, укладеного з публічним акціонерним товариством «Концерн Галнафтогаз», що пов'язане з ним відносинами контролю.
- (23) ПП «Окко нафтопродукт» здійснює господарську діяльність на території України щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій.

ТОВ «Альянс Холдинг»

- (24) ТОВ «Альянс Холдинг» є юридичною особою, яка здійснює свою діяльність відповідно до Статуту (у новій редакції), затвердженого загальними зборами учасників ТОВ «Альянс Холдинг» (протокол від 16.11.2009 № 16-11/09).
- (25) Відповідно до Статуту, ТОВ «Альянс Холдинг» створене з метою здійснення торговельної, виробничої, інвестиційної та іншого роду господарської діяльності, виконання робіт та надання послуг з метою одержання прибутку в інтересах учасників, має самостійний баланс, поточний та інші рахунки в банківських установах у національній та іноземній валютах, печатку зі своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом, штампи, фірмовий бланк, власну емблему, знак для товарів та послуг та інші засоби візуальної ідентифікації.
- (26) Під час здійснення роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів ТОВ «Альянс Холдинг» використовує знак для товарів і послуг (бренд) «Shell» на підставі ліцензійного договору щодо використання торгової марки автозаправними станціями роздрібною торгівлі пальним від 21.08.2007, укладеним з «SHELL BRANDS INTERNATIONAL AG» (Швейцарія).
- (27) ТОВ «Альянс Холдинг» здійснює господарську діяльність на території України щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій.

ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ»

- (28) ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» є юридичною особою, яка здійснює свою діяльність відповідно до Статуту, затвердженого загальними зборами засновників (учасників) (протокол № 1 від 05.07.2012).
- (29) Відповідно до Статуту, ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» створене з метою здійснення виробничо-господарської, комерційної та інших видів діяльності та отримання на цій основі максимального прибутку учасниками товариства, має самостійний баланс, поточний та інші рахунки в банківських установах у національній та іноземній валютах, печатку зі своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом, штампи, фірмовий бланк, власну емблему, знак для товарів та послуг та інші засоби візуальної ідентифікації.
- (30) Під час здійснення роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» використовує знак для товарів і послуг (бренд) «SOCAR».
- (31) ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» здійснює господарську діяльність на території України щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій.

ТОВ «Параллель-М ЛТД»

- (32) ТОВ «Параллель-М ЛТД» є юридичною особою, яка здійснює свою діяльність відповідно до Статуту (у новій редакції), затвердженого загальними зборами учасників ТОВ «Параллель-М ЛТД» (протокол № 9 від 24.12.2015).

- (33) Відповідно до Статуту, ТОВ «Параллель-М ЛТД» створене з метою одержання прибутку та наступного його розподілу між учасниками товариства, має самостійний баланс, поточні та інші рахунки в банківських установах, печатки, штампи і бланки зі своїм найменуванням, знак для товарів та послуг, емблему, інші реквізити, має самостійний баланс, поточні та інші рахунки в банківських установах, печатки, штампи і бланки зі своїм найменуванням, знак для товарів та послуг, емблему, інші реквізити.
- (34) Під час здійснення роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів ТОВ «Параллель-М ЛТД» використовує знак для товарів і послуг (бренд) «Parallel».
- (35) ТОВ «Параллель-М ЛТД» здійснює господарську діяльність на території України щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій.

ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (ПП «АМІК Україна»)

- (36) ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» є юридичною особою, яка здійснює свою діяльність відповідно до Статуту, затвердженого рішенням приватної компанії з обмеженою відповідальністю «ЛУКОЙЛ Європа Холдінгз Б.В.» від 30.04.2009 та зареєстрованого Шевченківською районною у місті Києві державною адміністрацією 25.05.2009 за № 10741050009005310. Зміни до Статуту затверджені рішенням приватної компанії з обмеженою відповідальністю «ЛУКОЙЛ Європа Холдінгз Б.В.» від 16.07.2012.
- (37) Відповідно до Статуту, ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» має самостійний баланс, поточний та інші рахунки в банківських установах у національній та іноземній валютах, печатку зі своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом, штампи, фірмовий бланк та інші реквізити, необхідні для його господарської діяльності.
- (38) Під час здійснення роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» використовує товарні знаки відкритого акціонерного товариства «Нафтова компанія «ЛУКОЙЛ» (101000, Російська Федерація, м. Москва) відповідно до Ліцензійного договору № 1210433/12/21 про надання невиключної ліцензії на використання товарних знаків від 26 липня 2012 року.
- (39) ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» здійснює господарську діяльність на території України щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій.
- (40) За інформацією підприємства з іноземними інвестиціями «АМІК Україна» (далі – ПП «АМІК Україна») (лист від 09.07.2015 № 1528), згідно з рішенням «АМІК Енерджі Менеджмент Гмбх» (далі – Власник) від 29.04.2015 № 29/04/15 найменування ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» змінено. Нове найменування – ПП «АМІК Україна» (код ЄДРПОУ 30603572, вул. Верхній Вал, 68, м. Київ, 04071). ПП «АМІК Україна» в єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України зареєстроване 08.05.2015 за № 10711050024029860.
- (41) ПП «АМІК Україна» є юридичною особою, яка здійснює свою діяльність відповідно до Статуту, затвердженого рішенням Власника від 29.04.2015 № 29/04/15.
- (42) Відповідно до Статуту, ПП «АМІК Україна» має самостійний баланс, поточний та інші рахунки в банківських установах у національній та іноземній валютах, печатку зі своїм найменуванням та ідентифікаційним кодом, штампи, фірмовий бланк та інші реквізити необхідні для його господарської діяльності.
- (43) ПП «АМІК Україна» є правонаступником майна, прав та обов'язків: дочірнього підприємства «Лук-Центр» підприємства з іноземними інвестиціями «Лукойл-Україна», товариства з обмеженою відповідальністю «Етрекс-1», підприємства з іноземними інвестиціями «Контролінг», дочірнього підприємства «Лук-Транс» підприємства з іноземними інвестиціями «Лукойл-Україна», товариства з обмеженою відповідальністю «Варна», товариства з обмеженою відповідальністю «Лукойл-Київ».

- (44) Під час здійснення роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів ПП «АМІК Україна» використовує знак для товарів і послуг (бренд) «АМІС».
- (45) ПП «АМІК Україна» здійснює господарську діяльність на території України щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій.
- (46) **Враховуючи викладене, Відповідачі є суб'єктами господарювання у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та не пов'язані між собою відносинами контролю.**

5. ОПИС РИНКІВ, НА ЯКИХ ДІЮТЬ ВІДПОВІДАЧІ

5.1. Товарні межі ринку

- (47) Відповідачі здійснюють господарську діяльність на території України щодо роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами через мережу автозаправних станцій.
- (48) Слід зазначити, що до світлих нафтопродуктів, які реалізуються через мережу автозаправних станцій, належать бензин та дизельне паливо.

5.1.1. Споживчі характеристики товару

- (49) Бензини, дизельне паливо, скраплений вуглеводневий газ, які продаються через мережу автозаправних станцій, є видами палива для автомобільних і мотоциклетних двигунів, а також двигунів іншого призначення.
- (50) При цьому дизельне паливо використовується для транспортних засобів із дизельними двигунами.
- (51) Різні типи бензинів використовуються як пальне для бензинових двигунів.
- (52) У випадку облаштування транспортного засобу газобалонною установкою автомобіль може працювати на горючому газу.
- (53) Враховуючи викладене, бензин, дизельне паливо, скраплений вуглеводневий газ не можуть вважатися взаємозамінними товарами з точки зору споживчих характеристик товару, оскільки кожен із них може бути використаний тільки для певних видів транспортних засобів, облаштованих відповідними двигунами чи іншим устаткуванням, або потребує технічного переобладнання транспортного засобу.
- (54) Залежно від октанового числа (октанове число – показник стійкості пального до детонації) встановлено такі марки автомобільних бензинів:
  - (i) А-76 — з октановим числом за моторним методом не менше 76;
  - (ii) А-80 — з октановим числом за дослідним методом не менше 80;
  - (iii) А-92 — з октановим числом за, дослідним методом не менше 92;
  - (iv) А-95 — з октановим числом за дослідним методом не менше 95;
  - (v) А-98 — з октановим числом за дослідним методом не менше 98.
- (55) Відповідно до Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 № 927 (далі – Технічний регламент), встановлені вимоги щодо позначення автомобільного бензину та дизельного палива.
- (56) Вимоги Технічного регламенту щодо позначення автомобільного бензину включають назву і марку бензину та містять такі групи знаків:
  - (i) I група - літера А, позначення бензину для автомобільних двигунів;
  - (ii) II група - цифрове позначення октанового числа автомобільного бензину (80, 92, 95, 98) за дослідним методом;

- (iii) III група – символи екологічного класу (Євро3, Євро4, Євро5);
  - (iv) IV група – символ визначення вмісту біоетанолу (E5, E7, E10).
- (57) Приклад позначення автомобільного бензину з октановим числом 95 екологічного класу Євро4 із вмістом біоетанолу до 7 відсотків: бензин автомобільний А-95-Євро4-Е7.
- (58) Вимоги Технічного регламенту щодо позначення дизельного палива включають такі групи знаків:
- (i) I група - літери ДП, позначення дизельного палива для автомобільних дизельних двигунів;
  - (ii) II група - літерне позначення кліматичного періоду: Л (літнє), З (зимове), Арк (арктичне);
  - (iii) III група - символи екологічного класу: Євро3, Євро4, Євро5;
  - (iv) IV група - символ визначення вмісту метилових/етилових естерів жирних кислот: В0 (за їх відсутності), В5, В7.
- (59) Приклад позначення дизельного палива зимового екологічного класу Євро4 із вмістом метилових/етилових естерів жирних кислот до 7 відсотків: паливо дизельне ДП-З-Євро4-В7.
- (60) Також позначення палива може включати торгіву торговельну марку (товарний знак) виробника.
- (61) Приклад позначення автомобільного бензину торгової торговельної марки «XXX» з октановим числом 95 екологічного класу Євро4 із вмістом біоетанолу до 10 відсотків: бензин автомобільний марки XXX А-95-Євро4-Е10.
- (62) Бензини з низьким октановим числом, а саме бензини марок А-76 та А-80, є низькооктановими бензинами та зазвичай використовуються як пальне для заправки старих автомобілів вітчизняного виробництва, військової, залізничної і спецтехніки, а також сільськогосподарських машин.
- (63) Бензини з високим октановим числом, а саме бензини марок А-92, А-95 та А-98, є високооктановими бензинами, які завдяки високому октановому числу мають вищий ступінь стабільності, нижчу токсичність вихлопів та ймовірність детонації.
- (64) В інструкції з експлуатації автотранспортного засобу зазначається конкретний вид палива з певними детонаційними характеристиками, використання якого дозволяє досягти оптимальних показників роботи двигуна внутрішнього згорання та уникнути його передчасного виходу з ладу.
- (65) **Враховуючи викладене, низькооктанові, високооктанові бензини та дизельне паливо не є взаємозамінними між собою з точки зору споживчих характеристик.**

5.1.2. Умови реалізації

- (66) Порядок приймання та роздрібної торгівлі бензином, дизельним паливом, скрапленим вуглеводневим газом, гасом, маслами, мастилами регулюється Правилами роздрібної торгівлі нафтопродуктами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 1997 року № 1442 (із змінами) (далі – **Правила**).
- (67) Дія Правил поширюється на всіх суб'єктів господарювання на території України, які зареєстровані в установленому порядку.
- (68) Відповідно до Правил роздрібний продаж нафтопродуктів здійснюється через мережу автозаправних станцій (далі – **АЗС**), що призначені для відпуску споживачам нафтопродуктів. АЗС поділяються на стаціонарні, пересувні та контейнерні.

- (69) Стаціонарні АЗС – це комплекс споруд для приймання та відпуску нафтопродуктів з наземним або підземним розміщенням резервуарів і з незблокованими з ними паливороздавальними, маслороздавальними та газороздавальними колонками.
- (70) Стаціонарні АЗС розташовуються в населених пунктах та за їх межами, а також на автомобільних дорогах – як об'єкти дорожнього сервісу.
- (71) На стаціонарних АЗС можуть розташовуватися пункти продажу товарів та надання побутових послуг, а також може бути організовано продаж нафтопродуктів у дрібній розфасовці, супутніх товарів для автомобілів та інших транспортних засобів, приймання відпрацьованих масел і тари з-під нафтопродуктів, а також технічне обслуговування та миття автомобілів.
- (72) Пересувні АЗС – комплексна установка технологічного обладнання, змонтованого на автомобільному шасі або причепі, для транспортування та відпуску нафтопродуктів.
- (73) Використання пересувних АЗС дозволяється лише для реалізації населенню пічного палива, а також для реалізації палива на місці розташування стаціонарних АЗС у разі проведення їх ремонту або чистки резервуарів.
- (74) Контейнерні АЗС – установка для відпуску нафтопродуктів, яка складається з резервуара і паливороздавальної колонки, зблокованих в єдиному контейнері. Використання контейнерних АЗС дозволяється лише в автогосподарствах, на промислових і сільськогосподарських підприємствах, платних стоянках автомобілів, моторних човнів і катерів, пристанях, в гаражних кооперативах та сільській місцевості, де відсутні стаціонарні АЗС.
- (75) Відповідно до Правил відомості про роздрібні ціни, марки та види нафтопродуктів (у тому числі дизельного палива залежно від вмісту масової частки сірки), що продаються на АЗС, повинні бути зазначені на інформаційному табло, яке встановлюється на в'їзді та біля оператора АЗС (далі – **інформаційне табло**).
- (76) Згідно з пунктом 7 Технічного регламенту під час роздрібного постачання (реалізації) палива позначення палив повинне бути розміщено в місцях, доступних для споживача (на паливо-розподільчому обладнанні), а також відображено в розрахункових документах.
- (77) **Отже, роздрібну торгівлю світлими нафтопродуктами на стаціонарних АЗС мають здійснювати оператори ринку за цінами, зазначеними на інформаційних табло.**

5.1.3. Умови споживання

- (78) Споживачами низькооктанових, високооктанових бензинів та дизельного палива є фізичні та юридичні особи, які експлуатують транспортні засоби, облаштовані бензиновими двигунами та дизельними двигунами відповідно.
- (79) Споживачі низькооктанових, високооктанових бензинів та дизельного палива з метою заправки автотранспортних засобів не можуть обрати інші товари на заміну.
- (80) Споживачі низькооктанових, високооктанових бензинів та дизельного палива з метою заправки автотранспортних засобів придбають пальне на стаціонарних АЗС.
- (81) **Отже, роздрібна торгівля низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом, що здійснюється на стаціонарних АЗС, не має еквівалентних замінників.**

5.1.4. Ціни на низькооктанові, високооктанові бензини та дизельне паливо

- (82) Роздрібна торгівля низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом здійснюється за вільними цінами.
- (83) Оператори ринку визначають ціни самостійно під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх економічних факторів.
- (84) Державне регулювання цін на низькооктанові, високооктанові бензини та дизельне паливо не запроваджено.
- (85) **Враховуючи викладене, товарними межами ринків є роздрібна торгівля низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом через мережу стаціонарних АЗС.**

5.2. *Географічні межі ринку*

- (86) Ринки роздрібної торгівлі низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом є регіональними.
- (87) Територіальні (географічні) межі ринків роздрібної торгівлі низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом охоплюють території окремих регіонів, у тому числі частин регіонів, унаслідок економічної недоцільності та додаткових витрат часу, необхідних споживачам на придбання вказаного товару за межами цих територій.
- (88) В Україні роздрібна торгівля низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом здійснюється через понад 6 000 АЗС, розташованих у всіх регіонах.
- (89) Інформація щодо кількості АЗС, через які Відповідачі здійснюють роздрібну торгівлю низькооктановими, високооктановими бензинами і дизельним паливом, та регіону їх розташування, наведена в додатку 1 до цього рішення.
- (90) **Отже, територіальними (географічними) межами товарних ринків, на яких здійснюють діяльність Відповідачі, є територіальні (географічні) межі сукупності регіональних ринків, на яких Відповідачі здійснювали господарську діяльність з роздрібної торгівлі низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом через мережу власних або орендованих стаціонарних АЗС.**
- (91) За даними Державної служби статистики,¹ протягом 2013 – 2015 років майже 50 відсотків усієї кількості АЗС (включаючи автомобільні газонаповнювальні компресорні станції) зосереджені у 8 регіонах, а саме: Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Київській, Львівській, Одеській, Харківській областях та місті Києві (див. додаток 2 до цього рішення).
- (92) Тобто, Відповідачі здійснюють діяльність з роздрібної торгівлі низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом на більшості регіональних ринках у межах великих населених пунктів та автомагістралей областей, які характеризуються стабільним попитом споживання.

5.3. *Часові межі ринку*

- (93) Часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (94) В цілому ринок роздрібної торгівлі низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом через мережу стаціонарних АЗС є сформованими та має сталу структуру.

---

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

- (95) Дослідження діяльності Відповідачів на ринку роздрібної торгівлі низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом через мережу стаціонарних АЗС провадилось у межах періоду із січня 2013 року до січня 2016 року (включно).
- (96) За даними Державної служби статистики, у січні 2016 року з роздрібного продажу світлих нафтопродуктів, газу скрапленого та стисненого для автомобілів² через мережу автозаправних станцій³ 55,1 відсотка становив продаж бензину моторного, 31,7 відсотка – дизельного палива, 11,4 відсотка – газу скрапленого (пропану, бутану) та 1,8 відсотка – газу стисненого (метану).
- (97) При цьому в обсязі реалізованого бензину 55,5 відсотка припадало на продаж бензину моторного марки А-95.
- (98) Враховуючи викладене, дослідження господарської діяльності Відповідачів провадилося стосовно роздрібної торгівлі бензином марки А-95 та дизельним паливом через мережу стаціонарних АЗС.

6. ВСТАНОВЛЕННЯ АНТИКОНКУРЕНТНИХ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ

6.1. Вчинення Відповідачами схожих дій на ринку товару

6.1.1. Неодноразове майже одночасне підвищення (зменшення) цін на бензин марки А-95 та неодноразове підтримання цін на бензин марки А-95 на однаковому рівні

- (99) Протягом січня 2013 – січня 2016 року Відповідачі одночасно або майже одночасно (з інтервалом у декілька днів) змінювали (підвищували або зменшували) роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95 шляхом зазначення цих цін на інформаційному табло на стаціонарних АЗС.
- (100) На 01.01.2013 роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95, що зазначені на інформаційному табло, були встановлені на рівні:
- (i) у ТОВ «Золотий екватор», ПП «Окко нафтопродукт» - 11,29 грн/л (з ПДВ);
  - (ii) у ТОВ «Альянс Холдинг» - 11,39 грн/л (з ПДВ);
  - (iii) у ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») – 11,10 грн/л (з ПДВ).
- (101) З початку травня 2013 року роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95, зазначені на інформаційному табло АЗС, були встановлені на рівні 11,29 грн/л (з ПДВ) у ТОВ «Золотий екватор», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг». У ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95, що зазначені на інформаційному табло, були встановлені на рівні 11,14 грн/л (з ПДВ). При цьому з початку травня 2013 року роздрібні ціни реалізації ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») були зменшені на 0,10 грн/л (з ПДВ), що відповідає рівню зменшення роздрібних цін на бензин марки А-95 в інших Відповідачів.
- (102) Зазначений рівень роздрібних цін залишався незмінним до другої декади листопада 2013 року.

² Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

³ Включає автомобільні заправні станції та автомобільні газонаповнювальні компресорні станції.

- (103) Тобто, незважаючи на різний рівень роздрібних цін реалізації бензину марки А-95, встановлений Відповідачами на інформаційних табло стаціонарних АЗС, протягом 2013 року зазначені роздрібні ціни Відповідачі змінювали одночасно або майже одночасно на однакову величину.
- (104) Інформацію щодо динаміки роздрібних цін реалізації бензину марки А-95, яку Відповідачі встановлювали протягом 2013 року на інформаційних табло, наведена в додатку 3 до цього рішення.
- (105) З початку червня 2014 року роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95, зазначені на інформаційному табло, були встановлені на рівні 15,99 грн/л (з ПДВ) у ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг». У ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна») роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95, зазначені на інформаційному табло, були встановлені на рівні 15,59 грн/л (з ПДВ).
- (106) Така цінова ситуація залишалася незмінною до першої декади серпня 2014 року.
- (107) Інформація щодо динаміки роздрібних цін реалізації бензину марки А-95, що встановлювалася Відповідачами протягом 2014 року на інформаційних табло, наведена в додатку 4 до цього рішення.
- (108) На 01.01.2015 роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95, зазначені на інформаційному табло, у ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» були встановлені на рівні 17,49 грн (з ПДВ), у ТОВ «Параллель-М ЛТД» – 17,45 грн/л (з ПДВ).
- (109) Разом з тим, протягом січня 2015 – січня 2016 року Відповідачі неодноразово підтримували подібні між собою ціни роздрібної реалізації бензину марки А-95, що зазначені на інформаційному табло.
- (110) Так, зокрема, 14.03.2015 ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт» та ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» одночасно було встановлено на інформаційному табло роздрібну ціну реалізації бензину марки А-95 на рівні 21,99 грн/л (з ПДВ). ТОВ «Альянс Холдинг» встановило на інформаційному табло роздрібну ціну реалізації бензину марки А-95 на зазначеному рівні 15.03.2015. Наступного дня, 16.03.2015 ТОВ «Параллель-М ЛТД» було встановлено на інформаційному табло роздрібну ціну реалізації бензину марки А-95 на рівні 21,85 – 21,95 грн/л (з ПДВ), що є близьким за значенням до роздрібних цін реалізації бензину марки А-95, установлених іншими відповідачами на інформаційних табло протягом зазначеного періоду.
- (111) 07.05.2015 ПП «Окко нафтопродукт» було встановлено на інформаційному табло роздрібну ціну реалізації бензину марки А-95 на рівні 22,49 грн/л (з ПДВ). Аналогічна за розміром ціна була встановлена 08.05.2015 на інформаційних табло ТОВ «ВОГ Рітейл», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» і ТОВ «Альянс Холдинг». Наступного дня, 09.05.2015 ТОВ «Параллель-М ЛТД» було встановлено на інформаційному табло роздрібну ціну реалізації бензину марки А-95 на рівні 22,45 грн/л (з ПДВ).
- (112) 28.08.2015 ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «ВОГ Рітейл», ТОВ «Альянс Холдинг» було встановлено на інформаційному табло роздрібну ціну реалізації бензину марки А-95 на рівні 21,49 грн/л (з ПДВ). Така ж сама за розміром ціна була встановлена на інформаційних табло ТОВ «Параллель-М ЛТД» з 29.08.2015 і ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» з 04.09.2015.
- (113) 04.10.2015 ТОВ «ВОГ Рітейл», ТОВ «Альянс Холдинг» і ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» було встановлено на інформаційних табло роздрібну ціну реалізації бензину марки А-95 на рівні 20,99 грн/л (з ПДВ). Така ж сама за розміром ціна була встановлена на інформаційних табло ТОВ «Параллель-М ЛТД» та ПП «Окко нафтопродукт» з 05.10.2015. До кінця досліджуваного періоду ціни роздрібної реалізації бензину марки А-95, які встановлювали

відповідачі на інформаційних табло на стаціонарних АЗС, залишалися на рівні 20,99 грн/л (з ПДВ).

- (114) Інформація щодо динаміки роздрібних цін реалізації бензину марки А-95, які встановлювали Відповідачі протягом січня 2015 – січня 2016 року на інформаційних табло, наведена в додатку 5 до цього рішення.
- (115) Роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95 Відповідачів протягом досліджуваного періоду були найвищими порівняно з іншими операторами ринку.

6.1.2. Взаємозалежність цінних траєкторій Відповідачів на бензин марки А-95

- (116) Кореляція використовується для кількісної оцінки взаємозв'язку двох наборів даних, а кореляційний аналіз дає можливість встановити, чи асоційовані набори даних по величині.
- (117) Коефіцієнт кореляції може набувати значення від -1 до 1.
- (118) Чим ближче абсолютне значення коефіцієнта кореляції до 1, тим тісніший зв'язок існує між двома змінними, тобто, якщо парний коефіцієнт кореляції дорівнює 1, то між двома змінними існує лінійна функціональна залежність.
- (119) Якщо парний коефіцієнт кореляції дорівнює 0, то між двома змінними залежність відсутня.
- (120) Значення коефіцієнтів кореляції, розрахованих для рядів роздрібних цін на бензини марки А-95, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло стаціонарних АЗС протягом 2013 року, становить від 0,51 до 0,96.
- (121) Значення коефіцієнтів кореляції, розрахованих для рядів роздрібних цін на бензини марки А-95, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло протягом 2014 року, становить 0,99.
- (122) Значення коефіцієнтів кореляції, розрахованих для рядів роздрібних цін на бензини марки А-95, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло протягом січня 2015 – січня 2016 року, становить від 0,96 до 0,99.
- (123) **Такі коефіцієнти кореляції свідчать про взаємозалежність цінних траєкторій Відповідачів і є ознакою їх практично повної схожості. Відтак, роздрібні ціни на бензин марки А-95, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло протягом досліджуваного періоду, є подібними.**
- (124) Розміри коефіцієнтів кореляції між рядами роздрібних цін реалізації на бензин марки А-95, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло на стаціонарних АЗС, наведені в додатках 6 – 8 до цього рішення.

6.1.3. Неодноразове майже одночасне підвищення (зменшення) цін на дизельне паливо та неодноразове підтримання цін на дизельне паливо на однаковому рівні

- (125) При реалізації дизельного палива ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» використовує торгову марку «NANO», а ТОВ «Параллель-М ЛТД» – «Perfekt».
- (126) Протягом січня 2013 – січня 2016 року Відповідачі одночасно або майже одночасно (з інтервалом у декілька днів) змінювали (підвищували або зменшували) роздрібні ціни реалізації дизельного паливо шляхом зазначення цих цін на інформаційному табло.
- (127) На 01.01.2013 роздрібні ціни реалізації дизельного палива, зазначені на інформаційному табло, були встановлені на рівні:
  - (i) у ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «Альянс Холдинг» – 10,39 грн/л (з ПДВ),

- (ii) у ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна») – 10,20 грн/л (з ПДВ);
  - (iii) у ПП «Окко нафтопродукт» – 11,29 грн/л (з ПДВ).
- (128) 05.05.2013 роздрібні ціни реалізації дизельного палива, зазначені на інформаційному табло, були встановлені на рівні 10,29 грн/л (з ПДВ) у ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «Альянс Холдинг». Роздрібна ціна реалізації дизельного палива ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна»), зазначена на інформаційному табло, була встановлена на рівні 10,19 грн/л (з ПДВ). У ПП «Окко нафтопродукт» роздрібні ціни реалізації дизельного палива, зазначені на інформаційному табло, були встановлені на рівні 11,29 грн/л (з ПДВ).
- (129) Зазначений рівень роздрібних цін залишався незмінним до вересня 2013 року.
- (130) Тобто, незважаючи на різний рівень роздрібних цін реалізації дизельного палива, установлений Відповідачами на інформаційних табло стаціонарних АЗС, протягом 2013 року зазначені роздрібні ціни Відповідачі змінювали одночасно або майже одночасно на однакову величину.
- (131) 09.10.2013 роздрібні ціни реалізації дизельного палива, зазначені на інформаційному табло, у ТОВ «Золотий екватор» і ТОВ «Альянс Холдинг» були зменшені на 0,30 грн/л та встановлені на рівні 9,99 грн/л (з ПДВ), у ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») роздрібні ціни реалізації дизельного палива, зазначені на інформаційному табло, були зменшені на 0,40 грн/л та встановлені на рівні 9,79 грн/л. У ПП «Окко нафтопродукт» роздрібні ціни реалізації дизельного палива, зазначені на інформаційному табло, були встановлені на рівні 11,29 грн/л (з ПДВ). 22.11.2013 роздрібні ціни ПП «Окко нафтопродукт» були зменшені на 0,30 грн/л (з ПДВ), що відповідає рівню зменшення роздрібних цін на дизельне паливо в інших Відповідачів.
- (132) Інформація щодо динаміки роздрібних цін реалізації дизельного палива, які Відповідачами встановлювали протягом 2013 року на інформаційних табло, наведена в додатку 9 до цього рішення.
- (133) На 01.01.2014 роздрібні ціни реалізації дизельного палива, зазначені на інформаційному табло у ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна»), були встановлені на рівні 9,99 грн/л (з ПДВ), у ТОВ «Альянс Холдинг» – 10,19 грн/л (з ПДВ). Роздрібні ціни реалізації дизельного палива, зазначені на інформаційному табло ПП «Окко нафтопродукт», становили 11,19 грн/л (з ПДВ).
- (134) Протягом 2014 року Відповідачі неодноразово одночасно або майже одночасно (з інтервалом у декілька днів) підвищували роздрібні ціни реалізації дизельного палива, зазначені на інформаційному табло.
- (135) Таке підвищення роздрібних цін на дизельне паливо становило 6,30 – 7,00 грн/л, склавши ціни на дизельне паливо на рівні:
- (i) на 01.03.2014 – 11,55 – 12,99 грн/л (з ПДВ);
  - (ii) на 15.04.2014 – 14,49 – 15,98 грн/л (з ПДВ);
  - (iii) на 14.08.2014 – 15,55 – 16,99 грн/л (з ПДВ);
  - (iv) на 28.12.2014 – 16,99-17,89 грн/л (з ПДВ).
- (136) Інформація щодо динаміки роздрібних цін реалізації дизельного палива, які Відповідачі встановлювали протягом 2014 року на інформаційних табло, наведена в додатку 10 до цього рішення.
- (137) На 01.01.2015 роздрібні ціни реалізації дизельного палива, зазначені на інформаційному табло, у ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг» і ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» були встановлені на рівні 16,99 грн/л(з ПДВ), у ТОВ «Параллель-М ЛТД» – 16,95 грн/л (з ПДВ).

- (138) Разом з тим, протягом січня 2015 – січня 2016 року Відповідачі неодноразово підтримували подібні між собою роздрібні ціни реалізації дизельного палива, зазначені на інформаційному табло.
- (139) Так, зокрема, 20.01.2015 ТОВ «ВОГ Рітейл» і ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» одночасно було встановлено на інформаційному табло роздрібну ціну реалізації дизельного палива на рівні 17,49 грн/л (з ПДВ). Аналогічна за розміром ціна була встановлена на інформаційних табло ПП «Окко нафтопродукт» 21.01.2015 і ТОВ «Альянс Холдинг» 27.01.2015. ТОВ «Параллель-М ЛТД» 23.01.2015 було встановлено на інформаційному табло роздрібну ціну реалізації дизельного палива на рівні 17,45 грн/л (з ПДВ), що є близькою за значенням до роздрібних цін реалізації дизельного палива, установлених іншими Відповідачами на інформаційних табло протягом зазначеного періоду.
- (140) 05.08.2015 ТОВ «ВОГ Рітейл» та ПП «Окко нафтопродукт» було встановлено на інформаційних табло роздрібну ціну реалізації дизельного палива на рівні 19,49 грн/л (з ПДВ). Така ж сама за розміром ціна була встановлена 06.08.2015 на інформаційних табло ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», ТОВ «Альянс Холдинг» і ТОВ «Параллель-М ЛТД».
- (141) 03.10.2015 ТОВ «ВОГ Рітейл» було встановлено на інформаційному табло роздрібну ціну реалізації дизельного палива на рівні 17,99 грн/л (з ПДВ). Така ж сама за розміром ціна була встановлена 04.10.2015 на інформаційних табло ТОВ «Альянс Холдинг» і ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», а 05.10.2015 – на інформаційних табло ПП «Окко нафтопродукт» і ТОВ «Параллель-М ЛТД».
- (142) За інформацією ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна»), протягом 2015 року було розроблено нову стратегію ціноутворення щодо реалізації останнім світлич нафтопродуктів на АЗС. Роздрібні ціни на АЗС ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») зменшились порівняно з ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», ТОВ «Параллель-М ЛТД». Зменшення роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо становило 0,15 – 1,50 грн/л.
- (143) Протягом 2015 – січня 2016 року між ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») і ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», ТОВ «Параллель-М ЛТД» спостерігалась цінова конкуренція у зв'язку зі встановленням і підтриманням ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на меншому рівні.
- (144) Значення коефіцієнтів кореляції, розрахованих для рядів роздрібних цін на дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло протягом січня 2015 – січня 2016 року, становить від 0,48 (у ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна»)) до 0,99 (між ТОВ «ВОГ Рітейл» і ТОВ «Альянс Холдинг», ПП «Окко нафтопродукт» і ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ»).
- (145) Інформація щодо динаміки роздрібних цін реалізації дизельного палива, які встановлювали Відповідачі протягом січня 2015 – січня 2016 року на інформаційних табло, наведена в додатку 11 до цього рішення.
- (146) Роздрібні ціни реалізації дизельного палива Відповідачів протягом досліджуваного періоду були найвищими порівняно з іншими операторами ринку.

6.1.4. Взаємозалежність цінових траєкторій Відповідачів на дизельне паливо

- (147) Значення коефіцієнтів кореляції, розрахованих для рядів роздрібних цін на дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло стаціонарних АЗС протягом 2013 року, становить від 0,68 до 0,97.
- (148) Значення коефіцієнтів кореляції, розрахованих для рядів роздрібних цін на дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло протягом 2014 року, становить від 0,98 до 0,99.
- (149) Значення коефіцієнтів кореляції, розрахованих для рядів роздрібних цін на дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло протягом січня 2015 – січня 2016 року, становить від 0,97 до 0,99.
- (150) **Такі коефіцієнти кореляції свідчать про взаємозалежність цінкових траєкторій Відповідачів і є ознакою їх повної схожості. Відтак, роздрібні ціни на дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло, є подібними.**
- (151) Розміри коефіцієнтів кореляції між рядами цін роздрібної реалізації на дизельне паливо наведені в додатках 12 – 14 до цього рішення.
- (152) Отже, протягом січня 2013 – січня 2016 року Відповідачі неодноразово вчиняли на ринку схожі дії щодо встановлення і підтримання на інформаційних табло стаціонарних АЗС роздрібних цін реалізації бензину марки А-95 і дизельного палива.
- (153) **При цьому схожими діями щодо встановлення та підтримання роздрібних цін реалізації бензинів марки А-95 та дизельного палива було охоплено переважну більшість АЗС, через які Відповідачі здійснюють роздрібну реалізацію зазначених видів пального, зокрема:**
- (i) близько 390 АЗС, що становить близько 90 відсотків загальної кількості АЗС, через які ТОВ «ВОГ Рітейл» здійснювало роздрібну реалізацію світлич нафтопродуктів протягом досліджуваного періоду;
  - (ii) понад 370 АЗС, що становить 100 відсотків загальної кількості АЗС, через які ПП «Окко нафтопродукт» здійснювало роздрібну реалізацію світлич нафтопродуктів протягом досліджуваного періоду;
  - (iii) близько 54 АЗС, що становить близько 90 відсотків загальної кількості АЗС, через які ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» здійснювало роздрібну реалізацію світлич нафтопродуктів протягом досліджуваного періоду;
  - (iv) понад 108 АЗС, що становить понад 80 відсотків загальної кількості АЗС, через які ТОВ «Альянс Холдинг» здійснювало роздрібну реалізацію світлич нафтопродуктів протягом досліджуваного періоду;
  - (v) понад 16 АЗС, що становить понад 65 відсотків загальної кількості АЗС, через які ТОВ «Параллель-М ЛТД» здійснювало роздрібну реалізацію світлич нафтопродуктів протягом досліджуваного періоду.
  - (vi) понад 161 АЗС, що становить понад 70 відсотків загальної кількості АЗС, через які ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») здійснювало роздрібну реалізацію світлич нафтопродуктів протягом досліджуваного періоду.

6.1.5. Встановлення Відповідачами умов роздрібної торгівлі бензином марки А-95 та дизельним паливом на стаціонарних АЗС

- (154) При здійсненні роздрібної торгівлі світличими нафтопродуктами через мережу стаціонарних АЗС Відповідачі протягом січня 2015 – січня 2016 року застосовували програми лояльності та організовували різноманітні акції, у разі участі в яких споживачі мали можливість придбати світличі нафтопродукти, у тому числі бензин марки А-95 та дизельне паливо, за цінами нижчими від роздрібних цін, зазначених на інформаційних табло.

- (155) Умови та правила участі споживачів у програмах лояльності та акціях вводяться в дію розпорядчими документами Відповідачів (накази тощо). Необхідною умовою участі в програмах лояльності та акціях Відповідачів є наявність у споживачів спеціальних карток: FISHKA (ПП «Окко нафтопродукт»), ПРАЙД (ТОВ «ВОГ Рітейл»), КартБланш (ТОВ «Параллель-М ЛТД»), SMART-картка (ТОВ «Альянс Холдинг»), LEVEL (ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ»), Му АМІС (ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна»).
- (156) За результатами аналізу умов і правил проведення Відповідачами акцій та їх тривалості протягом досліджуваного періоду, встановлено, що у період січня 2015 – січня 2016 року Відповідачі постійно проводили акції. Разом з тим, надання Відповідачами знижок до роздрібних цін, зазначених на інформаційних табло, обумовлювалося необхідністю придбання споживачами пального певного обсягу або на певну суму.
- (157) Зокрема, на АЗС, які здійснюють діяльність під брендом «WOG» (ТОВ «ВОГ Рітейл») у межах програми лояльності «Прайд» можливо отримати знижу при заправці автотранспортного засобу паливом в обсязі, що перевищує 30 л. Акцією «VEGA та WOG дарують весняні подарунки» надання споживачам знижки обумовлено необхідністю придбання пального в обсязі, що перевищує 10 л.
- (158) На АЗС, які здійснюють діяльність під брендом «Shell» (ТОВ «Альянс Холдинг»), участь споживачів в акціях, зокрема таких, як «Пізнайте Україну», «Єдина країна», обумовлена необхідністю придбання пального в обсязі, що перевищує 25 л.
- (159) На АЗС, які здійснюють діяльність під брендом «ОККО» (ПП «Окко нафтопродукт»), участь споживачів в акціях, зокрема таких, як «Святкові знижки», обумовлена необхідністю придбання пального в обсязі, що перевищує 20 л.
- (160) Акції «Время экономить на АЗС № 124 и № 125», «Счастливые выходные на АЗС № 124 и № 125» та інші, які були введені в дію ТОВ «Параллель-М ЛТД», надають знижку на світлі нафтопродукти при придбанні пального від 15 л.
- (161) На АЗС, які здійснюють діяльність під брендом «SOCAR» (ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ»), учасникам програми лояльності при наявності картки LEVEL надавалися бонуси за умови придбання товарів на АЗС, мийці або в магазині на суму від 200 грн.
- (162) ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») періодично проводило акції, які передбачали надання певних знижок (від 0,15 грн/л до 0,50 грн/л від ціни продажу, вказаної на інформаційному табло АЗС), за умови придбання нафтопродуктів у відповідний проміжок часу (день, часи доби або ін.), певної кількості нафтопродуктів (від 20 л або до повного баку).
- (163) Крім того, протягом досліджуваного періоду Відповідачі проводили інші акції із залученням інших партнерів акцій, а саме: банківських установ, торговельних центрів, гіпермаркетів тощо. За умовами таких акцій споживач отримував знижку на бензини моторні та дизельне паливо до роздрібних цін, установлених на інформаційних табло на АЗС, при здійсненні придбання товарів на території торговельних центрів, гіпермаркетів та відкриття депозитів у банках.
- (164) Частка реалізації Відповідачами бензину марки А-95 та дизельного палива за цінами, установленими на інформаційних табло, у загальному обсязі реалізації зазначених видів пального наведена в додатку 15 до цього рішення.
- (165) За інформацією ТОВ «ВОГ Рітейл», інформаційне табло на АЗС є публічною офертою і являє собою звернення до невизначеної кількості людей з формальною пропозицією купити світлі нафтопродукти. У разі, якщо споживач акцептував публічну оферту на інформаційному табло АЗС та став клієнтом компанії, у подальшому йому надається

знижка на світлі нафтопродукти, що й становить остаточну роздрібну ціну пального для споживача.

- (166) Динаміка роздрібних цін реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива зі знижками, за програмами лояльності та акціями, наведені в додатках 16 – 17 до цього рішення. Зазначені роздрібні ціни у Відповідачів є різними.
- (167) Рішення щодо здійснення заправки автотранспортного засобу на АЗС того чи іншого учасника ринку приймається споживачем, як правило, під час руху автотранспортного засобу до заїзду на АЗС виходячи з розміру роздрібних цін на пальне, зазначених на інформаційних табло, та наявної у споживача інформації щодо можливості придбання пального зі знижкою.
- (168) Разом з тим, остаточна роздрібна ціна бензину марки А-95 та дизельного палива (з урахуванням знижок) не є загальнодоступною, відкритою та прогнозованою для споживачів унаслідок застосування Відповідачами складних та непрозорих програм лояльності. Зазначене вимагає проведення споживачем математичних розрахунків можливої остаточної роздрібною ціною бензину марки А-95 та дизельного палива, яку він може отримати в кожного з Відповідачів, з метою оцінки власної економічної вигоди.
- (169) З урахуванням зазначеного, ринки роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами характеризуються наявністю значної інформаційної асиметрії, що негативно впливає на здатність споживача оцінити конкурентні переваги учасників ринку за ціновим критерієм та прийняти обґрунтоване рішення про вибір того чи іншого продавця та марки нафтопродуктів, яка реалізується на АЗС.
- (170) Отже, Відповідачі, встановлюючи та підтримуючи на інформаційних табло на АЗС подібні між собою роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива, реалізуючи при цьому частину пального за цінами, які є нижчими від цін, зазначених на інформаційних табло, фактично уникають відкритою ціновою конкуренцією між собою.

6.2. Аналіз ситуації на ринку товару, який спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення Відповідачами схожих дій

- (171) Згідно з інформацією операторів ринку та експертів, об'єктивними факторами, що впливають на формування роздрібних цін на моторні бензини та дизельне паливо, є передусім:
- (i) ціни на нафтопродукти на європейських ринках за котируваннями Platts, закупівельні ціни нафтопродуктів;
  - (ii) податкове навантаження, що діє в Україні (зокрема, акцизний податок на роздрібну реалізацію та ПДВ);
  - (iii) курс долара США і євро;
  - (iv) торговельна надбавка (маржа), яка є достатньою для покриття обґрунтованих витрат та отримання прибутку.

6.2.1. Ціни на нафтопродукти на європейських ринках за котируваннями Platts, закупівельні ціни нафтопродуктів

- (172) Відповідно до проведеного Комітетом аналізу цінової ситуації на європейських ринках світлих нафтопродуктів протягом січня 2013 – 2015 року встановлено наступне.
- (173) У січні 2013 року середні ціни на бензин марки А-95 за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні становили 8 309 грн/тонну. Максимальна середня ціна на бензин марки А-95 за котируваннями Platts була в лютому 2013 року та становила 8892 грн/тонну (зросла на 7 відсотків).

- (174) Протягом лютого – травня 2013 року середні ціни на бензин марки А-95 за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні знизилися на 15 відсотків та становили 7 630 грн/тонну протягом травня 2013 року.
- (175) Разом з тим протягом липня – грудня 2013 року середні ціни на бензин марки А-95 за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні знизилися на 5 відсотків та становили 7 702 грн/тонну протягом грудня 2013 року.
- (176) У січні 2013 року середні ціни на дизельне паливо за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні становили 7 838 грн/тонну. Максимальна середня ціна на дизельне паливо за котируваннями Platts була в лютому 2013 року та становила 8 117 грн/тонну.
- (177) Протягом лютого – травня 2013 року середні ціни на дизельне паливо за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні знизилися на 13 відсотків та становили 7 111 грн/тонну протягом травня 2013 року.
- (178) Середні ціни на дизельне паливо за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні зросли лише на 6 відсотків протягом червня – грудня 2013 року.
- (179) У січні 2013 року середня ціна імпорту на бензин марки А-95 становила 6 632 грн/тонну. Протягом січня – березня 2013 року середня ціна імпорту на бензин марки А-95 зросла на 6 відсотків. Разом з тим протягом квітня – грудня 2013 року середня ціна імпорту на бензин марки А-95 знизилася на 4 відсотки та становила 6 554 грн/тонну.
- (180) У січні 2013 року середня ціна імпорту на дизельне паливо становила 6 547 грн/тонну. Протягом січня – травня 2013 року середня ціна імпорту на дизельне паливо знизилася на 10 відсотків. Протягом червня – грудня 2013 року середня ціна імпорту на бензин марки А-95 зросла на 6 відсотків та становила 6 260 грн/тонну.
- (181) Динаміка середніх цін на бензин марки А-95 за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні та середніх цін імпорту на бензин марки А-95 протягом 2013 року наведена в додатку 18 до цього рішення.
- (182) Динаміка середніх цін на дизельне паливо за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні та середніх цін імпорту на дизельне паливо протягом 2013 року наведена в додатку 19 до цього рішення.
- (183) Протягом січня – квітня 2014 року середні ціни на бензин марки А-95 за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні зросли на 55 відсотків та становили 11 818 грн/тонну протягом квітня 2014 року.
- (184) Протягом травня – грудня 2014 року середні ціни на бензин марки А-95 за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні знизилися на 22 відсотки та становили 9 132 грн/тонну протягом грудня 2014 року.
- (185) У січні 2014 року середні ціни на дизельне паливо за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні становили 7462 грн/тонну.
- (186) Протягом січня – квітня 2014 року середні ціни на дизельне паливо за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні зросли на 45 відсотків та становили 10 855 грн/тонну.
- (187) Протягом травня – грудня 2014 року середні ціни на дизельне паливо за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні знизилися на 15 відсотків та становили 9 194 грн/тонну протягом грудня 2014 року.
- (188) У січні 2014 року середня ціна імпорту на бензин марки А-95 становила 6 521 грн/тонну. Протягом січня – травня 2014 року середня ціна імпорту на бензин марки

А-95 зросла майже на 53 відсотки. Протягом червня – грудня 2014 року середня ціна імпорту на бензин марки А-95 знизилася на 8 відсотків та становила 9 344 грн/тонну.

- (189) У січні 2014 року середня ціна імпорту на дизельне паливо становила 6 456 грн/тонну. Максимальна середня ціна імпорту на дизельне паливо протягом вересня 2014 року становила 9 940 грн/тонну. Протягом вересня – грудня 2014 року середня ціна імпорту на дизельне паливо зменшилась на 3 відсотки та становила 9 641 грн/тонну.
- (190) Динаміка середніх цін на бензин марки А-95 за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні та середніх цін імпорту на бензин марки А-95 протягом 2014 року наведена в додатку 18 до цього рішення.
- (191) Динаміка середніх цін на дизельне паливо за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні та середніх цін імпорту на дизельне паливо протягом 2014 року наведена в додатку 19 до цього рішення.
- (192) У січні 2015 року середні ціни на бензин марки А-95 за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні становили 7 408 грн/тонну.
- (193) Протягом січня – червня 2015 року середні ціни на бензин марки А-95 за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні зросли майже вдвічі та становили 14 657 грн/тонну.
- (194) Разом з тим, протягом липня – грудня 2015 року середні ціни на бензин марки А-95 за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні знизилися на 30 відсотків та становили 10 253 грн/тонну протягом грудня 2015 року.
- (195) У січні 2015 року середні ціни на дизельне паливо за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні становили 7 377 грн/тонну.
- (196) Протягом січня – червня 2015 року середні ціни на дизельне паливо за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні зросли на 65 відсотків та становили 12 180 грн/тонну.
- (197) Разом з тим, протягом липня – грудня 2015 року середні ціни на дизельне паливо за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні знизилися на 34 відсотки та становили 7 997 грн/тонну протягом грудня 2015 року.
- (198) У січні 2015 року середня ціна імпорту на бензин марки А-95 становила 7 687 грн/тонну. Протягом січня – червня 2015 року середня ціна імпорту на бензин марки А-95 зросла майже на 60 відсотків. Разом з тим протягом липня – грудня 2015 року середня ціна імпорту на бензин марки А-95 знизилася на 32 відсотки та становила 9 398 грн/тонну.
- (199) У січні 2015 року середня ціна імпорту на дизельне паливо становила 8 821 грн/тонну. Протягом січня – червня 2015 року середня ціна імпорту на дизельне паливо зросла на 23 відсотки. Разом з тим протягом липня – грудня 2015 року середня ціна імпорту на дизельне паливо знизилася на 18 відсотків та становила 8 948 грн/тонну.
- (200) Динаміка середніх цін на бензин марки А-95 за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні та середніх цін імпорту на бензин марки А-95 протягом 2015 року наведена в додатку 20 до цього рішення.
- (201) Динаміка середніх цін на дизельне паливо за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні та середніх цін імпорту на дизельне паливо наведена протягом 2015 року наведена в додатку 21 до цього рішення.

6.2.2. Інформація щодо придбання бензину марки А-95 та дизельного палива Відповідачами протягом січня 2013 – січня 2016 року

ТОВ «Золотий екватор»

(202) (інформація із обмеженим доступом).

ТОВ «ВОГ Рітейл»

(203) (інформація із обмеженим доступом).

(204) (інформація із обмеженим доступом).

ПП «Окко нафтопродукт»

(205) (інформація із обмеженим доступом).

(206) (інформація із обмеженим доступом).

(207) (інформація із обмеженим доступом).

(208) (інформація із обмеженим доступом).

(209) (інформація із обмеженим доступом).

(210) (інформація із обмеженим доступом).

(211) (інформація із обмеженим доступом).

(212) (інформація із обмеженим доступом).

ТОВ «Альянс Холдинг»

(213) ТОВ «Альянс Холдинг» протягом січня 2013 – січня 2016 року безпосередньо не імпортувало нафтопродукти в Україну, а купувало їх у:

(i) ТОВ «ВОГ Рітейл» на підставі Договору на поставку від 10.12.2013 № 2013;

(ii) ТОВ «Альянс Ойл Україна» на підставі Договорів на поставку від 21.08.2007, від 16.03.2015.

ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ»

(214) інформація із обмеженим доступом).

(215) (інформація із обмеженим доступом).

(216) (інформація із обмеженим доступом).

(217) (інформація із обмеженим доступом).

(218) (інформація із обмеженим доступом).

(219) (інформація із обмеженим доступом).

(220) (інформація із обмеженим доступом).

ТОВ «Параллель-М ЛТД»

(221) інформація із обмеженим доступом).

(222) (інформація із обмеженим доступом).

(223) (інформація із обмеженим доступом).

(224) (інформація із обмеженим доступом).

(225) (інформація із обмеженим доступом).

(226) (інформація із обмеженим доступом).

ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна»)

- (227) ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» безпосередньо не імпортувало нафтопродукти в Україну, а купувало їх в іноземного товариства з обмеженою відповідальністю «Лукойл Білорусія» відповідно до Контракту від 28.01.2014 № 76/14-Ю/14/1.
- (228) **Тобто, ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») і ТОВ «Параллель-М ЛТД» мали різних постачальників нафтопродуктів, при цьому окремі з Відповідачів придбавали (отримували на реалізацію) нафтопродукти:**
- (i) у суб'єктів господарювання, пов'язаних з ним відносинами контролю, тобто в межах єдиного суб'єкта господарювання у значенні Закону України «Про захист економічної конкуренції»;
  - (ii) у суб'єктів господарювання, які також здійснюють діяльність з роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів.

6.2.3. Динаміка цін придбання Відповідачами світлих нафтопродуктів

- (229) Комітетом було проведено аналіз динаміки цін придбання Відповідачами бензину марки А-95 та дизельного палива протягом січня 2013 – січня 2016 року.
- (230) Аналіз середньозважених цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами бензину марки А-95 протягом січня 2013 – січня 2016 року засвідчив, що динаміка цін придбання зазначеного виду пального Відповідачами є різною.

ТОВ «Золотий екватор»

- (231) інформація із обмеженим доступом).
- (232) (інформація із обмеженим доступом).
- (233) (інформація із обмеженим доступом).

ТОВ «ВОГ Рітейл»

- (234) (інформація із обмеженим доступом).
- (235) (інформація із обмеженим доступом).
- (236) (інформація із обмеженим доступом).
- (237) (інформація із обмеженим доступом).
- (238) (інформація із обмеженим доступом).
- (239) (інформація із обмеженим доступом).
- (240) (інформація із обмеженим доступом).

ТОВ «Альянс Холдинг»

- (241) У січні 2013 року середні ціни придбання ТОВ «Альянс Холдинг» бензину марки А-95 становили 10 996 грн/тонну.
- (242) Протягом січня – березня 2013 року середні ціни придбання бензину марки А-95 у ТОВ «Альянс Холдинг» зросли на 6 відсотків та становили 11 660 грн/тонну. Протягом квітня – грудня 2013 року середні ціни придбання бензину марки А-95 не зазнали значних змін.

- (243) ТОВ «Альянс Холдинг» купувало бензини не за ринковою ціною, а на 4 284 грн/тонн – 4 920 грн/тонн вище (без урахування ПДВ), що призвело до необґрунтованого зростання роздрібних цін на бензин марки А-95 ТОВ «Альянс Холдинг» на 3,20 грн/л – 3,70 грн/л протягом 2013 року, що не було б можливим за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (244) Середні ціни придбання ТОВ «Альянс Холдинг» бензину марки А-95 протягом січня – вересня 2014 року засвідчили тенденцію до зростання.
- (245) Зокрема, у вересні 2014 року середні ціни придбання бензину марки А-95 у ТОВ «Альянс Холдинг» становили 18 026 грн/тонну та були більшими від середніх цін придбання зазначеного виду пального порівняно із січнем 2014 року на 57 відсотків.
- (246) Проте ТОВ «Альянс Холдинг» купувало бензини не за ринковою ціною, а на 4 920 грн/тонн – 7 322 грн/тонн вище (без урахування ПДВ), що призвело до необґрунтованого зростання роздрібних цін на бензин марки А-95 ТОВ «Альянс Холдинг» на 3,70 грн/л – 5,50 грн/л протягом січня – квітня 2014 року, що не було б можливим за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (247) Середні ціни придбання ТОВ «Альянс Холдинг» бензину марки А-95 протягом січня – квітня 2015 року засвідчили тенденцію до зростання.
- (248) Зокрема, у квітні 2015 року середні ціни придбання бензину марки А-95 у ТОВ «Альянс Холдинг» становили 23 197 грн/тонну та були більшими від середніх цін придбання зазначеного виду пального порівняно із січнем 2015 року на 37 відсотків.
- (249) Разом з тим протягом травня – грудня 2015 року середні ціни придбання ТОВ «Альянс Холдинг» бензину марки А-95 знизилися на 16 відсотків та становили 18 641 грн/тонну протягом грудня 2015 року.

ТОВ «Параллель-М ЛТД»

- (250) (інформація із обмеженим доступом).
- (251) (інформація із обмеженим доступом).
- (252) (інформація із обмеженим доступом).

ПІІ «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПІІ «АМІК Україна»)

- (253) Протягом 2013 року середні ціни придбання бензину марки А-95 у ПІІ «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПІІ «АМІК Україна») мали тенденцію до зростання та зниження. Максимальна середня ціна придбання бензину марки А-95 була встановлена на рівні 11 358 грн/тонну в лютому 2013 року.
- (254) Проте ПІІ «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПІІ «АМІК Україна») купувало бензини не за ринковою ціною, а на 3 417 грн/тонн – 4 311 грн/тонн вище (без урахування ПДВ), що призвело до необґрунтованого зростання роздрібних цін на бензин марки А-95 ПІІ «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПІІ «АМІК Україна») на 2,56 грн/л – 3,23 грн/л протягом 2013 року, що не було б можливим за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (255) Середні ціни придбання ПІІ «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПІІ «АМІК Україна») бензину марки А-95 протягом січня – квітня 2014 року засвідчили тенденцію до зростання.

- (256) Зокрема, у квітні 2014 року середні ціни придбання бензину марки А-95 у ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») становили 15 615 грн/тонну та були більшими від середніх цін придбання зазначеного виду пального порівняно із січнем 2014 року на 49 відсотків.
- (257) Протягом липня – жовтня 2014 року середні ціни придбання бензину марки А-95 у ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») зросли на 37 відсотків та становили 17 855 грн/тонну протягом жовтня 2014 року.
- (258) ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») купувало бензини не за ринковою ціною, а на 3 939 грн/тонн – 6 146 грн/тонн вище (без урахування ПДВ), що призвело до необґрунтованого зростання роздрібних цін на бензин марки А-95 ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» на 2,95 грн/л – 4,60 грн/л протягом січня – квітня 2014 року, що не було б можливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

ПП «Окко нафтопродукт»

- (259) (інформація із обмеженим доступом).
- (260) (інформація із обмеженим доступом).
- (261) (інформація із обмеженим доступом).
- (262) (інформація із обмеженим доступом).
- (263) (інформація із обмеженим доступом).

ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ»

- (264) (інформація із обмеженим доступом).
- (265) (інформація із обмеженим доступом).
- (266) (інформація із обмеженим доступом).
- (267) **Отже, динаміка цін придбання Відповідачами бензину марки А-95 є різною.**
- (268) Динаміка цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами бензину марки А-95 наведена в додатках 18, 20 до цього рішення.
- (269) Значення коефіцієнтів кореляції, розрахованих між рядами цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами бензину марки А-95, цін на бензин марки А-95 за котируваннями Platts з урахуванням курсу долара США до гривні та середніх цін імпорту бензину марки А-95 протягом 2015 року коливаються від 0,22 (у ТОВ «Альянс Холдинг») до 0,81 (у ТОВ «Параллель-М ЛТД»). Розміри коефіцієнтів кореляції наведені в додатку 22 до цього рішення.
- (270) Ступінь зв'язку між рядами цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами бензину марки А-95 є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами роздрібних цін на бензини марки А-95, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло протягом досліджуваного періоду.
- (271) Динаміка середніх цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами та середніх цін роздрібною реалізації бензину марки А-95, зазначених Відповідачами на інформаційних табло, протягом досліджуваного періоду наведена в додатках 20а, 20б, 20в до цього рішення.
- (272) **Отже, Відповідачі мали різні можливості щодо придбання (отримання на реалізацію) нафтопродуктів, зокрема, закупаючи (приймаючи на реалізацію) бензин марки А-95 на різних умовах та за різними (відмінними один від одного) цінами, що не може пояснювати наявність настільки подібних роздрібних цін реалізації Відповідачами бензину марки А-95 на інформаційних табло стаціонарних АЗС.**

(273) Аналіз середньозважених цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами дизельного палива протягом січня 2015 – січня 2016 року засвідчив, що динаміка цін придбання пального Відповідачами є різною.

ТОВ «Золотий екватор»

(274) (інформація із обмеженим доступом).

ТОВ «ВОГ Рітейл»

(275) (інформація із обмеженим доступом).

(276) (інформація із обмеженим доступом).

(277) (інформація із обмеженим доступом).

(278) (інформація із обмеженим доступом).

(279) (інформація із обмеженим доступом).

ТОВ «Альянс Холдинг»

(280) Середні ціни придбання ТОВ «Альянс Холдинг» дизельного палива протягом 2013 року мали тенденцію до зростання та зниження. Максимальна середня ціна придбання дизельного палива була встановлена на рівні 9 322 грн/тонну в лютому 2013 року та зросла на 2 відсотки.

(281) Протягом березня – грудня 2014 року середні ціни придбання дизельного палива у ТОВ «Альянс Холдинг» зросли на 34 відсотки та становили 15 305 грн/тонну протягом 2014 року.

(282) Середні ціни придбання ТОВ «Альянс Холдинг» дизельного палива протягом січня – березня 2015 року засвідчили тенденцію до зростання.

(283) Зокрема, у березні 2015 року середні ціни придбання дизельного палива у ТОВ «Альянс Холдинг» становили 19 206 грн/тонну та були вищими від середніх цін придбання зазначеного виду пального порівняно із січнем 2015 року на 24 відсотки.

(284) Разом з тим протягом травня – грудня 2015 року середні ціни придбання ТОВ «Альянс Холдинг» дизельного палива знизилися на 20 відсотків та становили 14 492 грн/тонну протягом грудня 2015 року.

ТОВ «Параллель-М ЛТД»

(285) (інформація із обмеженим доступом).

(286) (інформація із обмеженим доступом).

(287) (інформація із обмеженим доступом).

ПІІ «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПІІ «АМІК Україна»)

(288) Протягом 2013 року середні ціни придбання дизельного палива у ПІІ «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПІІ «АМІК Україна») мали тенденцію до зростання та зниження. Максимальна середня ціна придбання дизельного палива була встановлена на рівні 8 796 грн/тонну в лютому 2013 року та зросла на 2 відсотки.

(289) Середні ціни придбання ПІІ «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПІІ «АМІК Україна») дизельного палива протягом січня – квітня 2014 року засвідчили тенденцію до зростання.

- (290) Зокрема, у квітні 2014 року середні ціни придбання дизельного палива у ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна») становили 12792 грн/тонну та були вищими від середніх цін придбання зазначеного виду пального порівняно із січнем 2014 року на 52 відсотки.
- (291) Протягом вересня – жовтня 2014 року середні ціни придбання дизельного палива у ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») зросли на 26 відсотків та становили 15 122 грн/тонну протягом жовтня 2014 року.

ПП «Окко нафтопродукт»

- (292) (інформація із обмеженим доступом).
- (293) (інформація із обмеженим доступом).
- (294) (інформація із обмеженим доступом).

ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ»

- (295) (інформація із обмеженим доступом).
- (296) (інформація із обмеженим доступом).
- (297) (інформація із обмеженим доступом).
- (298) **Отже, динаміка цін придбання Відповідачами дизельного палива є різною.**
- (299) Динаміка цін придбання Відповідачами дизельного палива наведена в додатках 19, 21 до цього рішення.
- (300) Ступінь зв'язку між рядами даних цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами даних роздрібних цін на дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло протягом досліджуваного періоду.
- (301) Динаміка середніх цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами та середніх цін роздрібної реалізації дизельного палива, установлених Відповідачами на інформаційному табло, протягом досліджуваного періоду наведена в додатках 21а, 21б, 21в до цього рішення.
- (302) **Отже, Відповідачі мали різні можливості щодо придбання (отримання на реалізацію) нафтопродуктів, зокрема, закупаючи (приймаючи на реалізацію) дизельне паливо на різних умовах та за різними (відмінними один від одного) цінами, що не може пояснювати наявність настільки подібних роздрібних цін реалізації Відповідачами дизельного палива на інформаційних табло стаціонарних АЗС.**
- (303) За інформацією Секретаріату Експертно-аналітичної групи з питань функціонування ринку нафти та нафтопродуктів і розвитку нафтопереробної промисловості, який було утворено наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 30.10.2006 № 412 на 28 вересня 2015 року роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95 у Відповідачів перевищували рівень індикативних цін більш ніж на 2 грн.
- (304) **Отже, роздрібні ціни на світлі нафтопродукти, у тому числі з урахуванням коливання курсу долара США та євро, які встановлювали Відповідачі на інформаційних табло на АЗС протягом досліджуваного періоду, не корелювалися зі змінами факторів, що впливають на їх формування.**

6.2.4. Торговельна надбавка (маржа), яка є достатньою для покриття обґрунтованих витрат та отримання прибутку

(305) За інформацією Відповідачів, витрати, що містяться в структурі доходів, які отримували Відповідачі протягом січня 2013 – січня 2016 року від роздрібної реалізації нафтопродуктів, відображаються в бухгалтерській звітності (відповідно до наказу про облікову політику) без деталізації в розрізі видів продукції, тобто не передбачений розподіл витрат в розрізі нафтопродуктів.

ТОВ «Золотий екватор»

(306) (інформація із обмеженим доступом).

(307) (інформація із обмеженим доступом).

(308) (інформація із обмеженим доступом).

ТОВ «ВОГ Рітейл»

(309) (інформація із обмеженим доступом).

(310) (інформація із обмеженим доступом).

(311) (інформація із обмеженим доступом).

(312) (інформація із обмеженим доступом).

(313) (інформація із обмеженим доступом).

(314) (інформація із обмеженим доступом).

ПП «Окко нафтопродукт»

(315) (інформація із обмеженим доступом).

(316) (інформація із обмеженим доступом).

(317) (інформація із обмеженим доступом).

(318) (інформація із обмеженим доступом).

(319) (інформація із обмеженим доступом).

(320) (інформація із обмеженим доступом).

(321) (інформація із обмеженим доступом).

ТОВ «Альянс Холдинг»

(322) Собівартість усієї реалізованої продукції, включаючи усі витрати, ТОВ «Альянс Холдинг» у II кварталі 2013 року зросла на 19 відсотків порівняно з I кварталом 2013 року та становила 893 540 тис. грн. Собівартість усієї реалізованої продукції, включаючи всі витрати, ТОВ «Альянс Холдинг» у III кварталі 2013 року зросла ще на 15 відсотків порівняно з II кварталом 2013 року та становила 1 032 348 тис. грн.

(323) Собівартість усієї реалізованої продукції, включаючи всі витрати, ТОВ «Альянс Холдинг» у II кварталі 2014 року зросла на 15 відсотків порівняно з I кварталом 2014 року та становила 821 279 тис. грн.

ПШ «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПШ «АМІК Україна»)

(324) Собівартість усієї реалізованої продукції, включаючи всі витрати, ПШ «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПШ «АМІК Україна») у квітні 2013 року зросла на 7 відсотків порівняно з березнем 2013 року та становила 776 801,29 тис. грн. При цьому середньозважена роздрібна

ціна реалізації ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» бензину марки А-95 протягом зазначеного періоду була найвищою.

- (325) Собівартість усієї реалізованої продукції, включаючи всі витрати, ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» у липні 2013 року зросла на 40 відсотків порівняно з червнем 2013 року та становила 987 170,52 тис. грн. У серпні 2013 року собівартість реалізованої продукції, включаючи усі витрати, ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» зросла порівняно з липнем 2013 року ще на 20 відсотків. Протягом липня та серпня 2013 року рівень собівартості усієї реалізованої продукції, включаючи всі витрати, ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» був одним з найвищих порівняно з рівнем собівартості в інші періоди 2013 року. При цьому середньозважена роздрібна ціна реалізації ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» бензину марки А-95 у липні та серпні 2013 року була нижчою, ніж у квітні 2013 року.
- (326) Собівартість усієї реалізованої продукції, включаючи всі витрати, ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» у березні 2014 року зросла більш ніж в утричі порівняно з лютим 2014 року та становила 1 797, 79 млн грн. Зазначене збільшення відбулося за рахунок зростання інших нерозподілених витрат ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» протягом вказаного періоду. Так, зокрема, протягом січня – квітня 2014 року (крім березня 2014 року) розмір інших нерозподілених витрат щомісяця у ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» становив від 25 до 40 млн грн. При цьому інші нерозподілені витрати в березні 2014 року зросли порівняно з лютим 2014 року в 30 раз, становили 1 201 026,22 тис. грн та були принаймні на 1 160 млн грн вищими за розмір інших розподілених витрат протягом січня – квітня 2014 року.
- (327) Обсяг залишків нафтопродуктів на АЗС у Відповідачів у період із січня 2013 року по січень 2016 року був різним. Наявний обсяг залишків бензинів кожного з Відповідачів забезпечував можливість безперебійної роздрібною реалізації на АЗС. У період дослідження ринок роздрібною торгівлі високооктановими бензинами характеризувався стабільністю, зокрема відсутністю дефіциту моторних бензинів.
- (328) **Отже, аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення Відповідачами схожих дій, зокрема щодо встановлення й підтримання на інформаційних табло стаціонарних АЗС подібних між собою роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо.**

6.2.5. Інші учасники ринків роздрібною торгівлі бензином марки А-95 та дизельним паливом на стаціонарних АЗС установлювали інші ціни на вказані світлі нафтопродукти

- (329) За результатами проведеного Комітетом аналізу ринків роздрібною реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива було встановлено, що інші учасники цих ринків установлювали на інформаційних табло на стаціонарних АЗС інші ціни на вказані світлі нафтопродукти.
- (330) Зазначене додатково свідчить про те, що єдиним правдоподібним поясненням паралельної поведінки Відповідачів, систематичної і стабільної залежності між встановленням і підтриманням ними роздрібних цін на інформаційному табло на одному рівні є існування узгоджених дій.

6.3. Схожі дії Відповідачів призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції

- (331) ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг», ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») є операторами ринків роздрібною реалізації світлич нафтопродуктів через мережу АЗС і здійснюють свою діяльність на більшості регіональних ринків у межах великих населених пунктів та автомагістралей областей, які характеризуються стабільним попитом споживання. На

багатьох регіональних ринках ці суб'єкти господарювання мають ознаки індивідуальної чи колективної монополії, маючи значну ринкову владу на ринках роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами.

- (332) Крім Відповідачів, діяльність на ринках роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів в Україні здійснюють й інші суб'єкти господарювання, які працюють, зокрема, під брендами «ТНК», «БРСМ-НАФТА», «УКРНАФТА», «АВІАС», «АНР», «КЛО» та інші.
- (333) За інформацією Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, протягом 2015 року через мережу АЗС було реалізовано 3 139 тис. тонн світлих нафтопродуктів.
- (334) Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі бензинами й дизельним паливом, проведеними Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності, Відповідачі реалізують близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації у роздрібній мережі через АЗС.
- (335) **Отже, Відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.**

6.3.1. Можливість усунення конкуренції між Відповідачами

- (336) Встановлення і підтримання ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг» (протягом 2013 – січня 2016 року), ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») (протягом 2013 – 2014 років) на інформаційних табло подібних роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо при одночасному створенні таких умов реалізації, за яких споживач позбавлений інформації щодо розміру можливих фактичних роздрібних цін унаслідок застосування складних та непрозорих програм лояльності, свідчить про відмову суб'єктів господарювання від відкритої цінової конкуренції між собою.
- (337) Отже, роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.

6.3.2. Можливість впливу узгоджених дій Відповідачів на конкуренцію на ринку

- (338) За результатами проведеного Комітетом дослідження ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами встановлено, що Відповідачі, зокрема ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг», ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») (протягом 2013-2014 років), при встановленні роздрібних цін реалізації світлих нафтопродуктів, зокрема бензину марки А-95 та дизельного палива, є ціновими лідерами зі встановлення роздрібних цін.
- (339) При цьому всі зміни цін спочатку здійснюють лідери ринку, а потім усі інші учасники ринку наслідують цю зміну.
- (340) Лідери ринків беруть на себе ризик першими почати пристосування ціни до зміни ринкових умов, оприлюднюючи розмір цін, припускаючи, що інші суб'єкти господарювання будуть наслідувати їх рішення.
- (341) На засіданні Комітету 18 серпня 2016 року представник ТОВ «ВОГ Рітейл» зазначив, що роздрібні ціни на АЗС, які працюють під брендом «WOG», змінюються приблизно о 7.30 ранку. Інформація про розмір цін доводиться до АЗС напередодні ввечері. При цьому зниження роздрібних цін відбувається після 11.00 ранку після виявлення зниження роздрібних цін на інформаційних табло на АЗС конкурентів.

- (342) Інші учасники ринків роздрібної торгівлі бензином марки А-95 та дизельним паливом через мережу стаціонарних АЗС дії лідерів, у тому числі й щодо встановлення цін, сприймаються як індикатор.
- (343) При цьому інші учасники ринків роздрібної торгівлі бензином марки А-95 та дизельним паливом через мережу стаціонарних АЗС застосовують цінову політику «дотримання у фарватері».
- (344) Цінова політика «дотримання у фарватері» є характерною для суб'єктів господарювання, які реалізують продукцію, аналогічну лідерам ринку, і мають меншу ринкову владу, ніж останні.
- (345) Стратегія ціноутворення таких суб'єктів господарювання полягає в наслідуванні прикладу встановлення цін лідерами ринку, незважаючи на наявність передумов, які можуть впливати на зміни цін на власні товари, які вони реалізують.
- (346) Так, наприклад, у випадку зниження цін лідерами ринку, інші суб'єкти господарювання, які дотримуються цінової політики «дотримання у фарватері», також змушені вирівнювати свої ціни з метою недопущення зменшення частки на ринку.
- (347) У випадку збільшення лідерами ринку цін реалізації товару, інші суб'єкти господарювання, які застосовують цінову політику «дотримання у фарватері», зацікавлені у підвищенні своїх цін, оскільки це дає їм можливість при незмінному попиті на свої товари отримувати більший розмір доходу.
- (348) Подібна цінова стратегія є досить привабливою для суб'єктів господарювання, які не мають значної ринкової влади та достатніх можливостей для проведення власних маркетингових досліджень, а також тих, що бажають мінімізувати ризик і невизначеність розробки власної стратегії ціноутворення.
- (349) Загальнодоступність інформації про роздрібні ціни на світлі нафтопродукти, які встановлюють лідери ринків на інформаційних табло на стаціонарних АЗС, дає можливість іншим суб'єктам господарювання, які дотримуються цінової політики «дотримання у фарватері», безперешкодно відстежувати зміни роздрібних цін, які відбуваються у лідерів ринків, та наслідувати їх тенденції.
- (350) **ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг», ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») протягом 2013 - 2014 років відмовились від цінової конкуренції між собою.**
- (351) (інформація із обмеженим доступом).
- (352) ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» протягом 2015 – січня 2016 року та ТОВ «Параллель-М ЛТД» протягом серпня 2015 – січня 2016 року встановлювали роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива на рівні, ідентичному за значенням до роздрібних цін, встановлених іншими Відповідачами.
- (353) **Тобто, ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» протягом 2015 – січня 2016 року і ТОВ «Параллель-М ЛТД» протягом серпня 2015 – січня 2016 року відмовились від цінової конкуренції з ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг».**
- (354) **Вчинення Відповідачами схожих дій, зокрема щодо встановлення та підтримання на інформаційних табло стаціонарних АЗС подібних між собою роздрібних цін реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива без об'єктивних причин для вчинення таких дій, призводить до спотворення цінової конкуренції між ними, спонукає інших учасників ринків до встановлення своїх роздрібних цін на необґрунтованому рівні та, як наслідок, призводить до обмеження конкуренції на ринку в цілому.**
- (355) При цьому на ринку світлих нафтопродуктів у зв'язку з реалізацією суб'єктами господарювання однорідного товару, рівновага за Дж. Ф. Нешем забезпечується тоді, коли

роздрібні ціни реалізації, які встановлюють суб'єкти господарювання, є подібними та встановлюються на рівні граничних витрат.

- (356) Разом з тим Відповідачі, встановлюючи та підтримуючи на інформаційних табло стаціонарних АЗС подібні між собою роздрібні ціни на бензин марки А-95 та дизельне паливо, реалізують при цьому частину пального за цінами, які є нижчими від цін, зазначених на інформаційних табло, рівень яких є різним.

6.3.3. Вплив дій Відповідачів на споживачів бензину марки А-95 та дизельного палива

- (357) Вчинення Відповідачами схожих дій, зокрема щодо встановлення і підтримання на інформаційних табло стаціонарних АЗС подібних між собою роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо без об'єктивних причин для вчинення таких дій, призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм та, як наслідок призводить до ущемлення їхніх інтересів.

7. ВИСНОВКИ ЩОДО КВАЛІФІКАЦІЇ ДІЙ

- (358) Відповідно до статі 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції» узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.

- (359) Згідно зі статтею 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.

Антиконкурентними узгодженими діями вважається також вчинення суб'єктами господарювання схожих дій (бездіяльності) на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності).

- (360) Відповідно до пункту 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції є антиконкурентні узгоджені дії.

- (361) Згідно зі статтею 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

- (362) Враховуючи викладене, схожі дії Відповідачів щодо встановлення і підтримання подібних між собою роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на інформаційних табло на стаціонарних АЗС можуть бути пояснені лише вчиненням Відповідачами узгоджених дій.

- (363) Отже, схожі дії ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг», ПП «АМІК Україна» (до 08.05.2015 – ПП «ЛУКОЙЛ-Україна»), ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» і ТОВ «Параллель-М ЛТД», які полягали у:

встановленні й підтриманні на інформаційних табло стаціонарних АЗС подібних між собою роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо та

встановленні умов реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива, за яких доступ споживача до інформації про розмір остаточних роздрібних цін є обмеженим, що відбувається внаслідок застосування складних та непрозорих програм лояльності, умов проведення акцій та надання знижок,

при тому, що аналіз ситуації на ринку спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення Відповідачами таких дій,

є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 статті 50 та частиною третьою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(364) При цьому порушення тривало:

- (i) у ТОВ «Золотий екватор» протягом 2013 року;**
- (ii) у ТОВ «ВОГ Рітейл» протягом 2014 – січня 2016 року;**
- (iii) у ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг» протягом 2013 – січня 2016 року;**
- (iv) у ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») протягом 2013 - 2014 року;**
- (v) у ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» протягом 2015 – січня 2016 року;**
- (vi) у ТОВ «Параллель-М ЛТД» протягом серпня 2015 – січня 2016 року.**

8. СПРОСТУВАННЯ ЗАПЕРЕЧЕНЬ ВІДПОВІДАЧІВ

(365) На подання з попередніми висновками у справі № 128-26.13/112-16 ТОВ «Золотий екватор» (лист від 15.08.2016 № 562) ТОВ «ВОГ Рітейл» (лист від 15.08.2016 № 1199), ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») (лист від 15.08.2016 № 608) ПП «Окко нафтопродукт» (лист від 15.08.2016 № 577), ТОВ «Альянс Холдинг» (лист від 10.08.2016 № 737), ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» (лист від 16.08.2016 № 267), ТОВ «Параллель-М ЛТД» (лист від 15.08.2016 № 969) надали свої міркування та заперечення щодо висновків та пропозицій, викладених у поданнях, та повідомили, що не погоджуються з наявністю в їх діях порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

(366) Спростування заперечень Відповідачів наведено в додатках 23 – 29 до цього рішення.

(367) На засіданні Комітету 06 вересня 2016 року Відповідачі у справі виступили з ініціативою розробки правил професійної етики у конкуренції на ринках роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами.

(368) Учасниками ринку було розроблено Правила професійної етики у конкуренції щодо чесності та прозорості роздрібного ринку пального в Україні (далі – Правила). Зазначені Правила підтримали ТОВ «Альянс Холдинг», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», ТОВ «Параллель-М ЛТД», ПП «АМІК Україна», ТОВ «ВОГ Рітейл» про що повідомили Комітет листами від 06.10.2016 № 923, від 05.10.2016 № 317/Д, від 05.10.2016 № 1248, від 06.10.2016 № 715, від 20.10.2016 № 1523 відповідно. Інформація щодо підтримки ПП «Окко нафтопродукт» зазначених Правил до Комітету не надходила.

- (369) Відповідно до умов Правил ТОВ «Альянс Холдинг», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», ТОВ «Параллель-М ЛТД», ПП «АМІК Україна», ТОВ «ВОГ Рітейл» беруть на себе зобов'язання, зокрема, щодо:
- (i) розробки та впровадження зрозумілих, відкритих та чесних програм лояльності;
  - (ii) забезпечення механізму інформування споживачів щодо фактичних роздрібних цін реалізації палива та факторів, які впливають на них, а також повних, точних, правдивих відомостей щодо позначення автомобільних бензинів, у тому числі символи екологічного класу та визначення вмісту біоетанолу, та дизельного палива, у тому числі літерне позначення кліматичного періоду, символи екологічного класу та визначення вмісту метилових/етилових естерів жирних кислот;
  - (iii) забезпечення механізму контролю з метою належного виконання вимог цих Правил.
- (370) Правила професійної етики у конкуренції щодо чесності та прозорості роздрібною ринку пального в Україні повинні спонукати учасників ринку – Відповідачів до коректної поведінки та недопущення порушень конкурентного законодавства в майбутньому, що сприятимуть їх прозорості та відкритості.
- (371) За даними моніторингу ринків роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами, на 13.10.2016 роздрібні ціни на бензин марки А-95 у Відповідачів становили:
- (i) у ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» – 23,99 грн/л з ПДВ;
  - (ii) у ТОВ «Альянс Холдинг» – 23,80 грн/л з ПДВ;
  - (iii) у ПП «АМІК Україна» – 22,49 грн/л з ПДВ.
- (372) На 17.10.2016 та на 25.10.2016 роздрібні ціни на бензин марки А-95 у Відповідачів, які повідомили Комітет про підтримку Правил, були різними та становили:
- (i) у ТОВ «ВОГ Рітейл» – 24,99 грн/л з ПДВ;
  - (ii) у ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» – 24,50 грн/л з ПДВ та 24,97 грн/л з ПДВ відповідно;
  - (iii) у ТОВ «Альянс Холдинг» – 24,30 грн/л з ПДВ та 24,69 грн/л відповідно;
  - (iv) у ПП «АМІК Україна» – 22,49 грн/л з ПДВ та 23,49 грн/л відповідно.
- (373) При цьому розмір роздрібних цін ПП «Окко нафтопродукт» на бензин марки А-95 були встановлені на рівні, ідентичному ТОВ «ВОГ Рітейл», а саме: 24,99 грн/л з ПДВ.

9. ДОХІД (ВИРУЧКА) ВІДПОВІДАЧІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ЩОДО РОЗРАХУНКУ ШТРАФУ

- (374) Так, у статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» встановлено, що за порушення, передбачені пунктом 1 статті 50 вказаного Закону, накладаються штрафи у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (375) У разі наявності незаконно одержаного прибутку, який перевищує десять відсотків зазначеного доходу (виручки), штраф накладається у розмірі, що не перевищує потрібного розміру незаконно одержаного прибутку.
- (376) Розмір незаконно одержаного прибутку може бути обчислено оціночним шляхом

- (377) При цьому якщо доходу (виручки) немає або Відповідач на вимогу Комітету не надав розмір доходу (виручки), штраф накладається у розмірі до двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
- (378) Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Золотий екватор» за 2015 рік відповідно до звіту про фінансові результати становить (інформація із обмеженим доступом).
- (379) Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») за 2015 рік відповідно до звіту про фінансові результати становить 6 229 249 тис. грн.
- (380) Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «ВОГ Рітейл» за 2015 рік відповідно до звіту про фінансові результати становить (інформація із обмеженим доступом).
- (381) Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПП «Окко нафтопродукт» за 2015 рік відповідно до звіту про фінансові результати становить (інформація із обмеженим доступом).
- (382) Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Альянс Холдинг» за 2015 рік відповідно до звіту про фінансові результати становить 3 691 869 тис. грн.
- (383) Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» за 2015 рік відповідно до звіту про фінансові результати становить (інформація із обмеженим доступом).
- (384) Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Параллель-М ЛТД» за 2015 рік відповідно до звіту про фінансові результати становить (інформація із обмеженим доступом).
- (385) Під час розрахунку штрафу за порушення Комітетом враховані положення Рекомендаційних роз'яснень щодо застосування положень частин другої, п'ятої та шостої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», частин першої та другої статті 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 09 серпня 2016 року № 39-рр.
- (386) Під час розрахунку штрафу за порушення Комітетом враховані такі обставини:
- (i) ТОВ «Альянс Холдинг», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», ТОВ «Параллель-М ЛТД», ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна»), ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт» не визнано факт вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
  - (ii) ТОВ «Альянс Холдинг», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», ТОВ «Параллель-М ЛТД», ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт» порушення законодавства про захист економічної конкуренції не припинено;
  - (iii) ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна») порушення законодавства про захист економічної конкуренції припинено;
  - (iv) ТОВ «Альянс Холдинг», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», ТОВ «Параллель-М ЛТД», ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна»), ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «ВОГ Рітейл» вжили заходів для створення передумов щодо недопущення вчинення порушення законодавства про захист економічної

конкуренції в майбутньому, підписавши Правила професійної етики у конкуренції щодо чесності та прозорості роздрібного ринку пального в Україні;

- (v) ТОВ «Альянс Холдинг», ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ», ТОВ «Параллель-М ЛТД», ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 – ПП «АМІК Україна»), ТОВ «Золотий екватор», ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт» співпрацювали під час розгляду справи з Комітетом;
- (vi) (інформація із обмеженим доступом).

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 23 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Департамент досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати дії товариства з обмеженою відповідальністю «Золотий екватор», товариства з обмеженою відповідальністю «ВОГ Рітейл», приватного підприємства «Окко нафтопродукт», товариства з обмеженою відповідальністю «Альянс Холдинг», підприємства з іноземними інвестиціями «АМІК Україна» (до 08.05.2015 – підприємства з іноземними інвестиціями «ЛУКОЙЛ-Україна»), товариства з обмеженою відповідальністю «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» і товариства з обмеженою відповідальністю «Параллель-М ЛТД», які полягали у:

встановленні і підтриманні на інформаційних табло стаціонарних АЗС подібних між собою роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо та

встановленні умов реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива, за яких доступ споживача до інформації про розмір остаточних роздрібних цін є обмеженим, внаслідок застосування складних та непрозорих програм лояльності, умов проведення акцій та надання знижок,

порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 статті 50 та частиною третьою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій шляхом вчинення схожих дій на ринках роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами, які призвели до обмеження цінової конкуренції.

2. Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накладити штраф на:

2.1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Золотий екватор» (код ЄДРПОУ 37425075, м. Луцьк) у розмірі 16 194 532 (шістнадцять мільйонів сто дев'яносто чотири тисячі п'ятсот тридцять дві) гривні.

2.2. Товариство з обмеженою відповідальністю «ВОГ Рітейл» (код ЄДРПОУ 37821544, м. Луцьк) у розмірі 54 036 332 (п'ятдесят чотири мільйони тридцять шість тисяч триста тридцять дві) гривні.

2.3. Приватне підприємство «Окко нафтопродукт» (код ЄДРПОУ 36670361, м. Львів) у розмірі 77 880 872 (сімдесят сім мільйонів вісімсот вісімдесят тисяч вісімсот сімдесят дві) гривні.

2.4. Товариство з обмеженою відповідальністю «Альянс Холдинг» (код ЄДРПОУ 34430873, м. Київ) у розмірі 39 711 226 (тридцять дев'ять мільйонів сімсот одинадцять тисяч двісті двадцять шість) гривень.

- 2.5.** Підприємство з іноземними інвестиціями «АМІК Україна» (до 08.05.2015 – підприємство з іноземними інвестиціями «ЛУКОЙЛ-Україна») (код ЄДРПОУ 30603572, м. Київ) у розмірі 12 529 975 (дванадцять мільйонів п'ятсот двадцять дев'ять тисяч дев'ятсот сімдесят п'ять) гривень.
- 2.6.** Товариство з обмеженою відповідальністю «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» (код ЄДРПОУ 38305367, м. Черкаси) у розмірі 2 533 812 (два мільйони п'ятсот тридцять три тисячі вісімсот дванадцять) гривень.
- 2.7.** Товариство з обмеженою відповідальністю «Параллель-М ЛТД» (код ЄДРПОУ 24316073, м. Запоріжжя) у розмірі 1 438 354 (один мільйон чотириста тридцять вісім тисяч триста п'ятдесят чотири) гривні.
- 3.** Зобов'язати ТОВ «ВОГ Рітейл», ПП «Окко нафтопродукт», ТОВ «Альянс Холдинг», ПП «АМІК Україна» (до 08.05.2015 – ПП «ЛУКОЙЛ-Україна»), ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» і ТОВ «Параллель-М ЛТД» припинити порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, зокрема, шляхом:
- 3.1.** Впровадження зрозумілих, відкритих та прозорих критеріїв надання споживачам знижок до роздрібних цін на світлі нафтопродукти, зазначених на інформаційних табло.
- 3.2.** Впровадження механізму інформування споживачів щодо фактичних роздрібних цін кожної з марок бензинів і дизельного палива, що реалізуються на стаціонарних АЗС, у тому числі з урахуванням програм лояльності, проведених акцій та наданих знижок.
- 4.** Пункт 3 резолютивної частини цього рішення підлягає виконанню у двомісячний строк з дня його одержання. Про виконання пункту 3 резолютивної частини цього рішення повідомити Антимонопольний комітет України протягом п'яти днів з дня його виконання.

Згідно з частиною третьою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Антимонопольного комітету України документ, що підтверджує сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня його одержання.

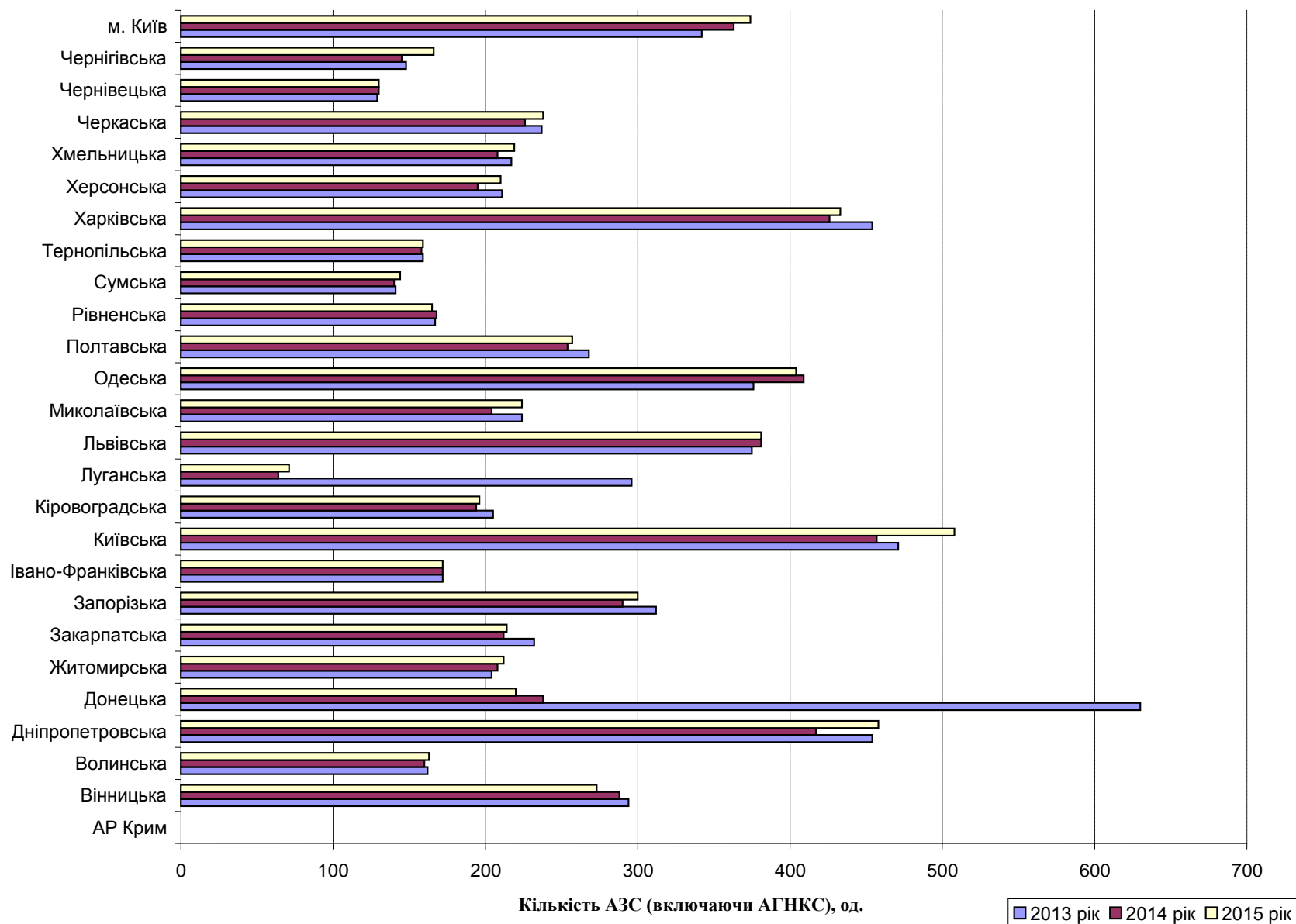
Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ

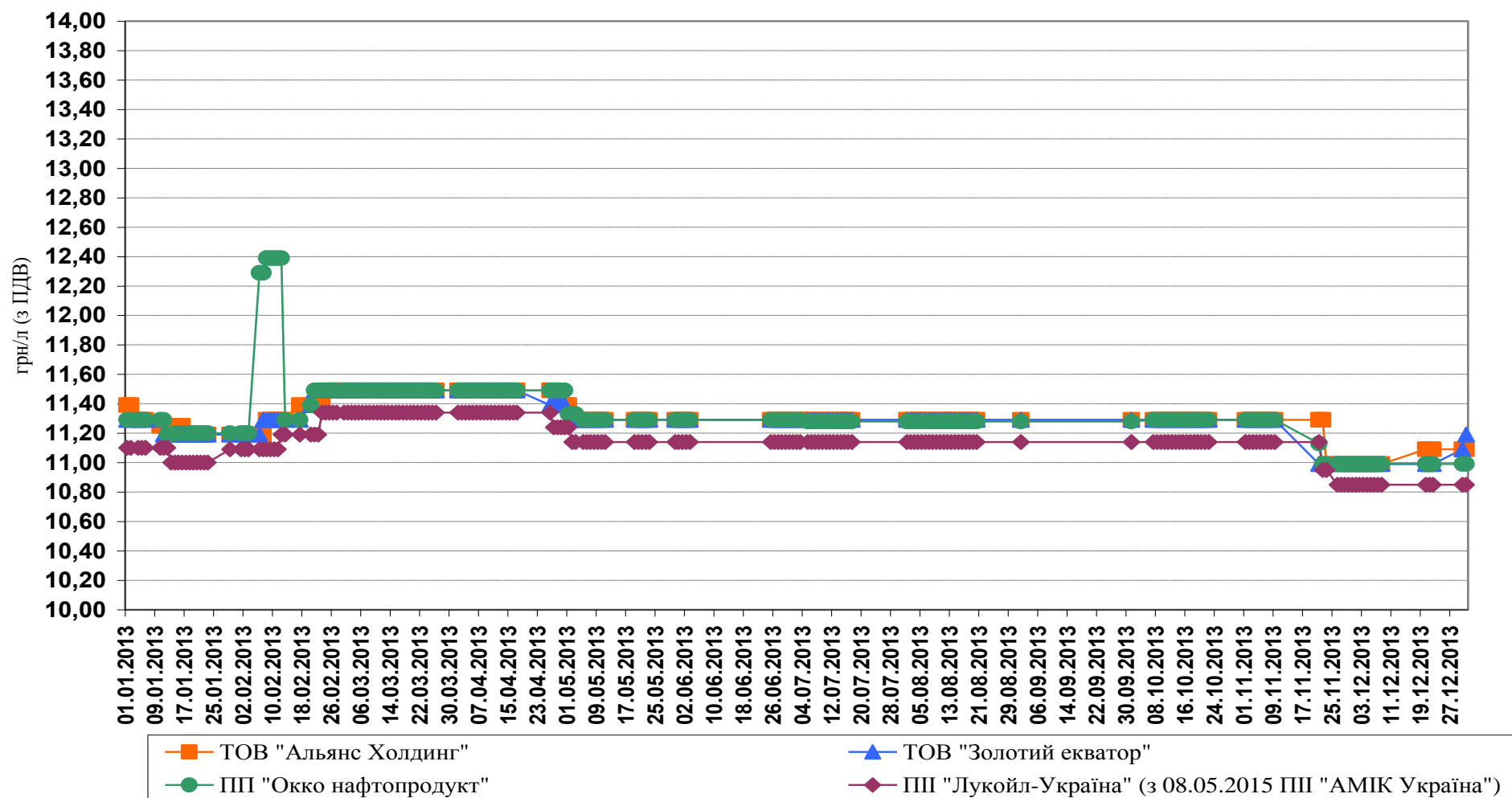
Інформація щодо кількості АЗС, через які Відповідачі здійснюють роздрібну реалізацію світлих нафтопродуктів та регіону їх розташування

Назва суб'єкта господарювання, бренд	Кількість АЗС, од.	Регіон розташування
ТОВ «ВОГ Рітейл» та ТОВ «Золотий екватор» (бренд WOG)	понад 400	усі регіони України (за виключенням АР Крим)
ПП «Окко нафтопродукт» (бренд ОККО)	понад 370	усі регіони України (за виключенням АР Крим, Донецької та Луганської областей)
ТОВ «Альянс Холдинг» (бренд «Shell»)	понад 135	усі регіони України (за виключенням АР Крим, Донецької, Луганської, Сумської та Чернігівської областей)
ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» (бренд «SOCAR»)	близько 60	Київська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Харківська, Черкаська, Житомирська, Дніпропетровська та Хмельницька області
ТОВ «Паралель – М ЛТД» (бренд «Parallel»)	понад 25	Донецька, Запорізька, Луганська, Дніпропетровська області
ПП «АМІК Україна» (до 08.05.2016 ПП «ЛУКОЙЛ-Україна») (бренд «АМІС»)	понад 230	усі регіони України (за виключенням АР Крим, Донецької та Луганської областей)

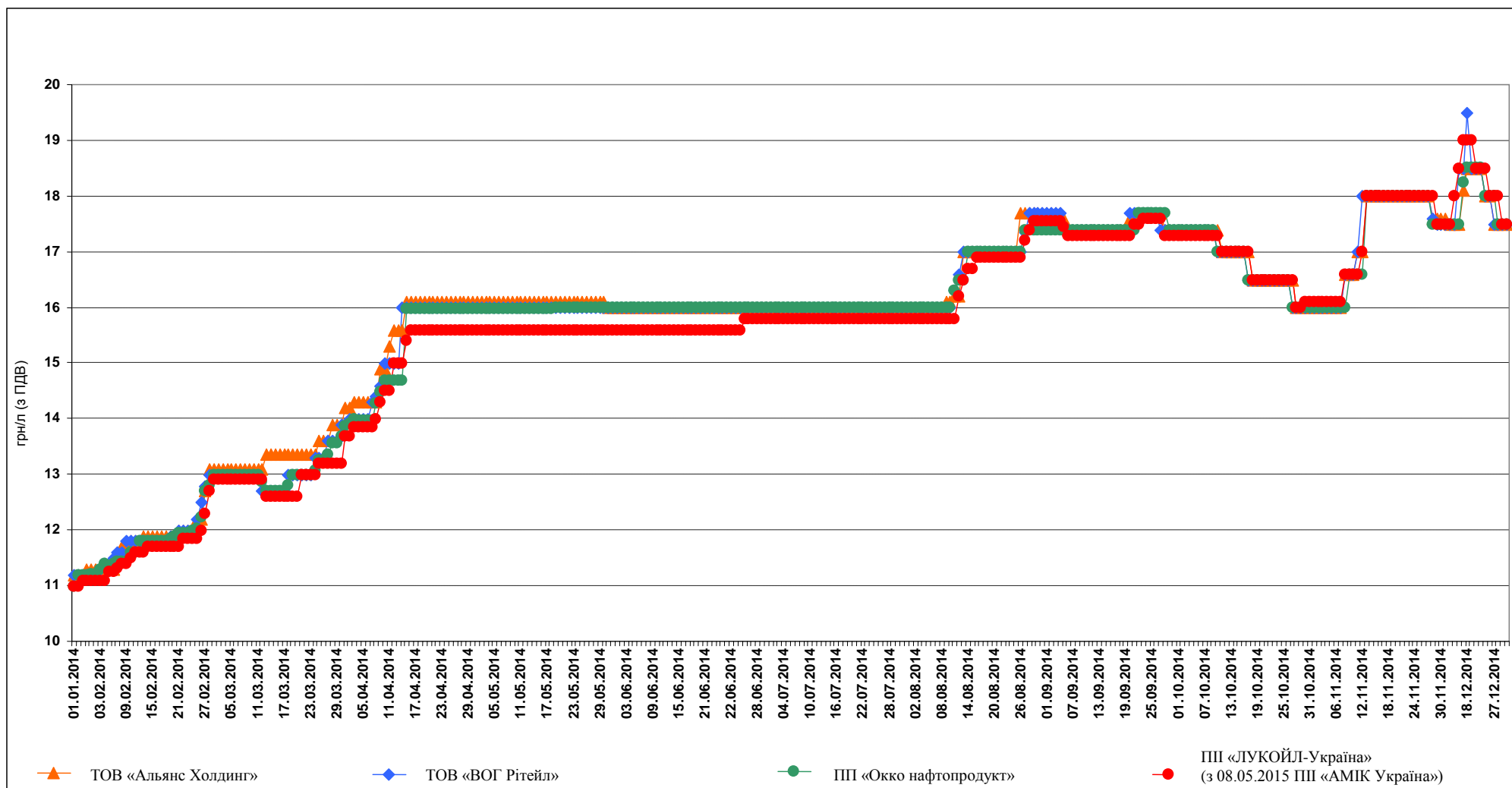
Розподіл кількості АЗС (включаючи АГНКС) по регіонах України

**Динаміка роздрібних цін реалізації бензину марки А-95,
що встановлювалася Відповідачами протягом 2013 року на інформаційних табло**

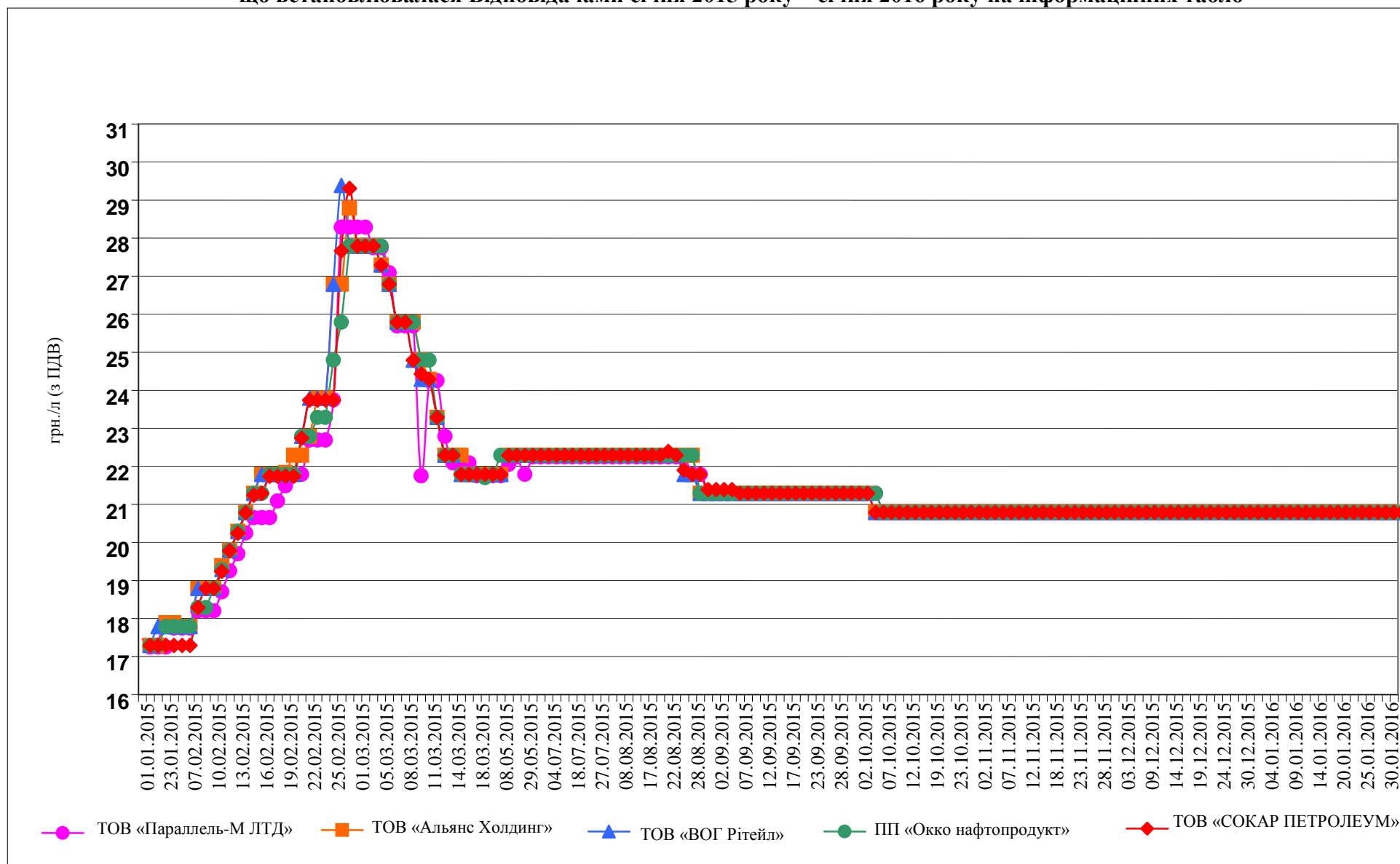

**Динаміка роздрібних цін реалізації бензину марки А-95,
що встановлювалася Відповідачами протягом 2014 року на інформаційних табло**

Динаміка роздрібних цін реалізації бензину марки А-95,
що встановлювалася Відповідачами січня 2015 року – січня 2016 року на інформаційних табло

Розміри коефіцієнтів кореляції між рядами роздрібних цін реалізації бензину марки А-95,
встановлених Відповідачами на інформаційних табло стаціонарних АЗС (2013 рік)

	ТОВ «Золотий екватор»	ПП «Окко нафтопродукт»	ТОВ «Альянс Холдинг»	ПП «Лукойл Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна»)
ПП «Лукойл Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна»)	0,96	0,52	0,96	X
ТОВ «Альянс Холдинг»	0,95	0,51	X	0,96
ПП «Окко нафтопродукт»	0,55	X	0,51	0,52
ТОВ «Золотий екватор»	X	0,55	0,95	0,96

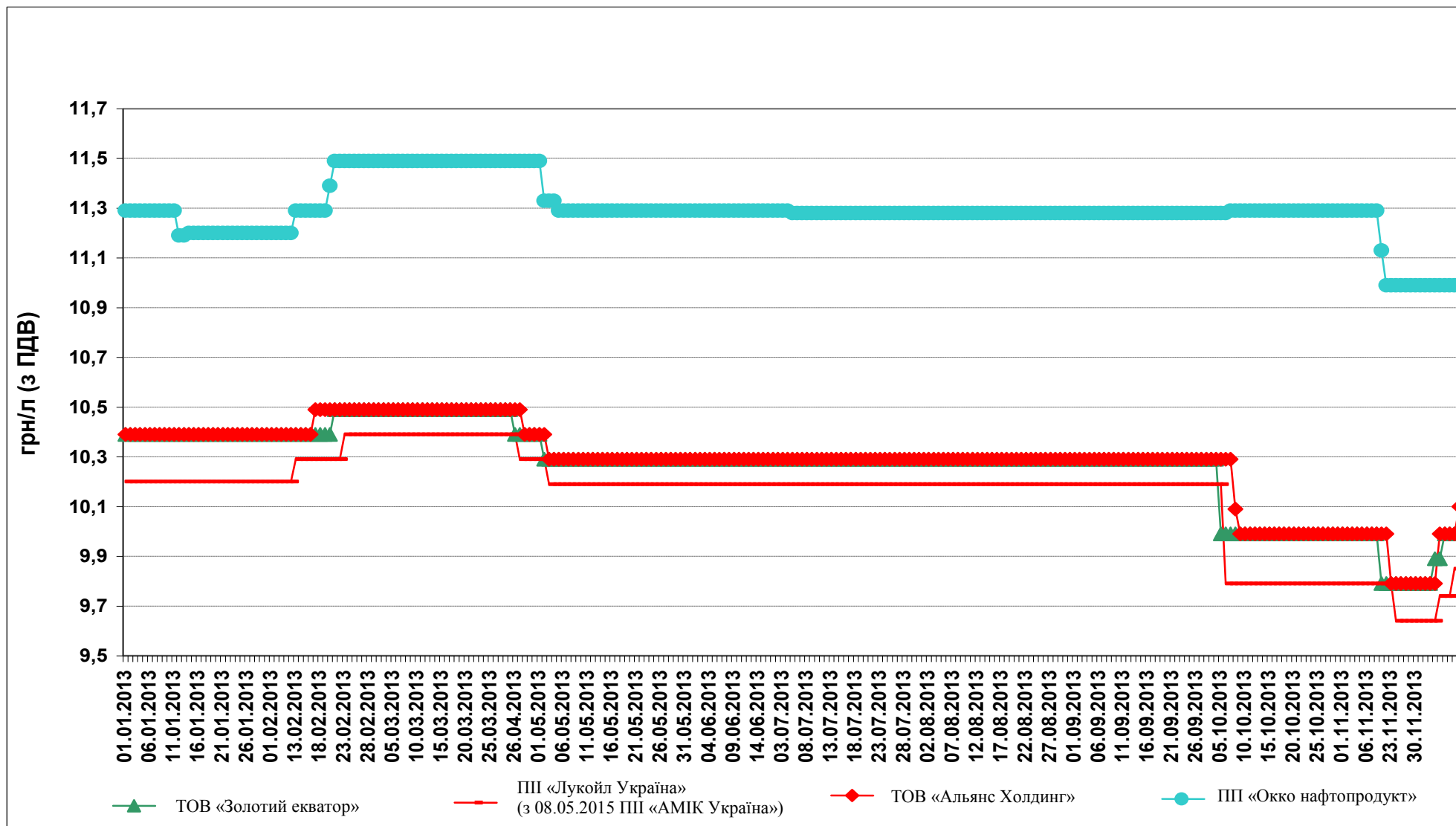
Розміри коефіцієнтів кореляції між рядами роздрібних цін реалізації бензину марки А-95,
встановлених Відповідачами на інформаційних табло стаціонарних АЗС (2014 рік)

	ТОВ «Альянс Холдинг»	ТОВ «ВООГ Рітейл»	ПП «Окко нафтопродукт»	ПП «Лукойл Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна»)
ТОВ «Альянс Холдинг»	X	0,99	0,99	0,99
ТОВ «ВООГ Рітейл»	0,99	X	0,99	0,99
ПП «Окко нафтопродукт»	0,99	0,99	X	0,99
ПП «Лукойл Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна»)	0,99	0,99	0,99	X

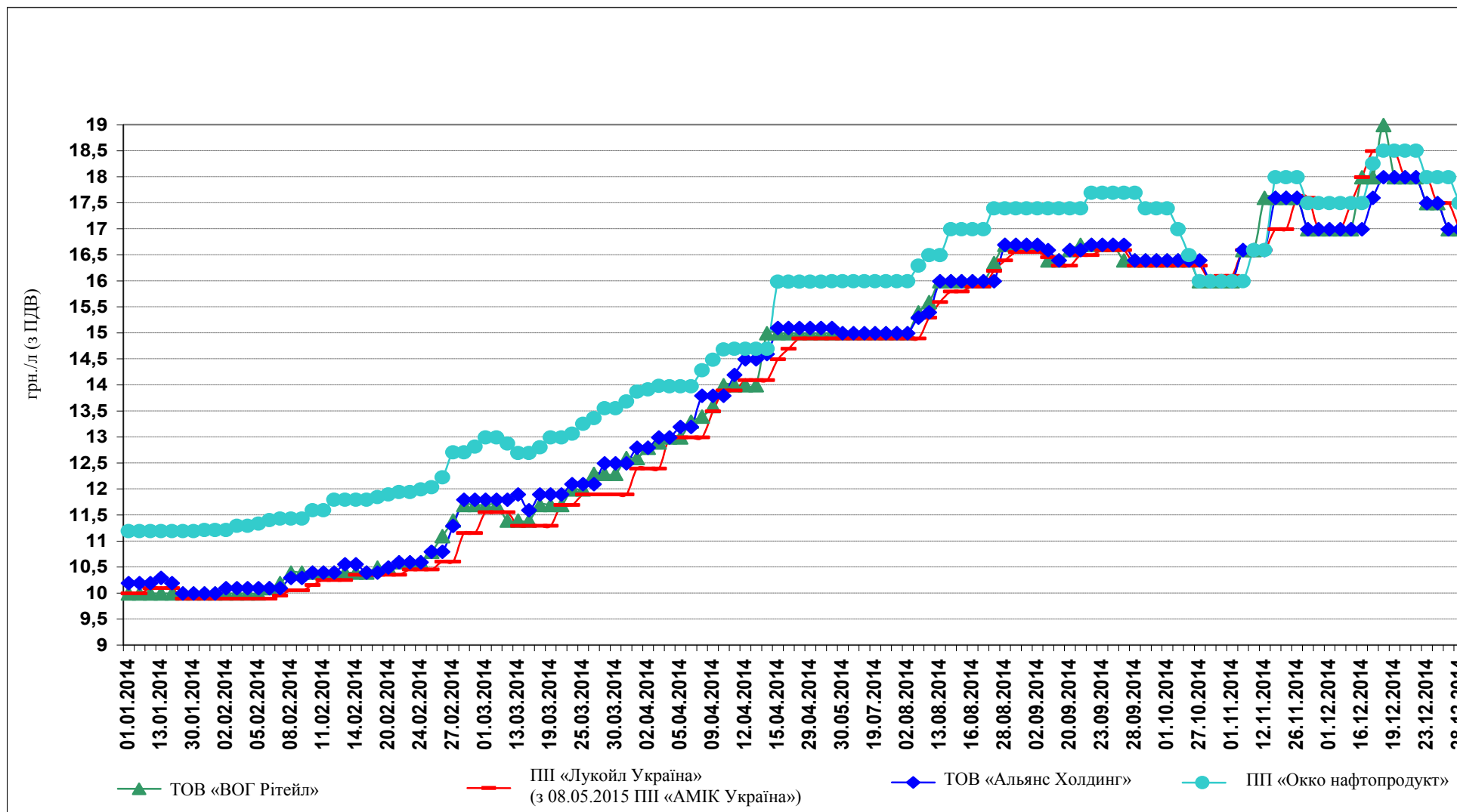
Розміри коефіцієнтів кореляції між рядами роздрібних цін реалізації бензину марки А-95, встановлених Відповідачами на інформаційних табло стаціонарних АЗС (січень 2015 року – січень 2016 року)

	ТОВ «Параллель-М ЛТД»	ТОВ «Альянс Холдинг»	ТОВ «ВООГ Рітейл»	ПП «Окко нафтопродукт»	ТОВ «Сокар Петролеум»
ТОВ «Параллель-М ЛТД»	X	0,96	0,96	0,97	0,97
ТОВ «Альянс Холдинг»	0,96	X	0,98	0,99	0,98
ТОВ «ВООГ Рітейл»	0,96	0,98	X	0,97	0,98
ПП «Окко нафтопродукт»	0,97	0,99	0,97	X	0,98
ТОВ «Сокар Петролеум»	0,97	0,98	0,98	0,98	X

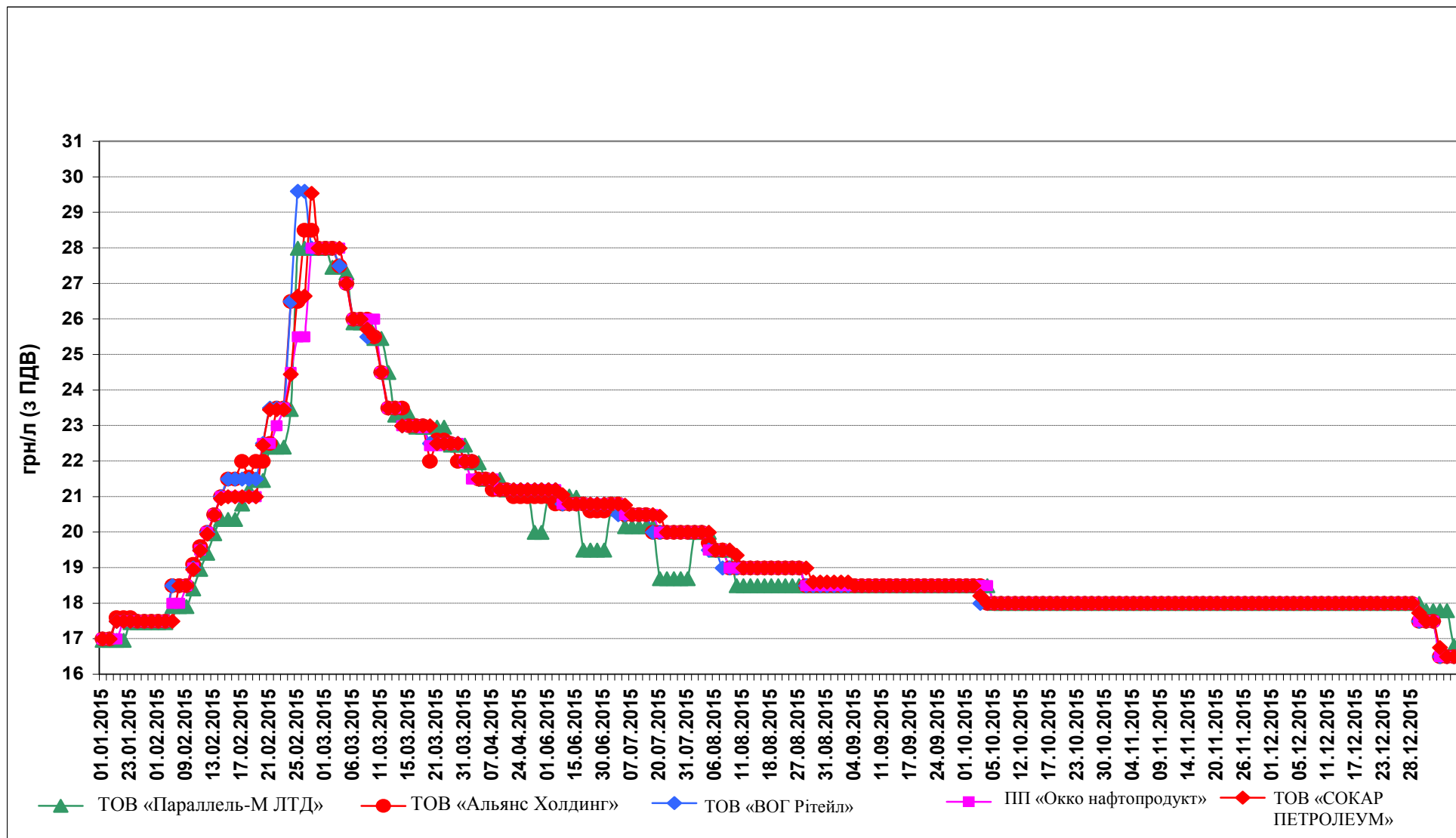
Динаміка роздрібних цін реалізації дизельного палива,
що встановлювалася Відповідачами протягом 2013 року на інформаційних табло

Динаміка роздрібних цін реалізації дизельного палива,
що встановлювалася Відповідачами протягом 2014 року на інформаційних табло

Динаміка роздрібних цін реалізації дизельного палива,
що встановлювалася Відповідачами січня 2015 року – січня 2016 року на інформаційних табло

Розміри коефіцієнтів кореляції між рядами роздрібних цін реалізації дизельного палива,
встановлених Відповідачами на інформаційних табло стаціонарних АЗС (2013 рік)

	ТОВ «Золотий екватор»	ПП «Окко нафтопродукт»	ТОВ «Альянс Холдинг»	ПП «АМІК Україна» (до 08.05.2015 ПП «Лукойл Україна»)
ПП «АМІК Україна» (до 08.05.2015 ПП «Лукойл Україна»)	0,97	0,68	0,96	X
ТОВ «Альянс Холдинг»	0,97	0,68	X	0,96
ПП «Окко нафтопродукт»	0,68	X	0,68	0,68
ТОВ «Золотий екватор»	X	0,68	0,97	0,97

Розміри коефіцієнтів кореляції між рядами роздрібних цін реалізації дизельного палива,
встановлених Відповідачами на інформаційних табло стаціонарних АЗС (2014 рік)

	ТОВ «Альянс Холдинг»	ТОВ «ВООГ Рітейл»	ПП «Окко нафтопродукт»	ПП «АМІК Україна» (до 08.05.2015 ПП «Лукойл Україна»)
ТОВ «Альянс Холдинг»	X	0,99	0,99	0,99
ТОВ «ВООГ Рітейл»	0,99	X	0,99	0,99
ПП «Окко нафтопродукт»	0,99	0,99	X	0,98
ПП «АМІК Україна» (до 08.05.2015 ПП «Лукойл Україна»)	0,99	0,99	0,98	X

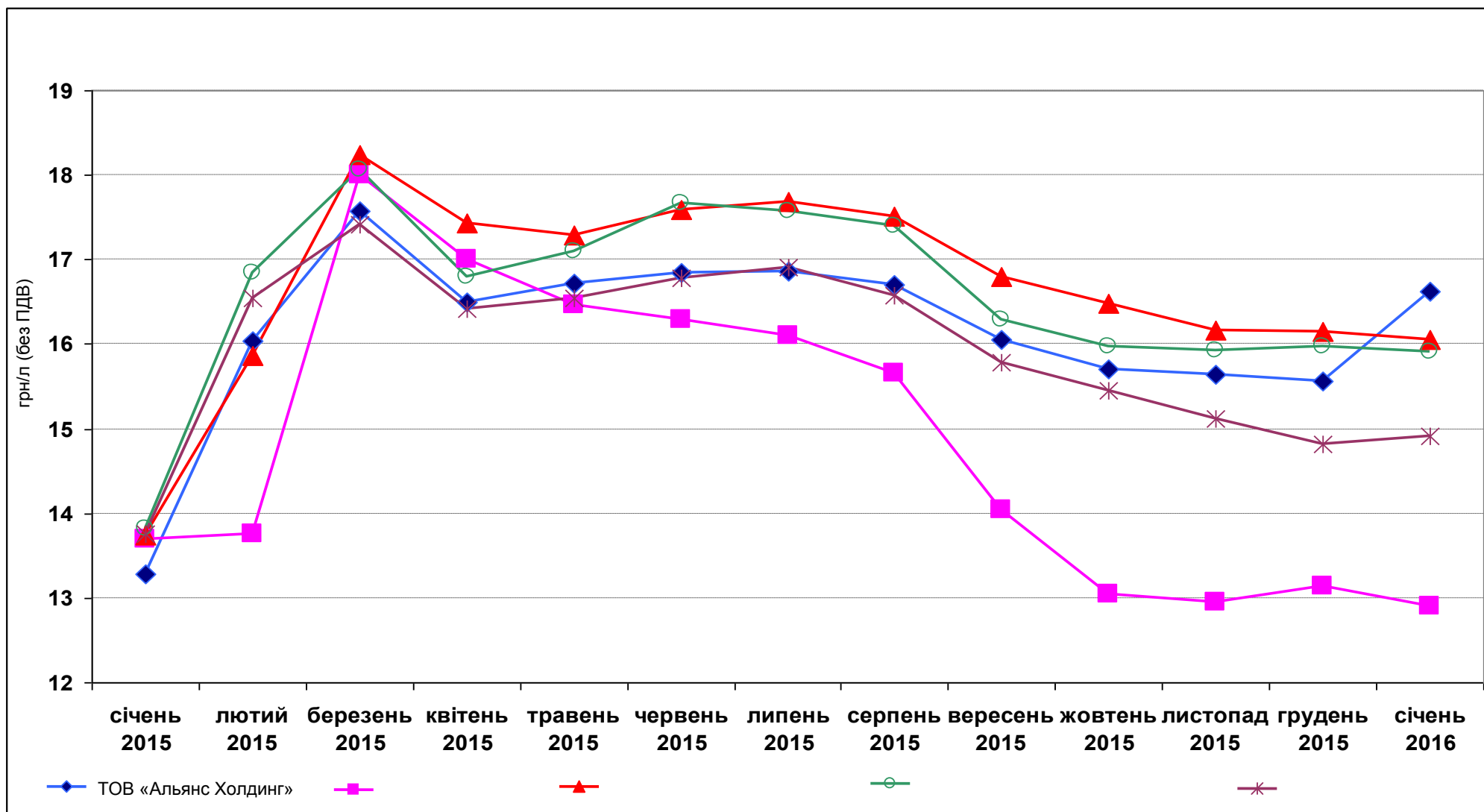
Розміри коефіцієнтів кореляції між рядами роздрібних цін реалізації дизельного палива,
встановлених Відповідачами на інформаційних табло стаціонарних АЗС (2015 рік – січень 2016 року)

	ТОВ «Параллель- М ЛТД»	ТОВ «Альянс Холдинг»	ТОВ «ВООГ Рітейл»	ПП «Окко нафтопродукт»	ТОВ «Сокар Петролеум»
ТОВ «Параллель- М ЛТД»	X	0,97	0,97	0,98	0,98
ТОВ «Альянс Холдинг»	0,97	X	0,99	0,98	0,99
ТОВ «ВООГ Рітейл»	0,97	0,99	X	0,98	0,98
ПП «Окко нафтопродукт»	0,98	0,98	0,98	X	0,99
ТОВ «Сокар Петролеум»	0,98	0,99	0,98	0,99	X

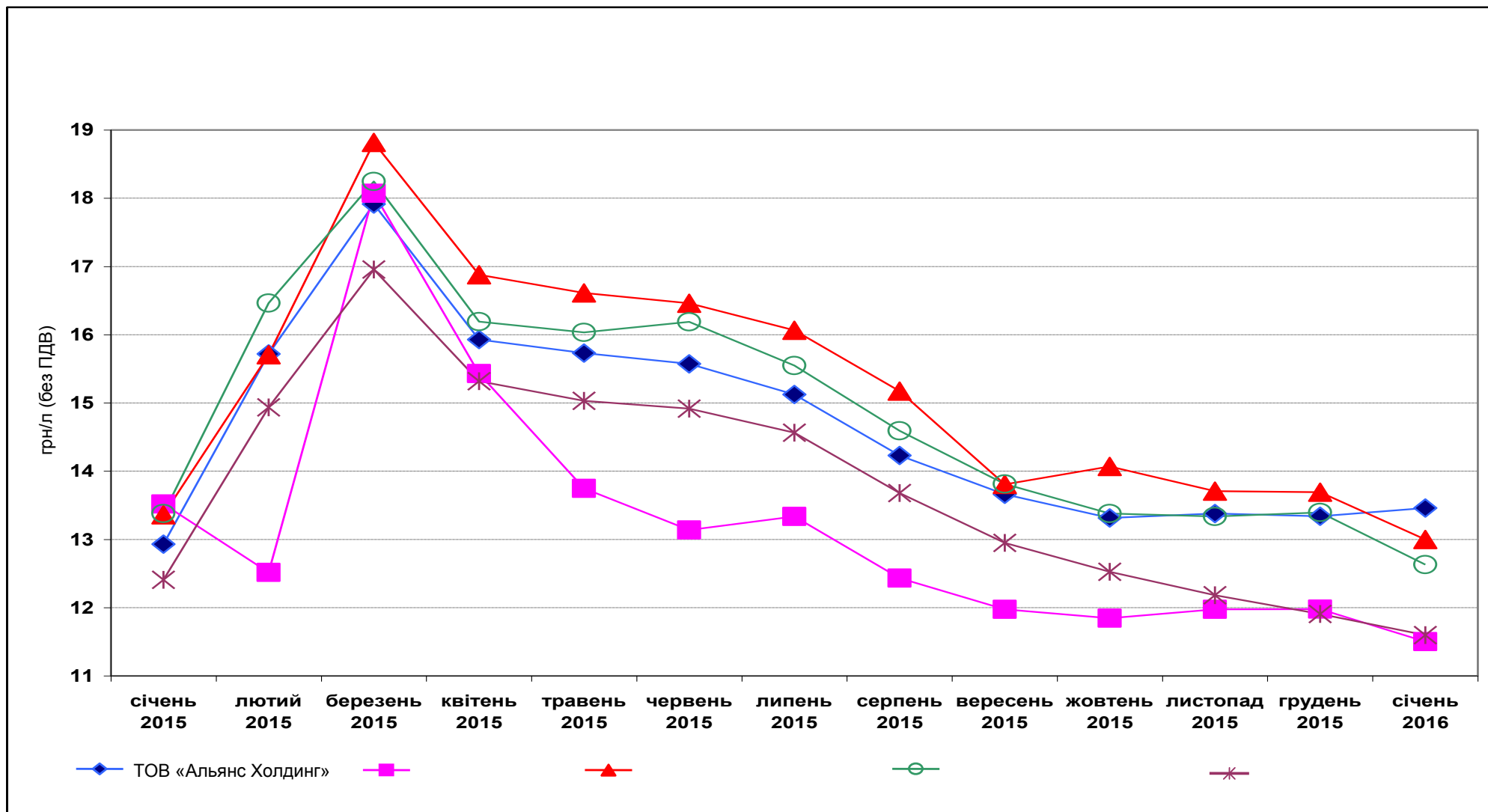
**Частка реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива за цінами, встановленими на інформаційних табло,
протягом січня 2015 року – січня 2016 року**

Суб'єкти господарювання	2015 рік		січень 2016 року	
	А-95, %	ДП %	А-95, %	ДП %
ТОВ «ВОГ Рітейл»	25	16	19	12
ПП «Окко нафтопродукт»	26	18	25	19
ТОВ «Альянс Холдинг»	34	19	36	20
ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ»	19	19	19	21
ТОВ «Параллель-М ЛТД»	61	76	51	65

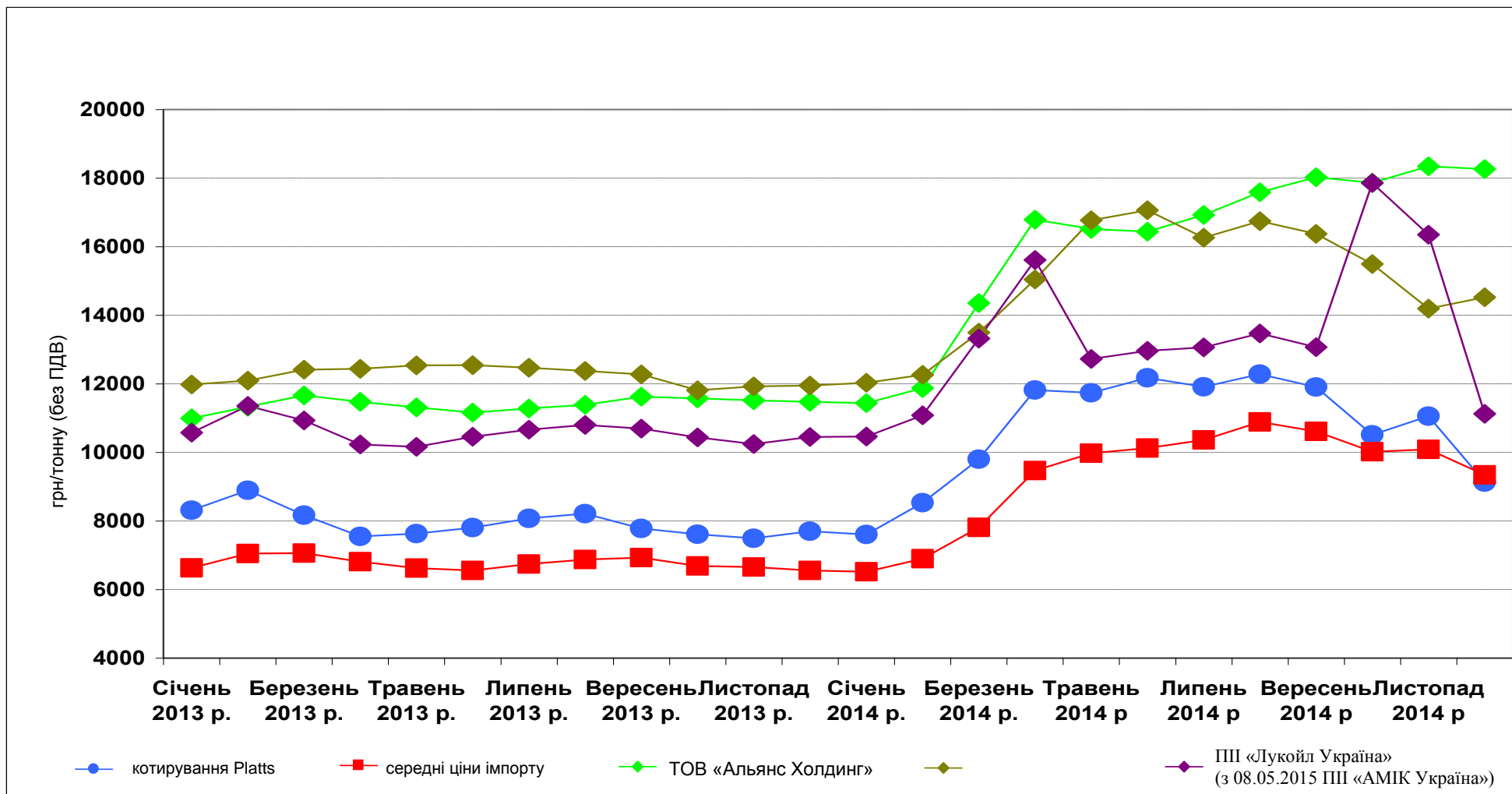
**Динаміка середніх роздрібних цін реалізації Відповідачами протягом 2015 року – січня 2016 року бензину марки А-95
за програмами лояльності, відповідно до проведених акцій та зі знижками**

Динаміка середніх роздрібних цін реалізації Відповідачами протягом 2015 року – січня 2016 року дизельного палива
за програмами лояльності, відповідно до проведених акцій та зі знижками

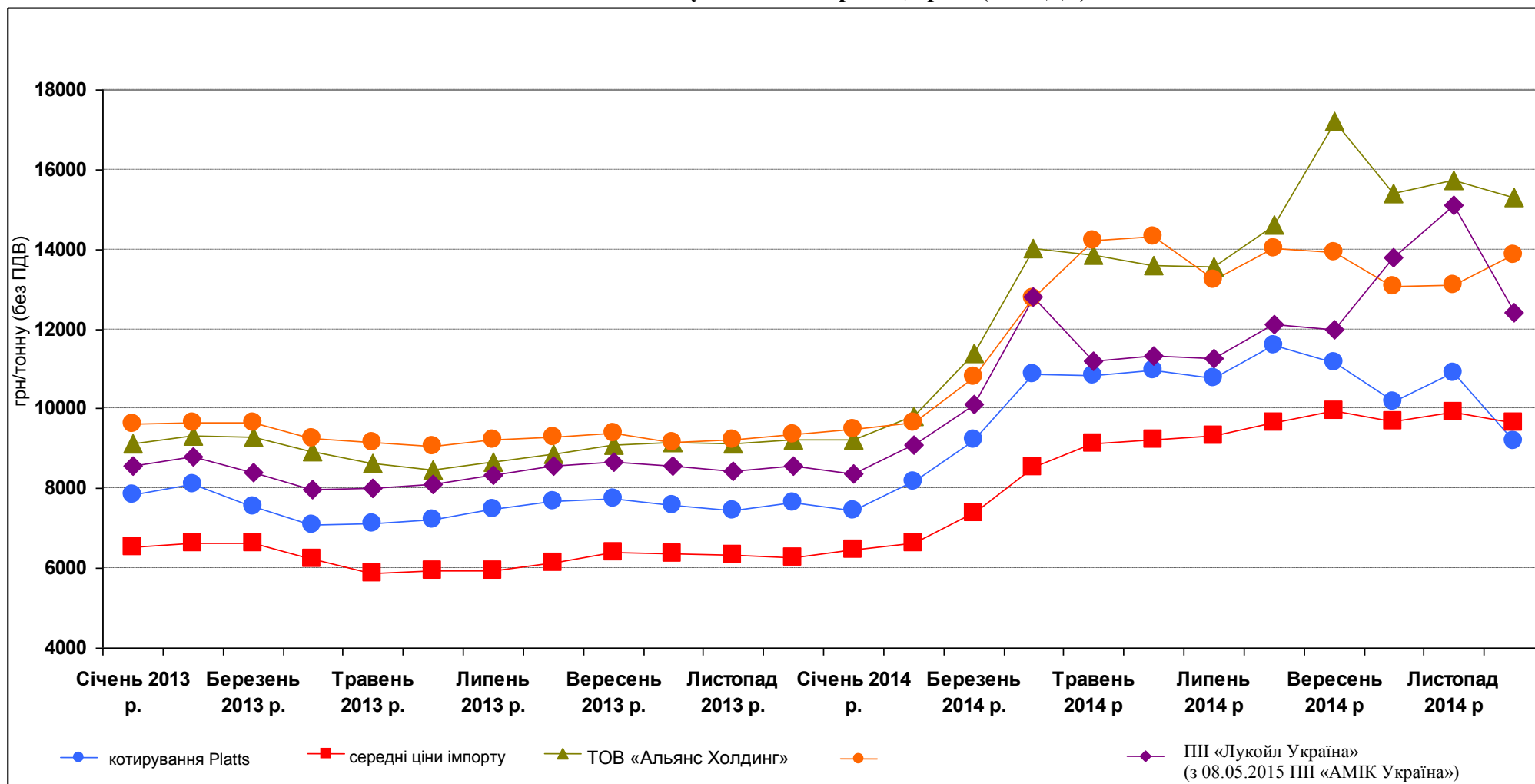

**Динаміка середніх закупівельних цін Відповідачів, середніх цін за котируваннями Platts* і середніх цін імпорту*
на бензин марки А-95 у 2013 – 2014 роках, грн/т (без ПДВ)**

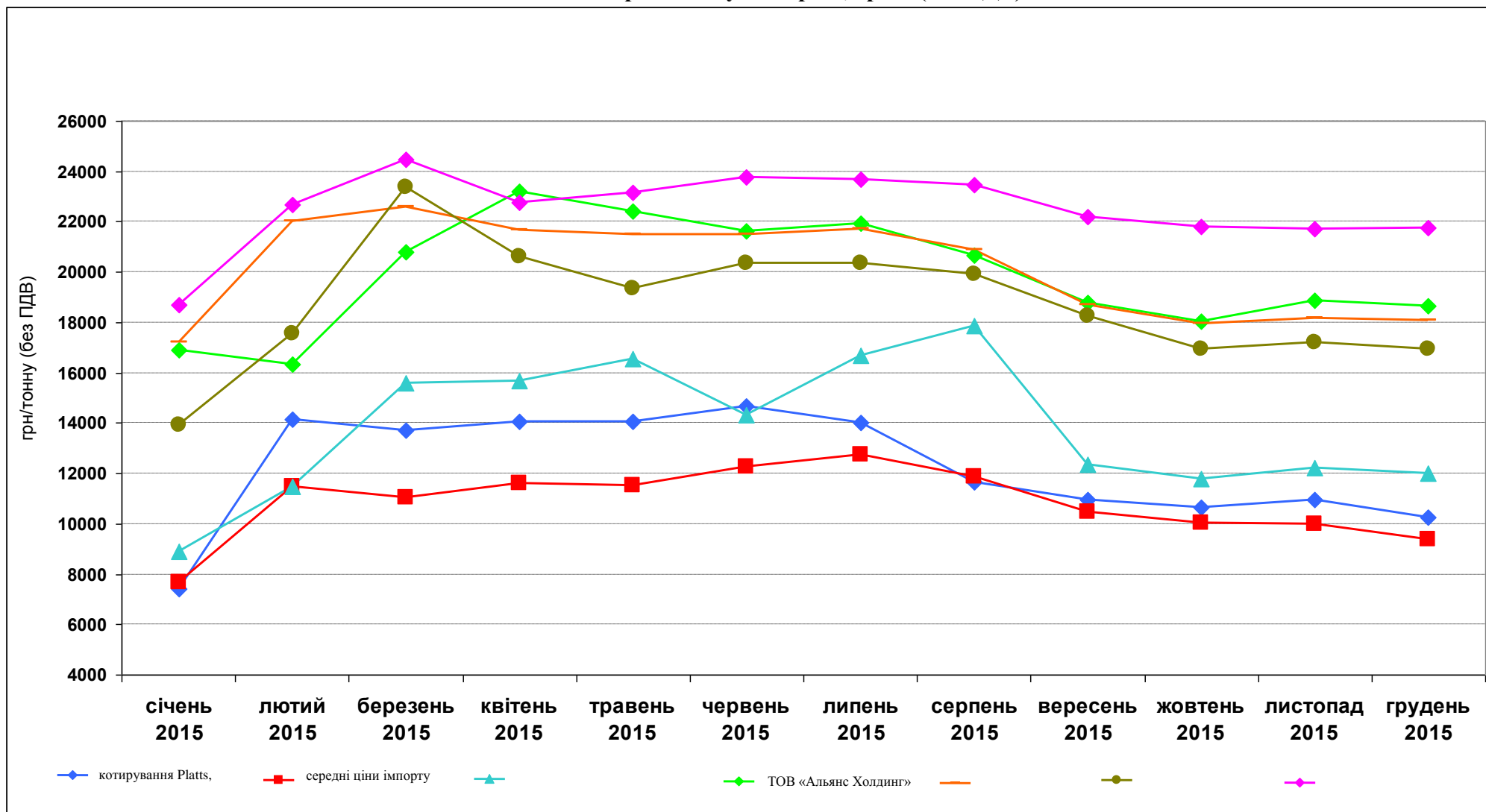
* з урахуванням курсу долара США до гривні

**Динаміка середніх закупівельних цін Відповідачів, середніх цін за котируваннями Platts* і середніх цін імпорту*
на дизельне паливо у 2013 – 2014 роках, грн/т (без ПДВ)**

* з урахуванням курсу долара США до гривні

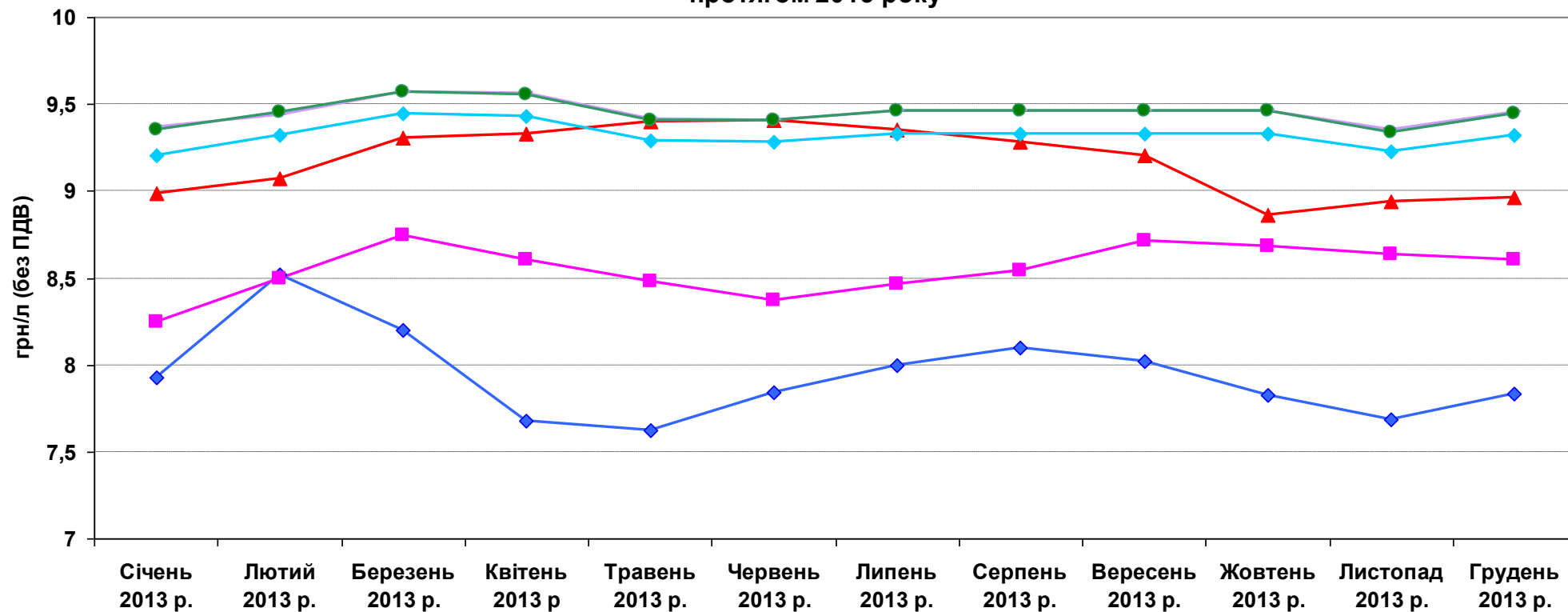
Динаміка середніх закупівельних цін Відповідачів, середніх цін за котируваннями Platts* і середніх цін імпорту*
на бензин марки А-95 у 2015 році, грн/т (без ПДВ)

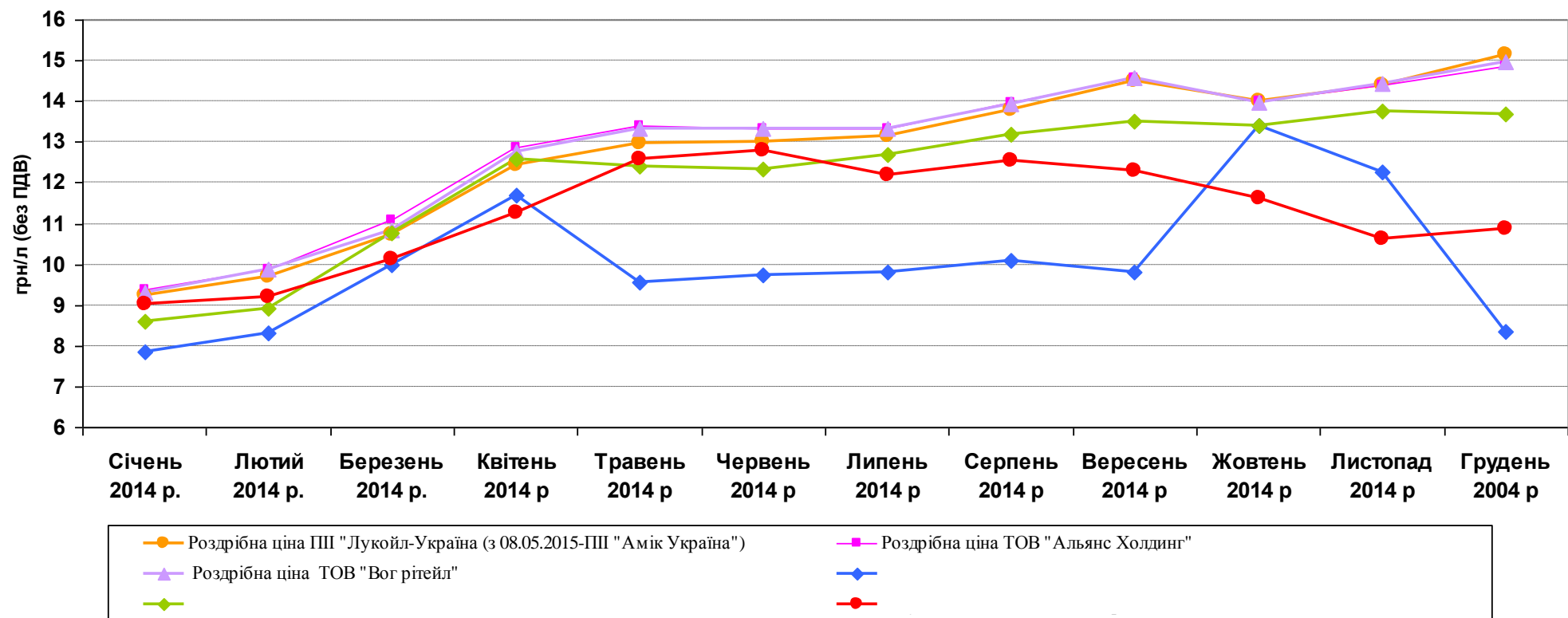
* з урахуванням курсу долара США до гривні

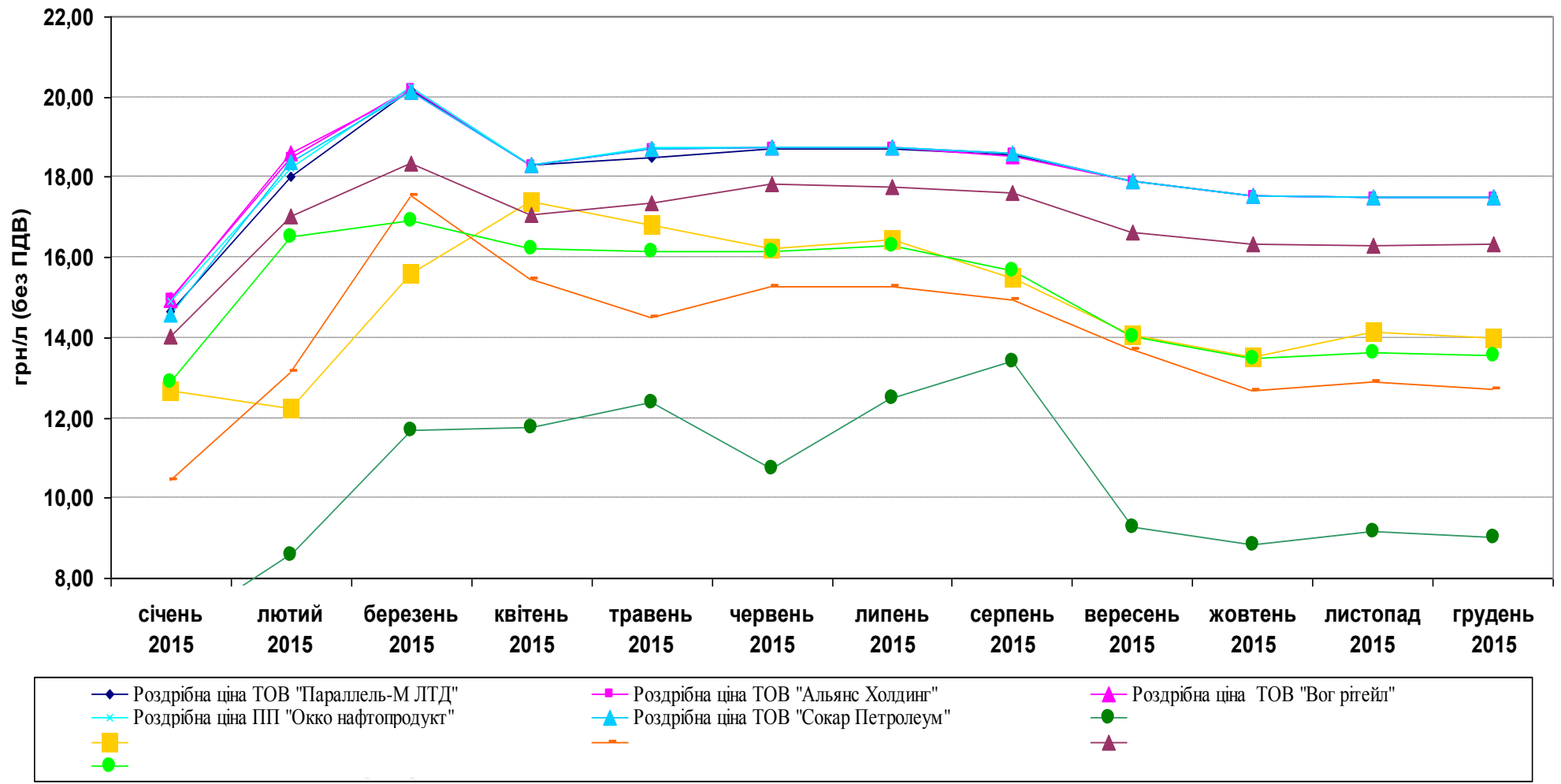
Динаміка середніх закупівельних та роздрібних цін реалізації бензину марки А-95 протягом 2013 року

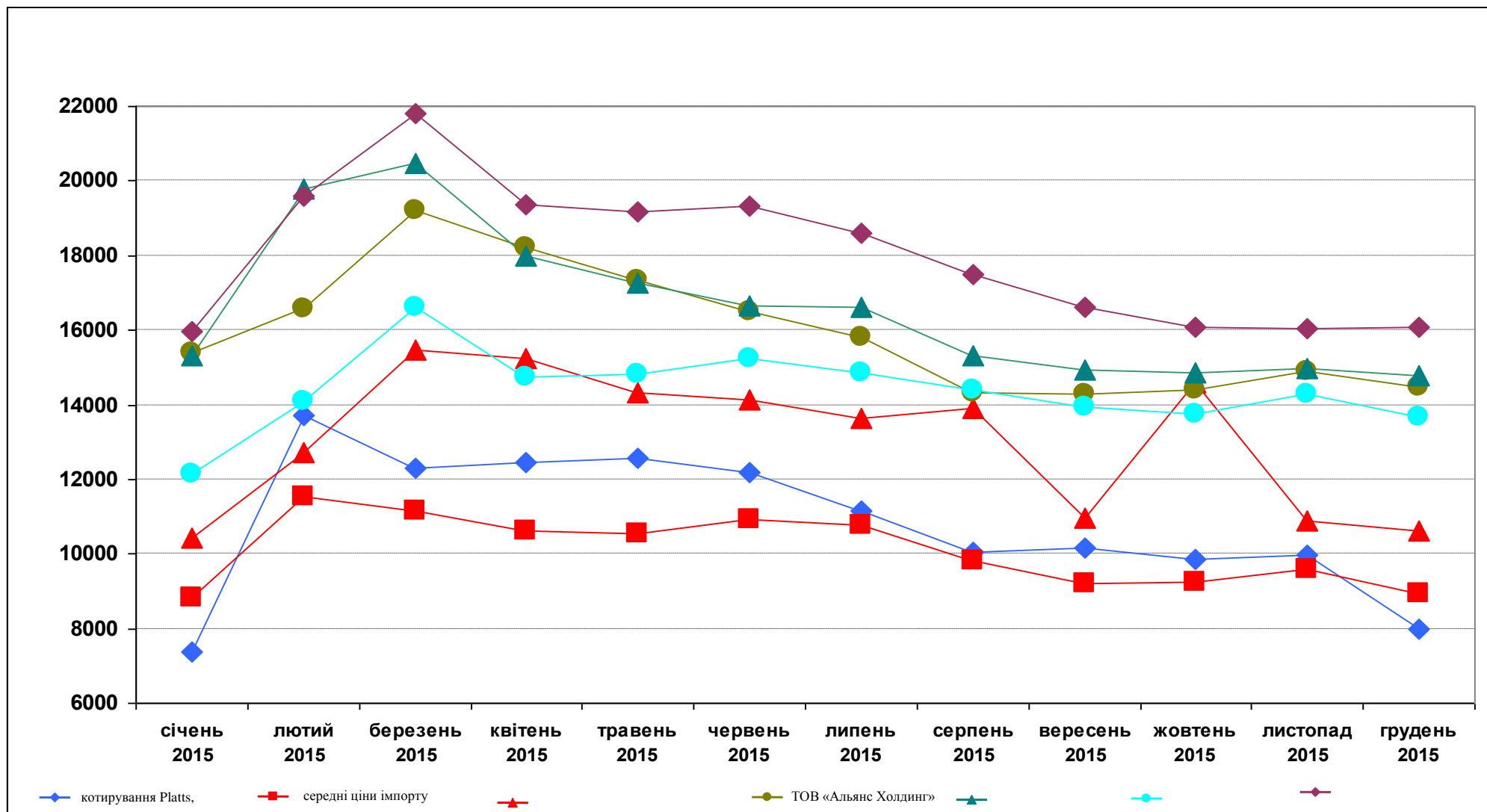
Динаміка середніх закупівельних та роздрібних цін реалізації бензину марки А-95 протягом 2014 року

Динаміка середніх закупівельних та роздрібних цін реалізації бензину марки А-95 протягом 2015 року

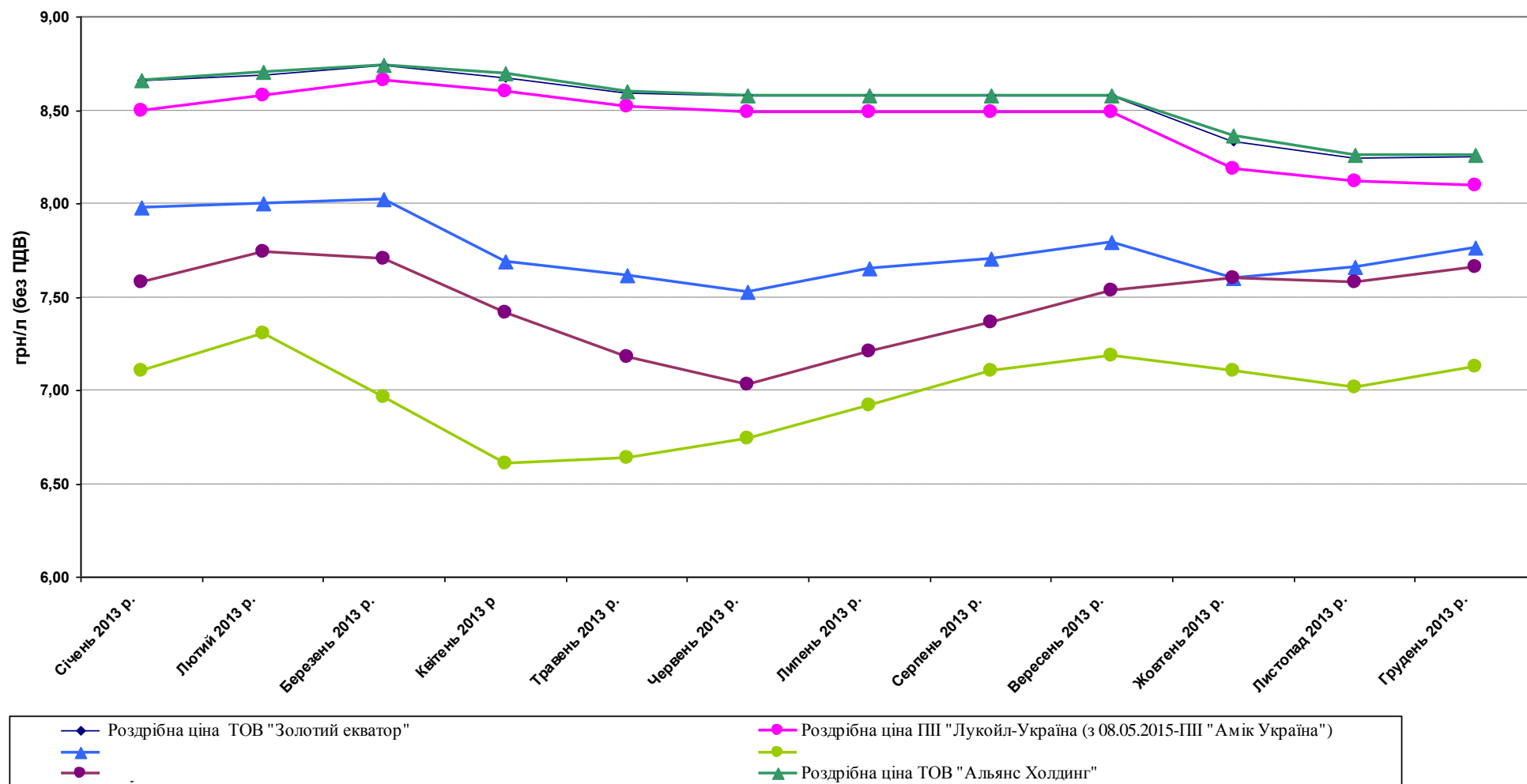

Динаміка середніх закупівельних цін Відповідачів, середніх цін за котируваннями Platts* і середніх цін імпорту*
на дизельне паливо у 2015 році, грн/т (без ПДВ)

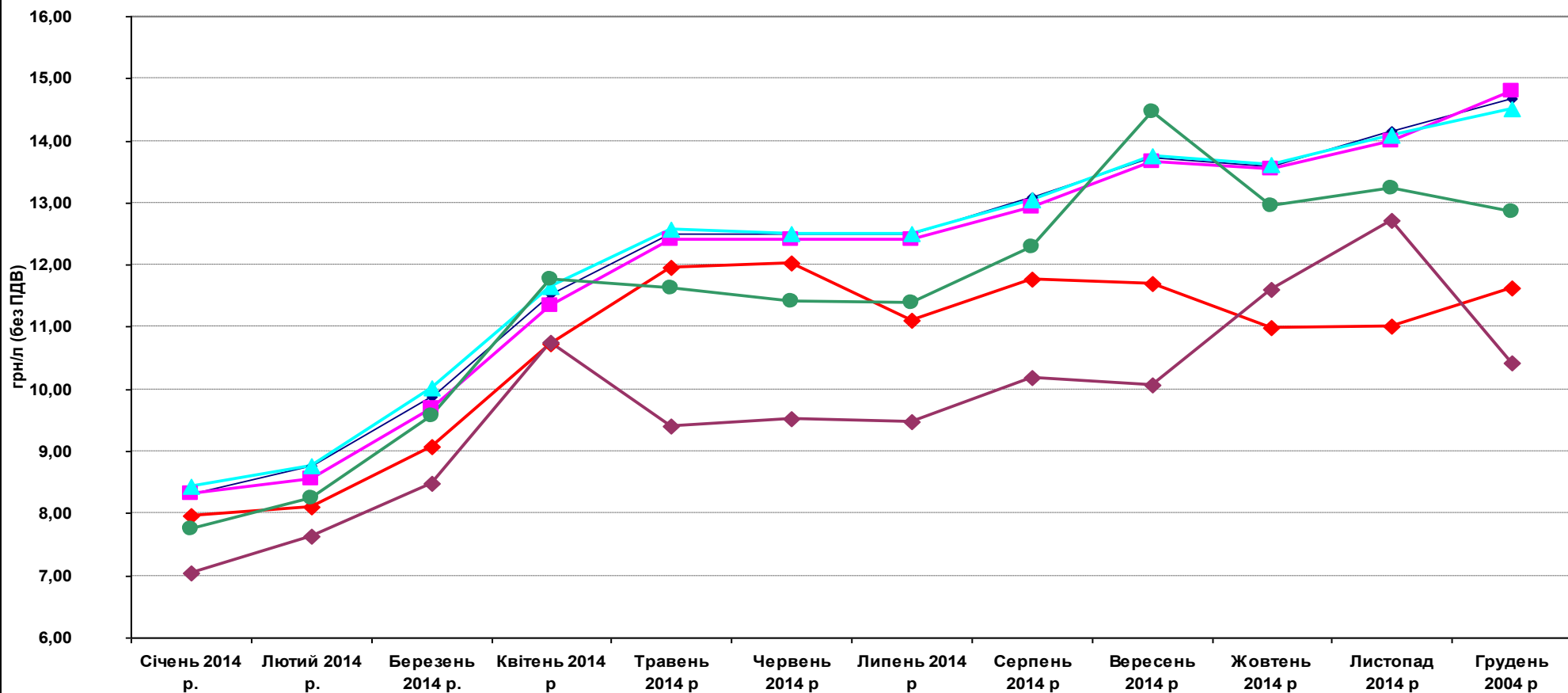

* з урахуванням курсу долара США до гривні

Динаміка середніх закупівельних та роздрібних цін реалізації дизельного палива протягом 2013 року

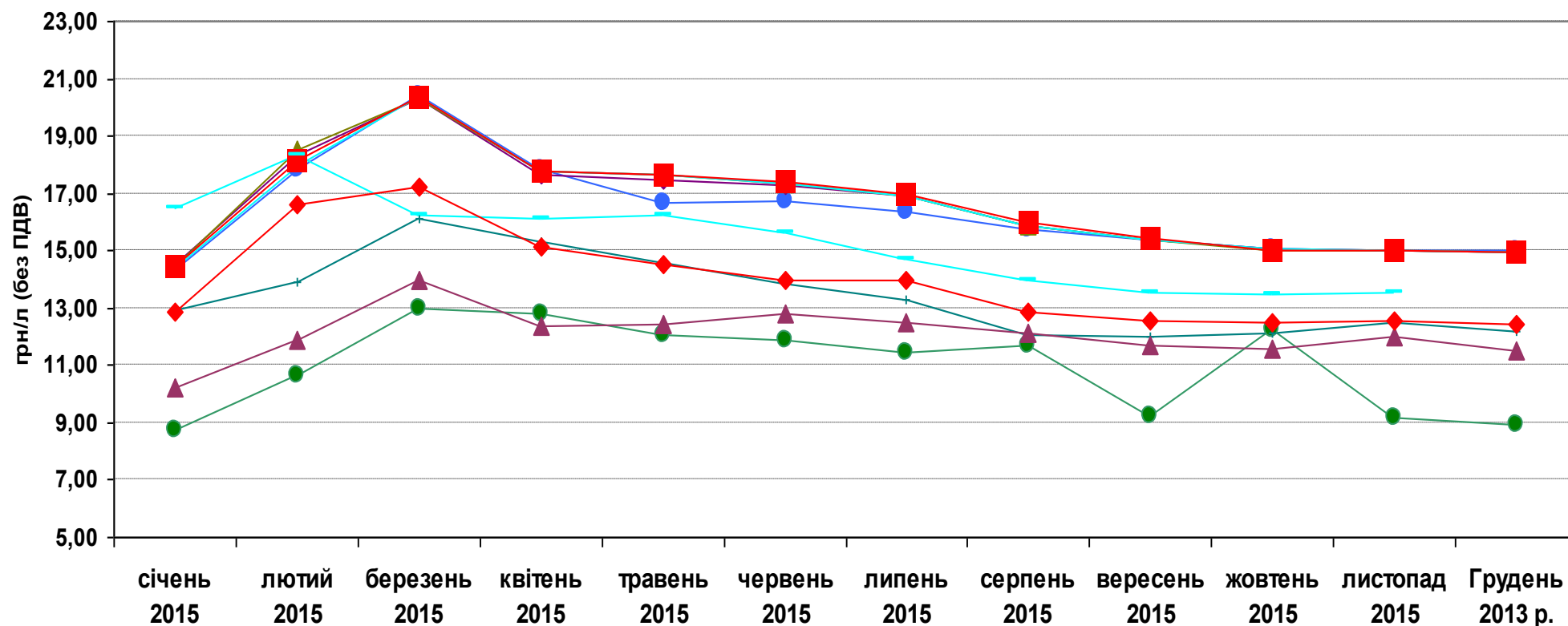

**Динаміка середніх закупівельних та роздрібних цін реалізації дизельного пального
протягом 2014 року**

◆ Роздрібна ціна ТОВ "Вог рігейл"
 ▲ Роздрібна ціна ТОВ "Альянс Холдинг"
 ■ Роздрібна ціна ППІ "Лукойл-Україна (з 08.05.2015-ППІ "Амік Україна")"
 ◆
●

Динаміка середніх закупівельних та роздрібних цін реалізації дизельного палива протягом 2015 року

- Роздрібна ціна ТОВ "Параллель-М ЛТД"
- ▲— Роздрібна ціна ТОВ "Альянс Холдинг"
- ▲— Роздрібна ціна ТОВ "Вог рітейл"
- ×— Роздрібна ціна ТОВ "Окко нафтопродукт"
- Роздрібна ціна ТОВ "Сокар Петролеум"
- Роздрібна ціна ТОВ "Альянс Холдинг" (додатковий рядок)
- ▲— Роздрібна ціна ТОВ "Сокар Петролеум" (додатковий рядок)
- ◆— Роздрібна ціна ТОВ "Сокар Петролеум" (додатковий рядок)

Розміри коефіцієнтів кореляції між рядами середніх закупівельних цін Відповідачів, середніх цін за котируваннями Platts і середніх цін імпорту на бензин марки А-95 (2015 рік)

	Середні закупівельні ціни Відповідачів				
	ТОВ «Параллель-М ЛТД»	ТОВ «Альянс Холдинг»	ТОВ «ВОГ Рітейл»	ПП «Окко нафтопродукт»	ТОВ «Сокар Петролеум»
Середні ціни за котируваннями Platts	0,81	0,48	0,62	0,70	0,75
Середні ціни імпорту	0,81	0,22	0,39	0,49	0,56

**Аналіз зауважень та заперечень, наданих ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна») (лист від 15.08.2006 № 608)
на подання з попередніми висновками у справі № 128-26.13/112-16**

Зауваження та заперечення	Спростування зауважень та заперечень
1. Узгоджену поведінку між Відповідачами не доведено	<p>Узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями вважається також вчинення суб'єктами господарювання схожих дій (бездіяльності) на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності).</p> <p>Як встановлено Комітетом, кожен із суб'єктів господарювання роздрібного ринку нафтопродуктів (у т.ч. і Відповідачі та, зокрема, ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна») має різні можливості щодо придбання (отримання на реалізацію) нафтопродуктів, зокрема, закупаючи (приймаючи на реалізацію) бензин марки А-95 та дизельне паливо на різних умовах та за різними (відмінними один від одного) цінами, при цьому ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна») жодних пояснень щодо наявності настільки подібних роздрібних цін реалізації Відповідачами (у т.ч. і ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна») бензину марки А-95 та дизельного палива на інформаційних табло АЗС надано не було.</p>

Коефіцієнт кореляції, розрахований для рядів даних роздрібних цін на бензини марки А-95, що встановлювалися Відповідачами на інформаційних табло протягом 2014 року, становить 0,99 та протягом 2015 року – січня 2016 року становить від 0,96 до 0,99. Такі коефіцієнти кореляції свідчать про взаємозалежність цінкових траєкторій Відповідачів і є ознакою їх повної схожості.

Ступінь зв'язку між рядами цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами (у т.ч. і ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна») бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі (у т.ч. і ПП «ЛУКОЙЛ-Україна» (з 08.05.2015 ПП «АМІК Україна») на інформаційних табло протягом досліджуваного періоду.

Схожі дії Відповідачів щодо встановлення і підтримання роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на інформаційних табло на стаціонарних АЗС на однаковому рівні можуть бути пояснені лише вчиненням Відповідачами узгоджених дій.

Встановлення і підтримання Відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову Відповідачів від цінової конкуренції між собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.

Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм та, як наслідок, призводить до ущемлення їхніх інтересів, обмеження конкуренції на ринку в цілому.

Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібною торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.

	<p>Отже, відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібно́ї торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.</p>
--	---

Аналіз зауважень та заперечень, наданих ПП «Окко нафтопродукт» (лист від 15.08.2016 № 577) на подання з попередніми висновками у справі № 128-26.13/112-16

Зауваження та заперечення	Спростування зауважень та заперечень
1. Узгоджену поведінку між Відповідачами не доведено	<p>Узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями вважається також вчинення суб'єктами господарювання схожих дій (бездіяльності) на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності).</p> <p>Як встановлено Комітетом, кожен із суб'єктів господарювання роздрібного ринку нафтопродуктів (у т.ч. і Відповідачі та, зокрема, ПП «Окко нафтопродукт») має різні можливості щодо придбання (отримання на реалізацію) нафтопродуктів, зокрема, закупаючи (приймаючи на реалізацію) бензин марки А-95 та дизельне паливо на різних умовах та за різними (відмінними один від одного) цінами, при цьому ПП «Окко нафтопродукт» жодних пояснень щодо наявності настільки подібних роздрібних цін реалізації Відповідачами (у т.ч. і ПП «Окко нафтопродукт») бензину марки А-95 та дизельного палива на інформаційних табло АЗС надано не було.</p> <p>Коефіцієнт кореляції, розрахований для рядів даних роздрібних цін на бензини марки А-95, що встановлювалися Відповідачами на інформаційних табло протягом 2014 року, становить 0,99 та протягом 2015 року – січня 2016</p>

року становить від 0,96 до 0,99. Такі коефіцієнти кореляції свідчать про взаємозалежність цінкових траєкторій Відповідачів і є ознакою їх повної схожості.

Ступінь зв'язку між рядами цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами (у т.ч. і ПП «Окко нафтопродукт») бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі (у т.ч. і ПП «Окко нафтопродукт») на інформаційних табло протягом досліджуваного періоду.

Схожі дії Відповідачів щодо встановлення і підтримання роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на інформаційних табло на стаціонарних АЗС на однаковому рівні можуть бути пояснені лише вчиненням Відповідачами узгоджених дій.

Встановлення і підтримання Відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову Відповідачів від цінової конкуренції між собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.

Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм та, як наслідок, призводить до ущемлення їхніх інтересів, обмеження конкуренції на ринку в цілому.

Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібною торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.

Отже, відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.

2. Щодо неповного аналізу усієї сукупності факторів, що об'єктивно впливають на поведінку відповідачів

В ході розслідування у справі було зібрано та проаналізовано:

– роздрібні ціни, встановлені ПП «Окко нафтопродукт» на інформаційних табло стаціонарних АЗС на світлі нафтопродукти (щоденно та по кожній АЗС);

– обсяги, вартість та середньозважені ціни придбання світлих нафтопродуктів ПП «Окко нафтопродукт»;

– обсяги, вартість та середньозважені ціни роздрібної реалізації ПП «Окко нафтопродукт» світлих нафтопродуктів через мережу стаціонарних АЗС;

– динаміку європейських біржових котирувань на світлі нафтопродукти;

– середньозважені ціни імпорту; основні елементи затрат, що формують собівартість пального.

Згідно з інформацією операторів ринку та експертів, об'єктивними факторами, що впливають на формування роздрібних цін на моторні бензини та дизельне паливо, є передусім: ціни на нафтопродукти на європейських ринках за котируваннями Platts, закупівельні ціни нафтопродуктів; податкове навантаження, що діє в Україні (зокрема, акцизний податок на роздрібну реалізацію та ПДВ); курс долара США і євро; торговельна надбавка (маржа), яка є достатньою для покриття обґрунтованих витрат та отримання прибутку. Зазначені фактори були враховані при розгляді справи.

Так, ПП «Окко нафтопродукт» отримувало на реалізацію бензин марки А-95 та дизельне паливо протягом досліджуваного періоду за цінами, що вищі за середні показники котирувань Platts і середні ціни імпортного пального, яке надходило в цей період в країну.

ПП «Окко нафтопродукт» не вжило заходів щодо зменшення цін придбання, що призвело до збільшення роздрібних цін.

Підтвердження зазначеного викладено в матеріалах справи та на графіках, які є додатками до рішення.

	<p>Відповідачі мали різних постачальників нафтопродуктів, при цьому окремі з Відповідачів придбавали (отримували на реалізацію) нафтопродукти у суб'єктів господарювання, пов'язаних з ними відносинами контролю, та у суб'єктів господарювання, які також здійснюють діяльність з роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів.</p> <p>Ступінь зв'язку між рядами даних цін отримання ПП «Окко нафтопродукт» та цін придбання іншими Відповідачів бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами даних роздрібних цін на бензини марки А-95 та дизельного палива, що встановлювалися ПП «Окко нафтопродукт» та іншими Відповідачами на інформаційних табло. При таких умовах відсутня різниця в цінній поведінці Відповідачів. Жодних пояснень стосовно зазначеного Відповідачами (у т.ч. ПП «Окко нафтопродукт») не надано.</p>
3. Щодо застосування коефіцієнту кореляції	<p>Застосування кореляційного аналізу як одного з класичних методів статистичного аналізу дозволяє здійснити економічний аналіз за допомогою математичних підрахунків та не суперечить нормам Закону України «Про захист економічної конкуренції».</p> <p>Кореляція (або коефіцієнт кореляції) є мірою оцінки залежності двох випадкових величин. При цьому, за наявності взаємозв'язку між випадковими величинами, зміна однієї або кількох цих величин призводить до систематичної зміни іншої або інших величин. Математичним виміром кореляції двох випадкових величин є <u>коефіцієнт кореляції</u>.</p> <p>Зазначений розмір коефіцієнта кореляції є достатньо звичайним явищем для ринку однорідного товару у стані рівноваги. Разом з тим, у випадку суттєвого перехідного процесу від одного рівня цін до іншого економічно обґрунтованим він може бути лише за наявності об'єктивних причин економічного, технологічного та адміністративного характеру або причин суб'єктивного характеру .</p> <p>Під час розгляду справи застосовувався коефіцієнт кореляції, розрахований для рядів даних роздрібних цін на бензини марки А-95, дизельне паливо та коефіцієнт кореляції між рядами закупівельних цін, цін</p>

Platts і цін імпорту на бензин марки А-95 та дизельне паливо.

Аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення Відповідачами схожих дій. Зокрема, застосування кореляційного аналізу до інших показників, зокрема, цін закупівлі, тільки підтверджує відсутність об'єктивних економічних причин у Відповідачів здійснювати настільки схожу цінову політику у роздрібній реалізації.

4. Щодо негативних наслідків для конкуренції

ПП «Окко нафтопродукт» та інші Відповідачі є операторами ринків роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів через мережу АЗС і здійснюють свою діяльність на більшості регіональних ринків у межах великих населених пунктів та автомагістралей областей, які характеризуються стабільним попитом споживання. На багатьох регіональних ринках ці суб'єкти господарювання мають ознаки індивідуальної чи колективної монополії, мають значну ринкову владу на ринках роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами.

Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.

Отже, Відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.

Встановлення і підтримання відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову суб'єктів господарювання від цінової конкуренції між собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.

Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим

критерієм, та як наслідок призводить до ущемлення їхніх інтересів, зниження ступеня конкуренції на ринку в цілому.

У разі, якщо споживач акцептував публічну оферту на інформаційному табло АЗС та став клієнтом компанії, в подальшому йому надається знижка на світлі нафтопродукти, що і становить остаточну роздрібну ціну пального для споживача. Надання відповідачами знижок до роздрібних цін, зазначених на інформаційних табло, обумовлювалося необхідністю придбання споживачами пального певного об'єму або на певну суму.

Разом з тим, остаточна роздрібна ціна бензину марки А-95 та дизельного палива (з урахуванням знижок) не є загальнодоступною, відкритою та прогнозованою для споживачів унаслідок застосування Відповідачами складних та непрозорих програм лояльності.

У ході розгляду справи Комітетом було досліджено весь діапазон роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо Відповідачів (від цін на інформаційному табло до остаточних цін, за якими реалізувалися світлі нафтопродукти). Цей рівень цін є різним.

Таким чином, Відповідачі, встановлюючи та підтримуючи на інформаційних табло на АЗС подібні між собою роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива, реалізуючи при цьому частину пального за цінами, які є нижчими від цін, зазначених на інформаційних табло, фактично уникають відкритої цінової конкуренції між собою.

**Аналіз зауважень та заперечень, наданих ТОВ «ВОГ Рітейл» (лист від 15.08.2016 № 1199)
на подання з попередніми висновками у справі № 128-26.13/112-16**

Зауваження та заперечення	Спростування зауважень та заперечень
1. Щодо відсутності підстав для об'єднання справ розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 08.07.2016 № 06/176-р.	<p>За наявною в Комітеті інформацією (інформація із обмеженим доступом), протягом січня 2013 – 2014 року в межах розгляду справ № 128-26.13/53-15, № 128-26.13/54-15, № 128-26.13/55-15 та № 128-26.13/56-15, Відповідачі у цих справах уникали цінової конкуренції між собою, оскільки це могло призвести до негативних наслідків економічного характеру їх господарської діяльності. При цьому Відповідачі підтримували однаковий розмір цін з метою забезпечення достатнього рівня доходів від реалізації світлих нафтопродуктів через мережу АЗС за цінами, які вже сформувалися на ринку.</p> <p>Тобто, протягом січня 2013 – 2014 року в межах розгляду справ № 128-26.13/53-15, № 128-26.13/54-15, № 128-26.13/55-15 та № 128-26.13/56-15, Відповідачі при встановленні роздрібних цін реалізації світлих нафтопродуктів орієнтувалися на рівень роздрібних цін на світлі нафтопродукти, установлений іншими операторами ринку на інформаційних табло.</p>
2. Щодо визначення товарних, територіальних та часових меж досліджуваного ринку	<p>В Україні роздрібна торгівля низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельними паливом здійснюється через понад 6 000 АЗС, розташованих у всіх регіонах.</p> <p>Ринки роздрібної торгівлі низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом є регіональними.</p> <p>Майже 50 відсотків усієї кількості АЗС зосереджені у 8 регіонах, а саме: Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Київській, Львівській, Одеській, Харківській областях та м. Києві. Усі інші АЗС розташовані в інших регіонах. ТОВ «ВОГ Рітейл» здійснює діяльність з роздрібною торгівлю світлими нафтопродуктами по всій території України, зокрема в тих областях, які</p>

	<p>зазначені вище.</p> <p>Комітетом були охоплені усі регіональні ринки в межах великих населених пунктів та автомагістралей областей, які характеризуються стабільним попитом споживання. Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності відповідачам в тому числі ТОВ «ВОГ Рітейл» близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС. Відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами.</p>
<p>3. Узгоджену поведінку між Відповідачами не доведено</p>	<p>Узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями вважається також вчинення суб'єктами господарювання схожих дій (бездіяльності) на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності).</p> <p>Як встановлено Комітетом, кожен із суб'єктів господарювання роздрібного ринку нафтопродуктів (у т.ч. і Відповідачі та, зокрема, ТОВ «ВОГ Рітейл») має різні можливості щодо придбання (отримання на реалізацію) нафтопродуктів, зокрема, закупаючи (приймаючи на реалізацію) бензин марки А-95 та дизельне паливо на різних умовах та за різними (відмінними один від одного) цінами, при цьому ТОВ «ВОГ Рітейл» жодних пояснень щодо наявності настільки подібних роздрібних цін реалізації Відповідачами (у т.ч. і ТОВ «ВОГ Рітейл») бензину марки А-95 та дизельного палива на інформаційних табло АЗС надано не було.</p> <p>Коефіцієнт кореляції, розрахований для рядів даних роздрібних цін на</p>

бензини марки А-95, що встановлювалися Відповідачами на інформаційних табло протягом 2014 року, становить 0,99 та протягом 2015 року – січня 2016 року становить від 0,96 до 0,99. Такі коефіцієнти кореляції свідчать про взаємозалежність цінкових траєкторій Відповідачів і є ознакою їх повної схожості.

Ступінь зв'язку між рядами цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами (у т.ч. і ТОВ «ВОГ Рітейл») бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі (у т.ч. і ТОВ «ВОГ Рітейл») на інформаційних табло протягом досліджуваного періоду.

Схожі дії Відповідачів щодо встановлення і підтримання роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на інформаційних табло на стаціонарних АЗС на однаковому рівні можуть бути пояснені лише вчиненням Відповідачами узгоджених дій.

Встановлення і підтримання Відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову Відповідачів від цінової конкуренції між собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.

Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм та, як наслідок, призводить до ущемлення їхніх інтересів, обмеження конкуренції на ринку в цілому.

Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.

Отже, відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та

фактично виступають лідерами цих ринків.

4. Щодо неповного аналізу усієї сукупності факторів, що об'єктивно впливають на поведінку відповідачів

В ході розслідування у справі було зібрано та проаналізовано:

- роздрібні ціни, встановлені ТОВ «ВОГ Рітейл» на інформаційних табло стаціонарних АЗС на світлі нафтопродукти (щоденно та по кожній АЗС);
- обсяги, вартість та середньозважені ціни придбання світлих нафтопродуктів ТОВ «ВОГ Рітейл»;
- обсяги, вартість та середньозважені ціни роздрібної реалізації ТОВ «ВОГ Рітейл» світлих нафтопродуктів через мережу стаціонарних АЗС;
- динаміку європейських біржових котирувань на світлі нафтопродукти;
- середньозважені ціни імпорту; основні елементи затрат, що формують собівартість пального.

Згідно з інформацією операторів ринку та експертів, об'єктивними факторами, що впливають на формування роздрібних цін на моторні бензини та дизельне паливо, є передусім: ціни на нафтопродукти на європейських ринках за котируваннями Platts, закупівельні ціни нафтопродуктів; податкове навантаження, що діє в Україні (зокрема, акцизний податок на роздрібну реалізацію та ПДВ); курс долара США і євро; торговельна надбавка (маржа), яка є достатньою для покриття обґрунтованих витрат та отримання прибутку. Зазначені фактори були враховані при розгляді справи.

Так, ТОВ «ВОГ Рітейл» придбавало бензин марки А-95 та дизельне паливо протягом досліджуваного періоду за цінами, що вищі за середні показники котирувань Platts і середні ціни імпортного пального, яке надходило в цей період в країну.

ТОВ «ВОГ Рітейл» не вжило заходів щодо зменшення цін придбання, що призвело до збільшення роздрібних цін.

Підтвердження зазначеного викладено в матеріалах справи та на графіках, які є додатками до рішення.

Відповідачі мали різних постачальників нафтопродуктів, при цьому окремі з Відповідачів придбавали (отримували на реалізацію) нафтопродукти у суб'єктів господарювання, пов'язаних з ними відносинами контролю, та у суб'єктів господарювання, які також здійснюють діяльність з роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів.

Ступінь зв'язку між рядами даних цін отримання ТОВ «ВОГ Рітейл» та цін придбання іншими Відповідачів бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами даних роздрібних цін на бензини марки А-95 та дизельного палива, що встановлювалися ТОВ «ВОГ Рітейл» та іншими Відповідачами на інформаційних табло. При таких умовах відсутня різниця в цінній поведінці Відповідачів. Жодних пояснень стосовно зазначеного Відповідачами (у т.ч. ТОВ «ВОГ Рітейл») не надано.

5. Щодо негативних наслідків для конкуренції

ТОВ «ВОГ Рітейл» та інші Відповідачі є операторами ринків роздрібною реалізації світлих нафтопродуктів через мережу АЗС і здійснюють свою діяльність на більшості регіональних ринків у межах великих населених пунктів та автомагістралей областей, які характеризуються стабільним попитом споживання. На багатьох регіональних ринках ці суб'єкти господарювання мають ознаки індивідуальної чи колективної монополії, мають значну ринкову владу на ринках роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами.

Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібною торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.

Отже, Відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.

Встановлення і підтримання відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову суб'єктів господарювання від цінової конкуренції між

собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.

Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм, та як наслідок призводить до ущемлення їхніх інтересів, зниження ступеня конкуренції на ринку в цілому.

У разі, якщо споживач акцептував публічну оферту на інформаційному табло АЗС та став клієнтом компанії, в подальшому йому надається знижка на світлі нафтопродукти, що і становить остаточну роздрібну ціну пального для споживача. Надання відповідачами знижок до роздрібних цін, зазначених на інформаційних табло, обумовлювалося необхідністю придбання споживачами пального певного об'єму або на певну суму.

Разом з тим, остаточна роздрібна ціна бензину марки А-95 та дизельного палива (з урахуванням знижок) не є загальнодоступною, відкритою та прогнозованою для споживачів унаслідок застосування Відповідачами складних та непрозорих програм лояльності.

У ході розгляду справи Комітетом було досліджено весь діапазон роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо Відповідачів (від цін на інформаційному табло до остаточних цін, за якими реалізувалися світлі нафтопродукти). Цей рівень цін є різним.

Таким чином, Відповідачі, встановлюючи та підтримуючи на інформаційних табло на АЗС подібні між собою роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива, реалізуючи при цьому частину пального за цінами, які є нижчими від цін, зазначених на інформаційних табло, фактично уникають відкритої цінової конкуренції між собою.

**Аналіз зауважень та заперечень, наданих ТОВ «Золотий екватор» (лист від 15.08.2016 № 562)
на подання з попередніми висновками у справі № 128-26.13/112-16**

Зауваження та заперечення	Спростування зауважень та заперечень
1. Щодо відсутності підстав для об'єднання справ розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 08.07.2016 № 06/176-р.	<p>За наявною в Комітеті інформацією (інформація із обмеженим доступом). протягом січня 2013 – 2014 року в межах розгляду справ № 128-26.13/53-15, № 128-26.13/54-15, № 128-26.13/55-15 та № 128-26.13/56-15, Відповідачі у цих справах уникали цінової конкуренції між собою, оскільки це могло призвести до негативних наслідків економічного характеру їх господарської діяльності. При цьому Відповідачі підтримували однаковий розмір цін з метою забезпечення достатнього рівня доходів від реалізації світлих нафтопродуктів через мережу АЗС за цінами, які вже сформувалися на ринку.</p> <p>Тобто, протягом січня 2013 – 2014 року в межах розгляду справ № 128-26.13/53-15, № 128-26.13/54-15, № 128-26.13/55-15 та № 128-26.13/56-15, Відповідачі при встановленні роздрібних цін реалізації світлих нафтопродуктів орієнтувалися на рівень роздрібних цін на світлі нафтопродукти, установлений іншими операторами ринку на інформаційних табло.</p>
2. Щодо визначення товарних, територіальних та часових меж досліджуваного ринку	<p>В Україні роздрібна торгівля низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельними паливом здійснюється через понад 6 000 АЗС, розташованих у всіх регіонах.</p> <p>Ринки роздрібної торгівлі низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом є регіональними.</p> <p>Майже 50 відсотків усієї кількості АЗС зосереджені у 8 регіонах, а саме: Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Київській, Львівській, Одеській, Харківській областях та м. Києві. Усі інші АЗС розташовані в</p>

	<p>інших регіонах. ТОВ «Золотий екватор» здійснювало діяльність з роздрібною торгівлю світлими нафтопродуктами по всій території України, зокрема в тих областях, які зазначені вище.</p> <p>Комітетом були охоплені усі регіональні ринки в межах великих населених пунктів та автомагістралей областей, які характеризуються стабільним попитом споживання. Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібною торгівлю бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності відповідачам в тому числі ТОВ «Золотий екватор» близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС. Відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібною торгівлю світлими нафтопродуктами.</p>
3. Узгоджену поведінку між Відповідачами не доведено	<p>Узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями вважається також вчинення суб'єктами господарювання <u>схожих дій (бездіяльності)</u> на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до <u>недопущення, усунення чи обмеження конкуренції</u> у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності).</p> <p>Як встановлено Комітетом, кожен із суб'єктів господарювання роздрібного ринку нафтопродуктів (у т.ч. і Відповідачі та, зокрема, ТОВ «Золотий екватор») має різні можливості щодо придбання (отримання на реалізацію) нафтопродуктів, зокрема, закупаючи (приймаючи на реалізацію) бензин марки А-95 та дизельне паливо на різних умовах та за різними (відмінними один від одного) цінами, при цьому ТОВ «Золотий екватор» жодних пояснень щодо наявності настільки подібних роздрібних цін реалізації Відповідачами (у т.ч. і ТОВ «Золотий екватор») бензину марки А-95 та дизельного палива на інформаційних табло АЗС надано не було.</p>

	<p>Ступінь зв'язку між рядами цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами (у т.ч. і ТОВ «Золотий екватор») бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі (у т.ч. і ТОВ «Золотий екватор») на інформаційних табло протягом досліджуваного періоду.</p> <p>Схожі дії Відповідачів щодо встановлення і підтримання роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на інформаційних табло на стаціонарних АЗС на однаковому рівні можуть бути пояснені лише вчиненням Відповідачами узгоджених дій.</p> <p>Встановлення і підтримання Відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову Відповідачів від цінової конкуренції між собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.</p> <p>Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм та, як наслідок, призводить до ущемлення їхніх інтересів, обмеження конкуренції на ринку в цілому.</p> <p>Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.</p> <p>Отже, відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.</p>
<p>4. Щодо неповного аналізу усієї сукупності факторів, що об'єктивно впливають на поведінку відповідачів</p>	<p>В ході розслідування у справі було зібрано та проаналізовано:</p> <ul style="list-style-type: none"> – роздрібні ціни, встановлені ТОВ «Золотий екватор» на інформаційних табло стаціонарних АЗС на світлі нафтопродукти (щоденно

та по кожній АЗС);

– обсяги, вартість та середньозважені ціни придбання світлих нафтопродуктів ТОВ «Золотий екватор»;

– обсяги, вартість та середньозважені ціни роздрібної реалізації ТОВ «Золотий екватор» світлих нафтопродуктів через мережу стаціонарних АЗС;

– динаміку європейських біржових котирувань на світлі нафтопродукти;

– середньозважені ціни імпорту; основні елементи затрат, що формують собівартість пального.

Згідно з інформацією операторів ринку та експертів, об'єктивними факторами, що впливають на формування роздрібних цін на моторні бензини та дизельне паливо, є передусім: ціни на нафтопродукти на європейських ринках за котируваннями Platts, закупівельні ціни нафтопродуктів; податкове навантаження, що діє в Україні (зокрема, акцизний податок на роздрібну реалізацію та ПДВ); курс долара США і євро; торговельна надбавка (маржа), яка є достатньою для покриття обґрунтованих витрат та отримання прибутку. Зазначені фактори були враховані при розгляді справи.

Так, ТОВ «Золотий екватор» придбавало бензин марки А-95 та дизельне паливо протягом досліджуваного періоду за цінами, що вищі за середні показники котирувань Platts і середні ціни імпортного пального, яке надходило в цей період в країну.

ТОВ «Золотий екватор» не вжило заходів щодо зменшення цін придбання, що призвело до збільшення роздрібних цін.

Підтвердження зазначеного викладено в матеріалах справи та на графіках, які є додатками до рішення.

Відповідачі мали різних постачальників нафтопродуктів, при цьому окремі з Відповідачів придбавали (отримували на реалізацію) нафтопродукти у суб'єктів господарювання, пов'язаних з ними відносинами контролю, та у суб'єктів господарювання, які також здійснюють діяльність з роздрібною

	<p>реалізації світлих нафтопродуктів.</p> <p>Ступінь зв'язку між рядами даних цін отримання ТОВ «Золотий екватор» та цін придбання іншими Відповідачів бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами даних роздрібних цін на бензини марки А-95 та дизельного палива, що встановлювалися ТОВ «Золотий екватор» та іншими Відповідачами на інформаційних табло. При таких умовах відсутня різниця в ціновій поведінці Відповідачів. Жодних пояснень стосовно зазначеного Відповідачами (у т.ч. ТОВ «Золотий екватор») не надано.</p>
5. Щодо негативних наслідків для конкуренції	<p>ТОВ «Золотий екватор» та інші Відповідачі є операторами ринків роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів через мережу АЗС і здійснюють свою діяльність на більшості регіональних ринків у межах великих населених пунктів та автомагістралей областей, які характеризуються стабільним попитом споживання. На багатьох регіональних ринках ці суб'єкти господарювання мають ознаки індивідуальної чи колективної монополії, мають значну ринкову владу на ринках роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами.</p> <p>Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.</p> <p>Отже, Відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.</p> <p>Встановлення і підтримання відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову суб'єктів господарювання від цінової конкуренції між собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти</p>

встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.

Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм, та як наслідок призводить до ущемлення їхніх інтересів, зниження ступеня конкуренції на ринку в цілому.

У разі, якщо споживач акцептував публічну оферту на інформаційному табло АЗС та став клієнтом компанії, в подальшому йому надається знижка на світлі нафтопродукти, що і становить остаточну роздрібну ціну пального для споживача. Надання відповідачами знижок до роздрібних цін, зазначених на інформаційних табло, обумовлювалося необхідністю придбання споживачами пального певного об'єму або на певну суму.

Разом з тим, остаточна роздрібна ціна бензину марки А-95 та дизельного палива (з урахуванням знижок) не є загальнодоступною, відкритою та прогнозованою для споживачів унаслідок застосування Відповідачами складних та непрозорих програм лояльності.

У ході розгляду справи Комітетом було досліджено весь діапазон роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо Відповідачів (від цін на інформаційному табло до остаточних цін, за якими реалізувалися світлі нафтопродукти). Цей рівень цін є різним.

Таким чином, Відповідачі, встановлюючи та підтримуючи на інформаційних табло на АЗС подібні між собою роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива, реалізуючи при цьому частину пального за цінами, які є нижчими від цін, зазначених на інформаційних табло, фактично уникають відкритої цінової конкуренції між собою.

Аналіз зауважень та заперечень, наданих ТОВ «Параллель-М ЛТД» (лист 15.08.2016 № 969) на подання з попередніми висновками у справі № 128-26.13/112-16

Зауваження та заперечення	Спростування зауважень та заперечень
1. Узгоджену поведінку між Відповідачами не доведено	<p>Узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями вважається також вчинення суб'єктами господарювання схожих дій (бездіяльності) на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності).</p> <p>Як встановлено Комітетом, кожен із суб'єктів господарювання роздрібного ринку нафтопродуктів (у т.ч. і Відповідачі та, зокрема, ТОВ «Параллель-М ЛТД») має різні можливості щодо придбання (отримання на реалізацію) нафтопродуктів, зокрема, закупаючи (приймаючи на реалізацію) бензин марки А-95 та дизельне паливо на різних умовах та за різними (відмінними один від одного) цінами, при цьому ТОВ «Параллель-М ЛТД» жодних пояснень щодо наявності настільки подібних роздрібних цін реалізації Відповідачами (у т.ч. і ТОВ «Параллель-М ЛТД») бензину марки А-95 та дизельного палива на інформаційних табло АЗС надано не було.</p> <p>Коефіцієнт кореляції, розрахований для рядів даних роздрібних цін на бензини марки А-95, що встановлювалися Відповідачами на інформаційних табло протягом 2014 року, становить 0,99 та протягом 2015 року – січня 2016</p>

року становить від 0,96 до 0,99. Такі коефіцієнти кореляції свідчать про взаємозалежність цінних траєкторій Відповідачів і є ознакою їх повної схожості.

Ступінь зв'язку між рядами цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами (у т.ч. і ТОВ «Параллель-М ЛТД») бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі (у т.ч. і ТОВ «Параллель-М ЛТД») на інформаційних табло протягом досліджуваного періоду.

Схожі дії Відповідачів щодо встановлення і підтримання роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на інформаційних табло на стаціонарних АЗС на однаковому рівні можуть бути пояснені лише вчиненням Відповідачами узгоджених дій.

Встановлення і підтримання Відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову Відповідачів від цінової конкуренції між собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.

Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм та, як наслідок, призводить до ущемлення їхніх інтересів, обмеження конкуренції на ринку в цілому.

Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.

Отже, відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають ціновими лідерами цих ринків.

2. Щодо неповного аналізу усієї сукупності факторів, що об'єктивно впливають на поведінку відповідачів

В ході розслідування у справі було зібрано та проаналізовано:

– роздрібні ціни, встановлені ТОВ «Параллель-М ЛТД» на інформаційних табло стаціонарних АЗС на світлі нафтопродукти (щоденно та по кожній АЗС);

– обсяги, вартість та середньозважені ціни придбання світлих нафтопродуктів ТОВ «Параллель-М ЛТД»;

– обсяги, вартість та середньозважені ціни роздрібної реалізації ТОВ «Параллель-М ЛТД» світлих нафтопродуктів через мережу стаціонарних АЗС;

– динаміку європейських біржових котирувань на світлі нафтопродукти;

– середньозважені ціни імпорту; основні елементи затрат, що формують собівартість пального.

Згідно з інформацією операторів ринку та експертів, об'єктивними факторами, що впливають на формування роздрібних цін на моторні бензини та дизельне паливо, є передусім: ціни на нафтопродукти на європейських ринках за котируваннями Platts, закупівельні ціни нафтопродуктів; податкове навантаження, що діє в Україні (зокрема, акцизний податок на роздрібну реалізацію та ПДВ); курс долара США і євро; торговельна надбавка (маржа), яка є достатньою для покриття обґрунтованих витрат та отримання прибутку. Зазначені фактори були враховані при розгляді справи.

Так, ТОВ «Параллель-М ЛТД» придбавало бензин марки А-95 та дизельне паливо протягом досліджуваного періоду за цінами, що вищі за середні показники котирувань Platts і середні ціни імпортного пального, яке надходило в цей період в країну.

ТОВ «Параллель-М ЛТД» не вжило заходів щодо зменшення ціни придбання, що призвело до збільшення роздрібних цін.

Середні ціни придбання ТОВ «Параллель-М ЛТД» дизельного палива протягом досліджуваного періоду також значно перевищували середні показники котирувань Platts та середні ціни імпортного пального.

Середні ціни придбання Відповідачами бензину марки А-95 та

	<p>дизельного палива були різними, і це зазначено в рішенні.</p> <p>Відповідачі мали різних постачальників нафтопродуктів, при цьому окремі з Відповідачів придбавали (отримували на реалізацію) нафтопродукти у суб'єктів господарювання, пов'язаних з ними відносинами контролю, та у суб'єктів господарювання, які також здійснюють діяльність з роздрібною реалізацією світлих нафтопродуктів.</p> <p>Ступінь зв'язку між рядами даних цін придбання ТОВ «Параллель-М ЛТД» та інших Відповідачів бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами даних роздрібних цін на бензини марки А-95 та дизельного палива, що встановлювалися ТОВ «Параллель-М ЛТД» та іншими Відповідачами на інформаційних табло. При таких умовах відсутня різниця в цінній поведінці Відповідачів. Жодних пояснень стосовно зазначеного Відповідачами (у т.ч. ТОВ «Параллель-М ЛТД») не надано.</p> <p>ТОВ «Параллель- М ЛТД» та інші відповідачі є операторами ринків роздрібною реалізацією світлих нафтопродуктів через мережу АЗС, і здійснюють свою діяльність на більшості регіональних ринках в межах великих населених пунктів та автомагістралей областей, які характеризуються стабільним попитом споживання. а багатьох регіональних ринках ці суб'єкти господарювання мають ознаки індивідуальної чи колективної монополії, користуються значною ринковою владою на ринках роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами.</p> <p>Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібною торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.</p> <p>Отже, відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.</p>
<p>3. Щодо застосування коефіцієнту кореляції</p>	<p>Застосування кореляційного аналізу як одного з класичних методів статистичного аналізу дозволяє здійснити економічний аналіз за допомогою</p>

	<p>математичних підрахунків та не суперечить нормам Закону України «Про захист економічної конкуренції».</p> <p>Кореляція (або коефіцієнт кореляції) є мірою оцінки залежності двох випадкових величин. При цьому, за наявності взаємозв'язку між випадковими величинами, зміна однієї або кількох цих величин призводить до систематичної зміни іншої або інших величин. Математичним виміром кореляції двох випадкових величин є <u>коефіцієнт кореляції</u>.</p> <p>Зазначений розмір коефіцієнта кореляції є достатньо звичайним явищем для ринку однорідного товару у стані рівноваги. Разом з тим, у випадку суттєвого перехідного процесу від одного рівня цін до іншого економічно обґрунтованим він може бути лише за наявності об'єктивних причин економічного, технологічного та адміністративного характеру або причин суб'єктивного характеру .</p> <p>Під час розгляду справи застосовувався коефіцієнт кореляції, розрахований для рядів даних роздрібних цін на бензини марки А-95, дизельне паливо та коефіцієнт кореляції між рядами закупівельних цін, цін Platts і цін імпорту на бензин марки А-95 та дизельне паливо.</p> <p>Аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення Відповідачами схожих дій. Зокрема, застосування кореляційного аналізу до інших показників, зокрема, цін закупівлі, тільки підтверджує відсутність об'єктивних економічних причин у Відповідачів здійснювати настільки схожу цінову політику у роздрібній реалізації</p>
<p>4. Застосування знижок та маркетингових програм не є порушенням конкурентного законодавства</p>	<p>ТОВ «Параллель-М ЛТД» та інші Відповідачі є операторами ринків роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів через мережу АЗС і здійснюють свою діяльність на більшості регіональних ринків у межах великих населених пунктів та автомагістралей областей, які характеризуються стабільним попитом споживання. На багатьох регіональних ринках ці суб'єкти господарювання мають ознаки індивідуальної чи колективної монополії, мають значну ринкову владу на ринках роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами.</p> <p>Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі</p>

бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.

Отже, Відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.

Встановлення і підтримання відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову суб'єктів господарювання від цінової конкуренції між собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.

Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм, та як наслідок призводить до ущемлення їхніх інтересів, зниження ступеня конкуренції на ринку в цілому.

У разі, якщо споживач акцептував публічну ofertу на інформаційному табло АЗС та став клієнтом компанії, в подальшому йому надається знижка на світлі нафтопродукти, що і становить остаточну роздрібну ціну пального для споживача. Надання відповідачами знижок до роздрібних цін, зазначених на інформаційних табло, обумовлювалося необхідністю придбання споживачами пального певного об'єму або на певну суму.

Разом з тим, остаточна роздрібна ціна бензину марки А-95 та дизельного палива (з урахуванням знижок) не є загальнодоступною, відкритою та прогнозованою для споживачів унаслідок застосування Відповідачами складних та непрозорих програм лояльності.

У ході розгляду справи Комітетом було досліджено весь діапазон роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо Відповідачів (від цін на інформаційному табло до остаточних цін, за якими реалізувалися світлі

нафтопродукти). Цей рівень цін є різним.

Таким чином, Відповідачі, встановлюючи та підтримуючи на інформаційних табло на АЗС подібні між собою роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива, реалізуючи при цьому частину пального за цінами, які є нижчими від цін, зазначених на інформаційних табло, фактично уникають відкритої цінової конкуренції між собою.

5. Щодо визначення товарних, територіальних та часових меж досліджуваного ринку

В Україні роздрібна торгівля низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельними паливом здійснюється через понад 6 000 АЗС, розташованих у всіх регіонах.

Ринки роздрібної торгівлі низькооктановими, високооктановими бензинами та дизельним паливом є регіональними,.

Майже 50 відсотків усієї кількості АЗС зосереджені у 8 регіонах, а саме: Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Київській, Львівській, Одеській, Харківській областях та м. Києві. Усі інші АЗС розташовані в інших регіонах. ТОВ «Параллель-М ЛТД» здійснювало діяльність з роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами в Донецькій, Запорізькій, Луганській, Дніпропетровській областях тобто і в тих, які зазначені вище.

Комітетом були охоплені усі регіональні ринки в межах великих населених пунктів та автомагістралей областей, які характеризуються стабільним попитом споживання. Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності відповідачам в тому числі ТОВ «Параллель-М ЛТД» близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС. Відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами.

Аналіз зауважень та заперечень, наданих ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» (лист від 10.06.2016 № 164) на подання з попередніми висновками у справі № 128-26.13/112-16

Зауваження та заперечення	Спростування зауважень та заперечень
<p>1. Узгоджену поведінку між Відповідачами не доведено</p>	<p>Узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями вважається також вчинення суб'єктами господарювання схожих дій (бездіяльності) на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності).</p> <p>Як встановлено Комітетом, кожен із суб'єктів господарювання роздрібного ринку нафтопродуктів (у т.ч. і Відповідачі та, зокрема, ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ») має різні можливості щодо придбання (отримання на реалізацію) нафтопродуктів, зокрема, закупаючи (приймаючи на реалізацію) бензин марки А-95 та дизельне паливо на різних умовах та за різними (відмінними один від одного) цінами, при цьому ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» жодних пояснень щодо наявності настільки подібних роздрібних цін реалізації Відповідачами (у т.ч. і ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ») бензину марки А-95 та дизельного палива на інформаційних табло АЗС надано не було.</p> <p>Коефіцієнт кореляції, розрахований для рядів даних роздрібних цін на бензини марки А-95, що встановлювалися Відповідачами на інформаційних табло протягом 2014 року, становить 0,99 та протягом 2015 року – січня 2016 року становить від 0,96 до 0,99. Такі коефіцієнти кореляції свідчать про</p>

взаємозалежність цінових траєкторій Відповідачів і є ознакою їх повної схожості.

Ступінь зв'язку між рядами цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами (у т.ч. і ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ») бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі (у т.ч. і ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ») на інформаційних табло протягом досліджуваного періоду.

Схожі дії Відповідачів щодо встановлення і підтримання роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на інформаційних табло на стаціонарних АЗС на однаковому рівні можуть бути пояснені лише вчиненням Відповідачами узгоджених дій.

Встановлення і підтримання Відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову Відповідачів від цінової конкуренції між собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.

Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм та, як наслідок, призводить до ущемлення їхніх інтересів, обмеження конкуренції на ринку в цілому.

Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.

Отже, відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.

2. Щодо неповного аналізу усієї сукупності факторів, що об'єктивно впливають на поведінку відповідачів

В ході розслідування у справі було зібрано та проаналізовано:

– роздрібні ціни, встановлені ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» на інформаційних табло стаціонарних АЗС на світлі нафтопродукти (щоденно та по кожній АЗС);

– обсяги, вартість та середньозважені ціни придбання світлих нафтопродуктів ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ»;

– обсяги, вартість та середньозважені ціни роздрібної реалізації ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» світлих нафтопродуктів через мережу стаціонарних АЗС;

– динаміку європейських біржових котирувань на світлі нафтопродукти;

– середньозважені ціни імпорту; основні елементи затрат, що формують собівартість пального.

Згідно з інформацією операторів ринку та експертів, об'єктивними факторами, що впливають на формування роздрібних цін на моторні бензини та дизельне паливо, є передусім: ціни на нафтопродукти на європейських ринках за котируваннями Platts, закупівельні ціни нафтопродуктів; податкове навантаження, що діє в Україні (зокрема, акцизний податок на роздрібну реалізацію та ПДВ); курс долара США і євро; торговельна надбавка (маржа), яка є достатньою для покриття обґрунтованих витрат та отримання прибутку. Зазначені фактори були враховані при розгляді справи.

Так, ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» придбавало бензин марки А-95 та дизельне паливо протягом досліджуваного періоду за цінами, що вищі за середні показники котирувань Platts і середні ціни імпортного пального, яке надходило в цей період в країну.

Середні ціни придбання Відповідачами бензину марки А-95 та дизельного палива були різними, і це зазначено в рішенні.

Підтвердження зазначеного викладено в матеріалах справи та на графіках, які є додатками до рішення. Також ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» в листі від 10.06.2016 № 164 зазначив, що ціни придбання у відповідачів були

різними.

Відповідачі мали різних постачальників нафтопродуктів, при цьому окремі з Відповідачів придбавали (отримували на реалізацію) нафтопродукти у суб'єктів господарювання, пов'язаних з ними відносинами контролю, та у суб'єктів господарювання, які також здійснюють діяльність з роздрібною реалізацією світлих нафтопродуктів.

Ступінь зв'язку між рядами даних цін придбання ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» та інших Відповідачів бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами даних роздрібних цін на бензини марки А-95 та дизельного палива, що встановлювалися ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» та іншими Відповідачами на інформаційних табло. При таких умовах відсутня різниця в цінній поведінці Відповідачів. Жодних пояснень стосовно зазначеного Відповідачами (у т.ч. ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ») не надано.

3. Щодо застосування коефіцієнту кореляції

Застосування кореляційного аналізу як одного з класичних методів статистичного аналізу дозволяє здійснити економічний аналіз за допомогою математичних підрахунків та не суперечить нормам Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Кореляція (або коефіцієнт кореляції) є мірою оцінки залежності двох випадкових величин. При цьому, за наявності взаємозв'язку між випадковими величинами, зміна однієї або кількох цих величин призводить до систематичної зміни іншої або інших величин. Математичним виміром кореляції двох випадкових величин є коефіцієнт кореляції.

Зазначений розмір коефіцієнта кореляції є достатньо звичайним явищем для ринку однорідного товару у стані рівноваги. Разом з тим, у випадку суттєвого перехідного процесу від одного рівня цін до іншого економічно обґрунтованим він може бути лише за наявності об'єктивних причин економічного, технологічного та адміністративного характеру або причин суб'єктивного характеру .

Під час розгляду справи застосовувався коефіцієнт кореляції,

розрахований для рядів даних роздрібних цін на бензини марки А-95, дизельне паливо та коефіцієнт кореляції між рядами закупівельних цін, цін Platts і цін імпорту на бензин марки А-95 та дизельне паливо.

Аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення Відповідачами схожих дій. Зокрема, застосування кореляційного аналізу до інших показників, зокрема, цін закупівлі, тільки підтверджує відсутність об'єктивних економічних причин у Відповідачів здійснювати настільки схожу цінову політику у роздрібній реалізації.

4. Застосування знижок та маркетингових програм не є порушенням конкурентного законодавства

ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» та інші Відповідачі є операторами ринків роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів через мережу АЗС і здійснюють свою діяльність на більшості регіональних ринків у межах великих населених пунктів та автомагістралей областей, які характеризуються стабільним попитом споживання. На багатьох регіональних ринках ці суб'єкти господарювання мають ознаки індивідуальної чи колективної монополії, мають значну ринкову владу на ринках роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами.

Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.

Отже, Відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.

Встановлення і підтримання відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову суб'єктів господарювання від цінової конкуренції між собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.

Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм, та як наслідок призводить до ущемлення їхніх інтересів, зниження

ступеня конкуренції на ринку в цілому.

У разі, якщо споживач акцептував публічну оферту на інформаційному табло АЗС та став клієнтом компанії, в подальшому йому надається знижка на світлі нафтопродукти, що і становить остаточну роздрібну ціну пального для споживача. Надання відповідачами знижок до роздрібних цін, зазначених на інформаційних табло, обумовлювалося необхідністю придбання споживачами пального певного об'єму або на певну суму.

Разом з тим, остаточна роздрібна ціна бензину марки А-95 та дизельного палива (з урахуванням знижок) не є загальнодоступною, відкритою та прогнозованою для споживачів унаслідок застосування Відповідачами складних та непрозорих програм лояльності.

У ході розгляду справи Комітетом було досліджено весь діапазон роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо Відповідачів (від цін на інформаційному табло до остаточних цін, за якими реалізувалися світлі нафтопродукти). Цей рівень цін є різним.

Таким чином, Відповідачі, встановлюючи та підтримуючи на інформаційних табло на АЗС подібні між собою роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива, реалізуючи при цьому частину пального за цінами, які є нижчими від цін, зазначених на інформаційних табло, фактично уникають відкритої цінової конкуренції між собою.

**Аналіз зауважень та заперечень, наданих ТОВ «Альянс Холдинг» (лист від 10.08.2016 № 737)
на подання з попередніми висновками у справі № 128-26.13/112-16**

Зауваження та заперечення	Спростування зауважень та заперечень
<p>1. Узгоджену поведінку між Відповідачами не доведено</p>	<p>Узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.</p> <p>Антиконкурентними узгодженими діями вважається також вчинення суб'єктами господарювання схожих дій (бездіяльності) на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності).</p> <p>Як встановлено Комітетом, кожен із суб'єктів господарювання роздрібного ринку нафтопродуктів (у т.ч. і Відповідачі та, зокрема, ТОВ «Альянс Холдинг») має різні можливості щодо придбання (отримання на реалізацію) нафтопродуктів, зокрема, закупаючи (приймаючи на реалізацію) бензин марки А-95 та дизельне паливо на різних умовах та за різними (відмінними один від одного) цінами, при цьому ТОВ «Альянс Холдинг» жодних пояснень щодо наявності настільки подібних роздрібних цін реалізації Відповідачами (у т.ч. і ТОВ «Альянс Холдинг») бензину марки А-95 та дизельного палива на інформаційних табло АЗС надано не було.</p> <p>Коефіцієнт кореляції, розрахований для рядів даних роздрібних цін на бензини марки А-95, що встановлювалися Відповідачами на інформаційних</p>

табло протягом 2014 року, становить 0,99 та протягом 2015 року – січня 2016 року становить від 0,96 до 0,99. Такі коефіцієнти кореляції свідчать про взаємозалежність цінових траєкторій Відповідачів і є ознакою їх повної схожості.

Ступінь зв'язку між рядами цін придбання (отримання на реалізацію) Відповідачами (у т.ч. і ТОВ «Альянс Холдинг») бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо, які встановлювали Відповідачі (у т.ч. і ТОВ «Альянс Холдинг») на інформаційних табло протягом досліджуваного періоду.

Схожі дії Відповідачів щодо встановлення і підтримання роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на інформаційних табло на стаціонарних АЗС на однаковому рівні можуть бути поясненні лише вчиненням Відповідачами узгоджених дій.

Встановлення і підтримання Відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову Відповідачів від цінової конкуренції між собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.

Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм та, як наслідок, призводить до ущемлення їхніх інтересів, обмеження конкуренції на ринку в цілому.

Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.

Отже, відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.

<p>2. Щодо застосування коефіцієнту кореляції</p>	<p>Застосування кореляційного аналізу як одного з класичних методів статистичного аналізу дозволяє здійснити економічний аналіз за допомогою математичних підрахунків та не суперечить нормам Закону України «Про захист економічної конкуренції».</p> <p>Кореляція (або коефіцієнт кореляції) є мірою оцінки залежності двох випадкових величин. При цьому, за наявності взаємозв'язку між випадковими величинами, зміна однієї або кількох цих величин призводить до систематичної зміни іншої або інших величин. Математичним виміром кореляції двох випадкових величин є <u>коефіцієнт кореляції</u>.</p> <p>Зазначений розмір коефіцієнта кореляції є достатньо звичайним явищем для ринку однорідного товару у стані рівноваги. Разом з тим, у випадку суттєвого перехідного процесу від одного рівня цін до іншого економічно обґрунтованим він може бути лише за наявності об'єктивних причин економічного, технологічного та адміністративного характеру або причин суб'єктивного характеру .</p> <p>Під час розгляду справи застосовувався коефіцієнт кореляції, розрахований для рядів даних роздрібних цін на бензини марки А-95, дизельне паливо та коефіцієнт кореляції між рядами закупівельних цін, цін Platts і цін імпорту на бензин марки А-95 та дизельне паливо.</p> <p>Аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення Відповідачами схожих дій. Зокрема, застосування кореляційного аналізу до інших показників, зокрема, цін закупівлі, тільки підтверджує відсутність об'єктивних економічних причин у Відповідачів здійснювати настільки схожу цінову політику у роздрібній реалізації.</p>
<p>3. ТОВ «Альянс Холдинг» не встановлювало завищених роздрібних цін на пальне та не сприяло необґрунтованому їх зростанню</p>	<p>В ході розслідування у справі було зібрано та проаналізовано:</p> <ul style="list-style-type: none"> – роздрібні ціни, встановлені ТОВ «Альянс Холдинг» на інформаційних табло стаціонарних АЗС на світлі нафтопродукти (щоденно та по кожній АЗС); – обсяги, вартість та середньозважені ціни придбання світлих нафтопродуктів ТОВ «Альянс Холдинг»;

- обсяги, вартість та середньозважені ціни роздрібної реалізації ТОВ «Альянс Холдинг» світлих нафтопродуктів через мережу стаціонарних АЗС;
- динаміку європейських біржових котирувань на світлі нафтопродукти;
- середньозважені ціни імпорту; основні елементи затрат, що формують собівартість пального.

Згідно з інформацією операторів ринку та експертів, об'єктивними факторами, що впливають на формування роздрібних цін на моторні бензини та дизельне паливо, є передусім: ціни на нафтопродукти на європейських ринках за котируваннями Platts, закупівельні ціни нафтопродуктів; податкове навантаження, що діє в Україні (зокрема, акцизний податок на роздрібну реалізацію та ПДВ); курс долара США і євро; торговельна надбавка (маржа), яка є достатньою для покриття обґрунтованих витрат та отримання прибутку. Зазначені фактори були враховані при розгляді справи.

Так, ТОВ «Альянс Холдинг» придбавало бензин марки А-95 та дизельне паливо протягом досліджуваного періоду за цінами, що вищі за середні показники котирувань Platts і середні ціни імпортного пального, яке надходило в цей період в країну.

ТОВ «Альянс Холдинг» не вжило заходів щодо зменшення ціни придбання, що призвело до збільшення роздрібних цін.

Середні ціни придбання Відповідачами бензину марки А-95 та дизельного палива були різними, і це зазначено в рішенні.

Підтвердження зазначеного викладено в матеріалах справи та на графіках, які є додатками до рішення.

Відповідачі мали різних постачальників нафтопродуктів, при цьому окремі з Відповідачів придбавали (отримували на реалізацію) нафтопродукти у суб'єктів господарювання, пов'язаних з ними відносинами контролю, та у суб'єктів господарювання, які також здійснюють діяльність з роздрібною реалізацією світлих нафтопродуктів.

Ступінь зв'язку між рядами даних цін придбання ТОВ «Альянс

	<p>Холдинг» та інших Відповідачів бензину марки А-95 та дизельного палива є значно нижчим, ніж ступінь зв'язку між рядами даних роздрібних цін на бензини марки А-95 та дизельного палива, що встановлювалися ТОВ «Альянс Холдинг» та іншими Відповідачами на інформаційних табло. При таких умовах відсутня різниця в ціновій поведінці Відповідачів. Жодних пояснень стосовно зазначеного Відповідачами (у т.ч. ТОВ «Альянс Холдинг») не надано.</p>
<p>4. Застосування знижок та маркетингових програм не є порушенням конкурентного законодавства</p>	<p>ТОВ «Альянс Холдинг» та інші Відповідачі є операторами ринків роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів через мережу АЗС і здійснюють свою діяльність на більшості регіональних ринків у межах великих населених пунктів та автомагістралей областей, які характеризуються стабільним попитом споживання. На багатьох регіональних ринках ці суб'єкти господарювання мають ознаки індивідуальної чи колективної монополії, мають значну ринкову владу на ринках роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами.</p> <p>Згідно з дослідженнями стану регіональних ринків роздрібної торгівлі бензинами і дизельним паливом, проведеним Комітетом, щодо кількості АЗС, їх розташування та приналежності суб'єктам господарювання, Відповідачами сукупно реалізується близько 50 відсотків світлих нафтопродуктів від загальної кількості їх реалізації в роздрібній мережі через АЗС.</p> <p>Отже, Відповідачі мають можливість суттєво впливати на умови функціонування ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та фактично виступають лідерами цих ринків.</p> <p>Встановлення і підтримання відповідачами на інформаційних табло роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо на однаковому рівні свідчить про відмову суб'єктів господарювання від цінової конкуренції між собою. Відтак роздрібні ціни на вказані світлі нафтопродукти встановлюються не внаслідок змагання між учасниками ринків завдяки власним досягненням.</p> <p>Вчинення таких дій Відповідачами призводить до обмеження можливості вибору споживачами того чи іншого учасника ринку за ціновим критерієм, та як наслідок призводить до ущемлення їхніх інтересів, зниження ступеня конкуренції на ринку в цілому.</p>

У разі, якщо споживач акцептував публічну оферту на інформаційному табло АЗС та став клієнтом компанії, в подальшому йому надається знижка на світлі нафтопродукти, що і становить остаточну роздрібну ціну пального для споживача. Надання відповідачами знижок до роздрібних цін, зазначених на інформаційних табло, обумовлювалося необхідністю придбання споживачами пального певного об'єму або на певну суму.

Разом з тим, остаточна роздрібна ціна бензину марки А-95 та дизельного палива (з урахуванням знижок) не є загальнодоступною, відкритою та прогнозованою для споживачів унаслідок застосування Відповідачами складних та непрозорих програм лояльності.

У ході розгляду справи Комітетом було досліджено весь діапазон роздрібних цін на бензин марки А-95 та дизельне паливо Відповідачів (від цін на інформаційному табло до остаточних цін, за якими реалізувалися світлі нафтопродукти). Цей рівень цін є різним.

Таким чином, Відповідачі, встановлюючи та підтримуючи на інформаційних табло на АЗС подібні між собою роздрібні ціни реалізації бензину марки А-95 та дизельного палива, реалізуючи при цьому частину пального за цінами, які є нижчими від цін, зазначених на інформаційних табло, фактично уникають відкритої цінової конкуренції між собою.